

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

SERAMİK ANASANAT DALI

AT FİGÜRÜ ÜZERİNE ARTİSTİK UYGULAMALAR

MEHMET ÇELİK

Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2020

AT FİGÜRÜ ÜZERİNE ARTİSTİK UYGULAMALAR.

Danışman: Prof.Dr. Candan TERVİEL

Yazar: Mehmet ÇELİK

ÖZ

Sanat tarihinde hayvan figürü sanatçıların kendilerini ifade etmesinde vazgeçemedikleri bir konu olmuştur. At formu geçmişten günümüze sosyal ve kültürel mirasımızda yer edinmiştir. Bireyin kendini anlatmada özdeşleştirdiği at formunda birçok simgesel güçlü anlamlar saklıdır. Başta özgürlük, kahramanlık, çeviklik, atılganlık, dostluk ve estetik çizgiler olduğundan, zengin ifade sembollerini barındırmaktadır. Bu zengin sembolleri kullanarak kişi kendini sanat yoluyla ifade edebilir. Ülkemiz seramik sanatında at konusu çok çeşitli şekillerde ele alınmış olabilir. At formu bu çalışmada düşünsel özgürlükle özdeşleştiği için seçilmiştir. Seramiğin plastikliği ile atın estetik duruşu eşsiz varyasyonlara yol açmaktadır. Anılarda atla olan karşılaşmalar tasarımların itici gücü oldu. Eserler mitoloji, gelenek-görenek ve at simgesinin yarattığı öznel duygularla şekillendirildi. Bu çalışmada; malzemenin sınırsız olanaklarını değerlendirme çabası, at formlarındaki döngü, içindeki savrulma ve her an ileri atılma eylemi ve bireyin kendi içindeki özgür olma arayışıyla birleşti. Birey olarak benim varoluş sürecim; sanat yoluyla özümde kendimi arayıp bulma hikayem ile ilişkilidir.

Anahtar Sözcükler : At imgesi, seramik sanatı, astar, terra-sigillata, kil, sır.

ARTISTIC APPLICATIONS OF THE HORSE FIGURE.

Supervisor: Prof.Dr. Candan TERVİEL

Author: Mehmet ÇELİK

Abstract

Animal figures have been an indispensable way of self-expression for artists throughout the history of art. Horse form has had an important place in our cultural and social heritage. Lots of strong symbolic meanings are hidden in the horse form that the individual uses to express himself. Freedom, heroism, agility, dash, friendship and aesthetic lines are a few of those symbolic meanings. Using these rich symbols, one can express self through art. Horse form may have been handled in various ways in the ceramic art of our country. The horse form was chosen in this study because it identifies with intellectual freedom. The plasticity of ceramics coupled with the aesthetics of the horse form unveils unique combinations. Memories of past encounters with horses have been the driving force of the designs. The works are shaped by subjective feelings created by mythology, tradition and horse symbol. In this study; the effort to make use of the unlimited possibilities of the material is combined with the the cycle, skid and dash action present in the horse form and the individual's quest for freedom within himself. My existence as an individual is related to my story of seeking and finding myself through art.

Key Words: Horse image, ceramic art, sleep, terra-sigillata, clay, glaze.

TEŞEKKÜR

Bu Sanatta Yeterlik Eser alıŐması Raporunun teorik ve kişisel alıŐmaların oluŐturulma aşamasında bana destek olan, yol gÖsteren, başta danışman hocam Prof.Dr.Candan TERVİEL'e, eleŐtirileri ile her zaman destek olan değerli hocam Prof.Dr.Tuna Doğan'a, değerlendirmeleri için tÖm jÖri Öyelerine, gerekli her tÖrlÖ imkanları sağladıkları için diğer tÖm bÖlÖm hocalarıma, desteklerinden dolayı Pof.Dr.Ali Asker BAL'a ve varlığı ile bana her zaman huzur ve mutluluk veren oğlum Alim ÇELİK'e sonsuz teŐekkÖrlerim ile....

Murat Ali ÇELİK, 2006, Ürperti/Shudder, İçi boş bronz döküm (Mehmet Çelik Koleksiyonu).

Tezimi rahmetli kardeşim heykeltıraş Murat Ali ÇELİK'in anısına adıyorum.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	İii
İTHAF.....	iV
İÇİNDEKİLER...DİZİNİ.....	V
GÖRSEL DİZİNİ.....	Vi
GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM: AT TÜRÜNÜN TARİHÇESİ.....	11
2.BÖLÜM: AT FİGÜRÜ VE KİŞİSEL SERAMİK UYGULAMALAR.....	15
2.1.At Konusunda Çalışan Seramik Sanatçılarından Örnekler.....	17
2.2.At Figürü Üzerine Kişisel Uygulamalar	26
SONUÇ.....	104
KAYNAKLAR.....	108
EK SANATÇILARLA YAPILAN YAZIŞMALAR.....	112
ETİK BEYAN.....	128
ORJİNALLİK RAPORU.....	129
ORIGINALITY REPORT.....	130
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	132
ÖZGEÇMİŞ	133

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1.	Atın Kas Ve İskelet Sistemi.....	14
Görsel 2.	April Young, 2019, Brighton mavisı/Brighton Blue.....	17
Görsel 3.	Mariko Swisher, 2019, Meditasyonda At/Horse in Meditation.....	17
Görsel 4.	Carol Hayward Fell, 2019, Gri At ve Köpek/Grey Horse & Dog.....	18
Görsel 5.	Margaret Wozniak, 1912, Atlar/Horses.....	18
Görsel 6.	Nichola Theakston, 2017, Klasik At/Classical Horse.....	18
Görsel 7.	Nichola Theakston, 2017, Klasik At-Alanın Bölünmesi/Classical Horse-division of the field.....	18
Görsel 8.	Stig Lindberg, 1955, Seramik At/Ceramic Horse.....	19
Görsel 9.	L.Lindsey Epstein, 2018, Gökkuşığı Bakır Raku Kısırak ve Tay/Rainbow Copper Raku Mare & Foal.....	19
Görsel 10.	Fiona Tunnicliffe, 2005, Kahverengi Atlar/Brown Horses.....	20
Görsel 11.	Stephanie Cunningham, 2001, Atlar/Horses.....	20
Görsel 12.	Susan Leyland, 2014, Topluluk/Ensemble.....	20
Görsel 13.	Antonis Palles, 2007, Truva Atı 1008/Trojan horse 1008.....	21
Görsel 14.	Mark Hearld, 2015, At II/Horse II.....	21
Görsel 15.	Christine McKay, 2007, Çayır Ruhları/Prairie Souls.....	21
Görsel 16.	Christine McKay, 2011,Kadim At/The Pict.....	21
Görsel 17.	Guo Feng, 2014, At/Horse.....	22
Görsel 18.	Shelley Muzyłowski Allen, 2015, Kor/Ember.....	22
Görsel 19.	Shelley Muzyłowski Allen, 2013, Boyalı Hançer At/Painted Dagger Horse.....	22
Görsel 20.	Shelley Muzyłowski Allen, 2013, Koru'da/By The Grove.....	22
Görsel 21.	Jeri Hollister, 2005, Stoneware Çalışma/Running Stoneware, Tribute Series 05-33.....	23
Görsel 22.	Jeri Hollister, 2013,Turkuaz Okyanus/Turquoise Ocean, Tribute Series, 13-12.....	23
Görsel 23.	Süleyman Saim Tekcan, 2018, At Serisinden/From The Horse Series.....	23
Görsel 24.	Süleyman Saim Tekcan, 2012, Kırmızı Atname/From The Horse Series.....	23
Görsel 25.	Erdiñç Bakla, 1971, Truva Atları/Trojan Horses.....	24
Görsel 26.	Erdiñç Bakla, 1970, Sürahi At Varyasyonu/Variation Of Horse Pitchers.....	24
Görsel 27.	Tüzüm Kızılcan, 2005, Geleneksel Çanakkale Seramiği yorumları/ Traditional Çanakkale Ceramic Comments.....	24
Görsel 28.	Tevfik Türen Karagözoğlu, 2012, Miri Atlar Serisi/Seremony Horses.....	24
Görsel 29.	Tevfik Türen Karagözoğlu, 2012, Miri Atlar Serisi/Seremony Horses.....	25
Görsel 30.	Ergün Arda, 2018, Truva/Troia.....	25

Görsel 31.	Ergün Arda, 2019, Cam Riton/Glass Ryton.....	25
Görsel 32.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2019-2020.....	27
Görsel 33.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2018.....	27
Görsel 34.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2017.....	27
Görsel 35.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2016.....	27
Görsel 36.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2015.....	28
Görsel 37.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2015.....	28
Görsel 38.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2016.....	28
Görsel 39.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2016.....	28
Görsel 40.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2015.....	29
Görsel 41.	Kara Kalem Desen Çalışmaları, 2015.....	29
Görsel 42.	“Gök At” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	30
Görsel 43.	“Gök At”, 2010, Kişisel Arşiv.....	31
Görsel 44.	“Yaren” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	32
Görsel 45.	“Yaren” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	32
Görsel 46.	“Yaren”, 2010, Kişisel Arşiv.....	33
Görsel 47.	“Mavi At” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	34
Görsel 48.	“Mavi At”, 2011, Kişisel Arşiv.....	34
Görsel 49.	“Picasso”, 2011, Kişisel Arşiv.....	35
Görsel 50.	“Demir At” Yapım Aşaması, Candan Terviel Koleksiyonu.....	36
Görsel 51.	“Demir At”, 2015, Candan Terviel Koleksiyonu.....	36
Görsel 52.	“Murat” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	38
Görsel 53.	“Murat” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	38
Görsel 54.	“Murat”, 2016, Kişisel Arşiv.....	39
Görsel 55.	“Şaman” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	40
Görsel 56.	“Şaman” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	41
Görsel 57.	“Şaman”, 2017, Kişisel Arşiv.....	41
Görsel 58.	“Selvi Boylum” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	42
Görsel 59.	“Selvi Boylum” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	43
Görsel 60.	“Selvi Boylum”, 2017, Kişisel Arşiv.....	43
Görsel 61.	“Oylum” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	44
Görsel 62.	“Oylum” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	45
Görsel 63.	“Oylum”, 2017, Kişisel Arşiv.....	45
Görsel 64.	“Neşeli” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	46
Görsel 65.	“Neşeli” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	47
Görsel 66.	“Neşeli”, 2017, Kişisel Arşiv.....	47
Görsel 67.	“Pegasus” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	48
Görsel 68.	“Pegasus” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	49
Görsel 69.	“Pegasus”, 2017, Kişisel Arşiv.....	49
Görsel 70.	“At Avrat Silah” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	51
Görsel 71.	“At Avrat Silah” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	51
Görsel 72.	“At Avrat Silah”, 2017, Kişisel Arşiv.....	52
Görsel 73.	“Rüzgar” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	53

Görsel 74.	“Rüzgar” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	53
Görsel 75.	“Rüzgar”, 2017, Kişisel Arşiv.....	54
Görsel 76.	“Ahal Teke” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	55
Görsel 77.	“Ahal Teke” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	55
Görsel 78.	“Ahal Teke”, 2018, Kişisel Arşiv.....	56
Görsel 79.	“Kır At” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	57
Görsel 80.	“Kır At” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	57
Görsel 81.	“Kır At”, 2018, Kişisel Arşiv.....	58
Görsel 82.	“Korint” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	59
Görsel 83.	“Korint” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	59
Görsel 84.	“Korint”, 2018, Kişisel Arşiv).....	60
Görsel 85.	“Primitif” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv).....	60
Görsel 86.	“Primitif” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	61
Görsel 87.	“Primitif”, 2018, Kişisel Arşiv.....	61
Görsel 88.	“Yılkı” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	62
Görsel 89.	“Yılkı” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	63
Görsel 90.	“Yılkı”, 2018, Kişisel Arşiv.....	63
Görsel 91.	“Kadim” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	64
Görsel 92.	“Kadim” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	65
Görsel 93.	“Kadim”, 2018, Kişisel Arşiv.....	65
Görsel 94.	“Abı Hayat” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	66
Görsel 95.	“Abı Hayat” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	67
Görsel 96.	“Abı Hayat”, 2018, Kişisel Arşiv.....	67
Görsel 97.	“Üçleme”, 2018, Kişisel Arşiv.....	68
Görsel 98.	“Tay” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	69
Görsel 99.	“Tay”, 2018, Kişisel Arşiv.....	69
Görsel 100.	“Arkaik” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	70
Görsel 101.	“Arkaik” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	70
Görsel 102.	“Arkaik”, 2018, Kişisel Arşiv.....	71
Görsel 103.	“Siyah İnci” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	72
Görsel 104.	“Siyah İnci” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	72
Görsel 105.	“Siyah İnci”, 2018, Kişisel Arşiv.....	73
Görsel 106.	“Yadigar” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	74
Görsel 107.	“Yadigar” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	74
Görsel 108.	“Yadigar”, 2019, Kişisel Arşiv.....	75
Görsel 109.	“Akhal Teke” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	76
Görsel 110.	“Akhal Teke” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	76
Görsel 111.	“Akhal Teke”, 2019, Kişisel Arşiv.....	77
Görsel 112.	“Döngüsel” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	78
Görsel 113.	“Döngüsel” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	78
Görsel 114.	“Döngüsel”, 2019, Kişisel Arşiv.....	79
Görsel 115.	“Gümüş” Yapım Aşaması, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.....	80
Görsel 116.	“Gümüş”, 2019, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.....	80
Görsel 117.	“Sadelik” Yapım Aşaması, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.....	81
Görsel 118.	“Sadelik”, 2019, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.....	82
Görsel 119.	“Dali” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	83

Görsel 120.	“Dali” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	83
Görsel 121.	“Dali”, 2019, Kişisel Arşiv.....	84
Görsel 122.	“Burak” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	84
Görsel 123.	“Burak” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	85
Görsel 124.	“Burak”, 2019, Kişisel Arşiv.....	85
Görsel 125.	“Tulpar I” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	86
Görsel 126.	“Tulpar I” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	86
Görsel 127.	“Tulpar I”, 2020, Kişisel Arşiv.....	87
Görsel 128.	“Narin” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	88
Görsel 129.	“Narin” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	88
Görsel 130.	“Narin”, 2020, Kişisel Arşiv.....	89
Görsel 131.	“Tulpar II” Yapım Aşaması Astar Uygulama, Kişisel Arşiv.....	90
Görsel 132.	“Tulpar II” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	91
Görsel 133.	“Tulpar II”, 2020, Kişisel Arşiv.....	91
Görsel 134.	“Parthenon” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	92
Görsel 135.	“Parthenon” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	93
Görsel 136.	“Parthenon”, 2020, Kişisel Arşiv.....	93
Görsel 137.	“Vinci Atları” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	94
Görsel 138.	“Vinci Atları” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	94
Görsel 139.	“Vinci Atları”, 2020, Kişisel Arşiv.....	95
Görsel 140.	“Yağız” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	95
Görsel 141.	“Yağız” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	96
Görsel 142.	“Yağız”, 2020, Kişisel Arşiv.....	96
Görsel 143.	“Döngü” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	97
Görsel 144.	“Döngü” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	98
Görsel 145.	“Döngü”, 2020, Kişisel Arşiv.....	98
Görsel 146.	“Duru” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	99
Görsel 147.	“Duru” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	99
Görsel 148.	“Duru”, 2020, Kişisel Arşiv.....	100
Görsel 149.	“Dalga” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.....	100
Görsel 150.	“Dalga” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	101
Görsel 151.	“Dalga”, 2020, Kişisel Arşiv.....	101
Görsel 152.	“Girdap” Yapım Aşaması (Çelik, Kişisel arşiv).....	102
Görsel 153.	“Girdap” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.....	102
Görsel 154.	“Girdap”, 2020, Kişisel Arşiv.....	103

GİRİŞ

Sanat Tarihi ile sanatın temsil geçmişinde farklı tarzlarda başka bir imge yoktur ki “at” figürü kadar önemle vurgulansın ve günümüzde de bu varlığını sürdürebilsin. Gerek plastik sanatlarda gerekse de görsel ve yazınsal sanatlarda at ögesi sıklıkla kendine yer bulan bir konu ve gerçeklik olmuştur. At, antik dönem olimpiyat oyunlarındaki rolü ile spor; insan ile olan yakın bağları nedeniyle plastik sanatlarda; efsane ve mitolojik öykülerde, oyun ve şöenlerin vazgeçilmez bir unsuru olarak da kusursuz bir sanatsal imge olarak görülmektedir.

At, bir parçası olduğumuz bu topraklarda, Anadolu'nun kadim uygarlıklarının sanat ve kültürünün bir parçası olarak yer almıştır. Arkeolojik ve antropolojik verilere göre atın bu topraklarda ehlileştirildiği; binek hayvanı ve tarıma yardımcı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Anadolu uygarlıkları içinde çok ileri bir kültürü temsil eden Hititler'e ait rölyeflerde atın her zaman günlük yaşamın bir ögesi olarak o dönem insanları ile birlikte ele alındığı da görülmektedir. Curtis ve Tallis atın coğrafyamızdaki tarihi ile ilgili şu bilgileri vermektedirler: At, beş buçuk bin yıl önce Tuna'dan Altay Dağları'na uzanan çimenli bozkırlardan, modern zamanlara kadar insanlık tarihinde çok önemli rol oynayan bir unsur olmuştur. Dünyanın büyük kültürlerinin çoğunda, atlar; tarımda, savaşta, endüstride çeki ve binek amacıyla kullanılmıştır (Curtis ve Tallis, 2012, s:10).

Roux'a göre ise; İnsanın tarih boyunca farklı yer ve zamanlarda sürdürdüğü hayatlarda, gerçekleştirdiği yolculuklarda, en önemli yardımcısı ve yoldaşı olmuş, zarafeti ve gücüyle, varlıklı ve soylu olmayı temsil etmiş olan at, insanın hayallerinde yer alan bir imge olmuş, ürettiği eserlerde, iç dünyasındaki ve hayatındaki çeşitli olguları simgelemek için bir metafor olarak yer almıştır (Roux, 2005, s:43-44). Arghavanian ise atın sanatın başat imgesi olmasının gizemini şöyle açıklamaktadır: Birçok kültürde at, iyi güçleri ve şans davet ettiğine inanılan bir canlı olduğu için, kültür ürünleri ve sanat eserlerinde, sıklıkla yer alır (Arghavanian, 2017, s:1).

Ünver, atın Türk kültüründe baskın bir öge olarak öne çıkmasını onun yararlılık ve faydacı yanlarının etkisiyle gerçekleştiğini dile getirir: Atların tarihte büyük bir yeri vardır. Türkler için atın önemi yadsınamaz derece de fazla anlam içerir. Atlar, medeniyetin gelişim

sürecinde tarımda, savaşta ve sporda insanlığa katkıda bulunmuştur. Türk tarihinde at, günümüzdeki gibi sevgisini, güvenini ve ilgisini kazanmıştır, kutsal bir yer edinmiş, saygınlık kazanmış, sanatsal tüm üretimde at figürü ve konusu kullanılmıştır (Ünver, 2006.s:53). Kaba ise, kültürümüzde at kavramı etrafında dil ve söz öbekleri yaratıldığını söyler: Türklerde at; bu dünya ve öbür dünyada beraber olunacağına inanılmış en yakın dost olarak görülmüş, bu nedenle halk inanışlarından efsanelere, atasözleri ve deyimlerden destanlara kadar her türlü sözlü ve yazılı edebiyatta kendini göstermiştir (Kaba, 2011, s.iv).

Atların sanat tarihi içinde tasvirinin başlangıcı, insanın yazılı dilinden önce gelmiştir. Sanatçılar, tarih öncesi çağlarda at imgeleri yaratmaya başlamışlardır ve o zamandan bu yana eğilimler sürmektedir. Kısaca at, kaydedilen sanat tarihinden daha uzun süre insanın ilgisini çekmiştir. Kara bu durumu; “Sanatta insan figüründen sonra gelen en önemli figür "At" figürüdür” şeklinde açıklamaktadır (Kara, 2019, s:1). Bir asalet, hız, özgürlük ve güzellik simgesi olan at figürü klasik dönem heykellerinde olduğu gibi yaygın bir biçimde fetih gücüyle ilişkilendirilir. Hızıyla insanları etkileyen at, aynı zamanda çekme gücüyle ilk çağlardan beri insanlara hizmet eder. İlk çağda at, yaşam gücüyü ve güneş ile gök tanrı arasında ilişkilendiriliyordu.

Sanatın her alanında ve her zaman karşımıza çıkan “at” figürleri seramik sanatında da en eski çağlardan bu yana var olmuştur. Bitmeyen bir esin kaynağı olarak gelecekte de bu konunun devam edeceği açıktır. Seramik kili ve yöntemleri ile öznel yaratımlar başka hiçbir sanat dalında olmayan etkiler ve sonuçlar sunmaktadır. Atın fiziksel görünümü ve insan-at ilişkisindeki psikolojik detaylar da düşünüldüğünde çok çeşitli anlatımlar, kurgusal ve deneysel yönden uygulanabilir.

At başlı başına artistik bir konu olarak seramik sanatına esin kaynağı olmaktadır. Kadim uygarlıklarda at birçok farklı ifade ediliş biçimi ile günümüze kadar gelmiştir. Bronzdan yapılmış heykel, mozaik, rölyef, süs eşyaları, terra cotta seramik ve kırmızı siyah figürlü kaplar vb, üç boyutlu atın heybetini algılatan formların gelişimi araştırılmıştır. Sanatçı geçmiş kültürleri yadsımadan onlardan beslenerek zamanın teknik imkanları ile harmanlayarak çağdaş formlarda kendisini at imgesiyle ifade etmeye çalışır. Figür ve kullanılan teknik sanatçının amacına hizmet eden araçlardır. Figürün sanatsal kaygılara hizmet etmesi gerektiğine inanılır. Bu nedenle eser oluşumunda önemli olan kimliğinin var olabilmesidir. Sanatçı için teknik sadece bir araç, ancak yenilikçi söylemler için de

vazgeçilmez bir yoldur. Malzemeleri, araç gereçleri teknikleri ile bir öznel anlatıma dönüştürmek düşüncesiyle çalışmalar ortaya konulmalıdır.

Formları oluşturma süreci salt bu çalışmaya özgü malzemenin oluşturulması, renk ayarları, şekillendirme yöntemine özgü detaylar, kurutma ve elektrikli fırında pişirme ile tamamlanmıştır.

Sembolik açıdan içsel ifadeyi en güçlü ortaya koyan bir öge olan “AT”, konu ve figür açısından seçilmede önemli rol oynamıştır. Formun konusunun tarihsel geçmişinin zengin olması insanlığın gelişiminde atın belirleyici rolü ve estetik çizgileri nedeniyle at formu tercih edildi. Birçok edebi eserde at kadınlı özdeşleştirilmiş cinsel obje olarak da kullanılmıştır. Ayrıca “*at gibi kadın*”, “*kısrak gibi yürüyor*” vb. bazı ifadeler de kadınlı tanımlanmıştır. Seramik kolay şekil alabilen güçlü bir plastik malzeme olduğundan, at heykeli yapımına müsait bir malzemedir. Seramikten heykel yaparken malzemenin, kimyasal ve minerolojik yapısını bilmek gerekmektedir. Bu nedenle malzemenin plastik değerini belirleyen gözenekli oluşudur. Genellikle forma hakimiyet sağlamak, kırılabilirliğini azaltmak ve fırında sırlamadaki genleşmeye karşı koyabilmesi için bol gözenekli olan şamotlu çamur kullanılmıştır.

Türkiye’de diğer plastik sanatlara kıyasla seramik sanatının akademik gelişimi daha geç olmuştur. Ekonomik ve teknolojik zorluklarından diğer sanatlara nazaran daha az sanatçı yetişmektedir. Seramik sanatçısı atölyesini sürdürebilmek ve yaşamını kazanmak için resim sanatında olduğu gibi özgün eser satarak var olamamakta, piyasa koşullarına uygun işler üretmek zorunda kalmaktadır. Sanatın konusunun sınırsız olduğu düşünüldüğünde, sanatçının içselleştirdiği ve kendisi ile anılan konuların ön plana çıktığı pek çok başlık söz konusu olabilir. Sanat Tarihi içinde yer alan tüm sanatçılar belli başlı eserleri ve konuları ile ön plana çıkabilmektedirler. Sanatçının tek bir konu ya da eser ile anılmasının çok çeşitli riskleri olması yanı sıra sanatçıyı var eden tanıtan bir yanı olduğu da unutulmamalıdır. Her sanatçı sanat yaşamı süresince çok çeşitli konulara yönelebilir ya da tek bir konunun bir ömür varyasyonları ile var olabilir. Bu noktada sanatçı özgürdür. Başarı kadar tekrara düşmenin yarattığı kısır döngüden de söz edilebilir. Bu çalışmada “at” başlı başına bir sanat ögesi olarak görülmektedir.

Neden at figürü sorusu; eski uygarlıkların tarihine bakıldığında Türklerde ve diğer toplumlarda at'a yönelik zengin bir kültürün varlığı rahatlıkla görülebilir. Mitleri efsaneleri kahramanlıklarında hayatın her alanında hiçbir hayvana yer vermedikleri kadar at'a yer ve değer vermişler (Çoruhlu, 2017, s:210-212). Türklerin atla temsil edildiği bu geçmiş kültürü geleceğe taşımada kurgulanacak yegane konunun at olabileceğini düşünülmüştür. İlk göçebe Türklerin eserlerinde, Selçuklu ve Osmanlı sanatında hep varlığını sürdüren atı geçmişten günümüze yeniden yorumlamak için yapılan araştırmalarla yeni eserler ortaya konabileceği fikri doğmuştur.

Sanat Tarihi'nde ortak bir payda olan at; duygusal işlevi ile de her toplumda ayrı etkiler ayrı değerler bırakmış, asaleti ve kahramanlığı, zaferi temsil etmiştir. Mağara resimleri oksit renklendiriciler ve müzelerdeki seramiklerdeki astarlı perdahlı formların doğal renklerinin dokulardaki tadı çok etkileyicidir. Bu çalışmanın uygulama bölümünde ele alınan çalışmaların özelinde sadelik vurgulanmaya çalışılmıştır. Arkaik dönemde rölyeften üç boyuta Helenistik Dönemde anatomiye geçişteki süreç izlenirken, kadim dönem ustalarının formlara kattığı hareket etkileyicidir. Antik dönem ustalarının bu formları günümüz sanatıyla köprü kuran formlar olarak tasarlanmıştır. Bireysel deneyimler ve geçmişte ele alınan kuş formlarındaki arayış, atla bütünleştirilmiştir. At figüründe dostluk doğallık, zarafet, zeka, hız, esneklik ve cesaret gözlemlenerek uygulamalara yansıtılmıştır.

Atın bu araştırmada kavramsal karşılığı; her şeyden önce kişiye ilham veren duyguları ile sanat nesnesi arasında empati kurduran bir sanat objesi olmasıdır. Birçok ünlü sanatçının, resmettiği heykelini yaptığı bu görkemli heybetli sanat formu kil kullanılarak bir plastik anlatım aracı olmada da eşsiz bir araçtır. Onda saklı mitler, hikayeler, şiir, edebiyat sonsuz esin kaynağı olması, yapılan araştırmalarda her kültürde ve gelenekte kendine has mit, efsane vb. ile onu daha da zengin kıldığı gözlenmiştir. Atlar bize geçmişi fısıldayan ve gelecek yolculuğuna çıkararak ortak hikayemizin kahramanıdır.

Sadece plastik sanatlar alanında değil, atın sanatçılara önemli bir esin kaynağı olmasının diğer sanatlarda da örnekleri fazlasıyla vardır, özellikle yazın (edebiyat, şiir vb.) ve sinema alanındaki bazı at imgesi örnekleri, kuşkusuz geçmiş anılar ile bellekte yer edinenlere eşlik eden çarpıcı örneklerdir. Alman felsefeci Friedrich Nietzsche'nin yolda giderken, yürümede inat ettiği için sürücüsü tarafından kırbaçlanan bir ata sarılarak ağlaması, bu olay yüzünden akıl hastanesine giden süreci başlattığı anlatısı çarpıcı örnekler arasında yer

almaktadır. Yine Macar sinema yönetmeni Bela Tarr'ın ustaca bir kurguyla ele aldığı ve Nietzsche'nin sarılıp ağladığı atın ve sahibinin öyküsü şeklinde devam ettirdiği bir anlatı olarak "Torino Atı" filmini bu anlamda önem arz eder. Türk Sineması'nda, Yılmaz Güney'in 1970 tarihli "Umut" filmindeki yoksul karakter Faytoncu Cabbar'ın büyük şehir karmaşasında verdiği yaşam mücadelesi ve sahip olduğu tek maddi varlığı olan atını bir trafik kazasında yitirşi belleklerde uzun zaman yer bulan etkili sahneler içermektedir. Keza Ali Özgentürk'ün 1981 yılında yaptığı "At" filminde de benzer şekilde yoksul karakterin büyük şehirde çocuğunu okutma çabasına yine başka bir at yan karakter olarak eşlik etmektedir. Beyaz perde mucizesi olan sinemanın bu unutulmaz at imgeleri yanında etkilenilen bir başka görsel ise Pers minyatürüne ait bir sahnedir: Aşık Ferhat'ın sevgilisi Şirin'i atıyla birlikte sırtlayarak taşıdığı o muhteşem çizim.

Seramik sanatı yoluyla at konusunu işlemek sadece atın anatomisi, mitler, tarihten gelen alışılmış biçimlerin ötesinde kilin kendine has koşulları ve sanatçının birikimine bağlı yorumlamalarla mümkün olabilmektedir. Bu çalışmada at ile ilgili bireysel deneyimler, çocukluk anıları ve at'ın bıraktığı bilinçli ya da bilinçsiz sayısız etki bulunmaktadır. Ayrıca bilinç altı hikayelerin farkındalığına varmak, tesadüfmüş gibi görünen ata duyumsanan ilgi, bireysel sorgulamalarla yeni tasarımların ortaya çıkmasında yardımcı olmuştur. Bu düşünce, plansız ve bilinçsizce sürdürülürken 2015'den itibaren planlı ve sorgulayan bir bakış açısıyla tekrar tekrar ele alınmıştır. Seramikte 30 yılı geride kalırken "at" a duyulan ilgi, bir birikim sonucudur. Olgunluk dönemi olan bu aşama malzeme ve seramik tekniklerine hakim olmak ve anlatım gücünü daha hızlı ve özgür kurgulamaya da neden olmuştur.

Ata olan tutkulu ilgi çocukluğa kadar gider. 1977 yıllarında Erzincan'da dar gelirliilerin ulaşım aracı at arabalarıydı. Pazardan yapılacak alışverişte, garajdan eşya getirmede, köyden erzak, kışlık yakacak indirmede ve daha birçok işte at arabası günlük hayatın bir parçasıydı. Mahalleye gelen at arabasının peşinden koşup arkasına asılıp tehlike ve adrenalin dolu oyunlar oynamak, çift atın koşulduğu bu atlı arabalar dörtnala kamçilandığında koşturulmaları görülmeye değerdi. Sabahları seyyar satıcılar at arabasında bostandan toplanan taze sebze ve meyvelerini getirirlerdi. Öğleden sonraları bir başka süslü üstü çadırlı arabada züccaciyeçi geçerdi. Hepsinde atlar cam boncuklarla gelin gibi süslenmiş olurdu. Yaz mevsiminde köy yaşamının atlarla gelen deneyimleri ise bambaşkaydı. Bu atların üstünde harman yerinde dönüp durmak, Fırat'ın bir kolu olan

Karasu'yu at üstünde geçmek, şehirden getirilen erzaklarla çayı geçmek, korkuyla karışık bir heyecan yaşatmıştı. Asma köprüden geçerken ata sımsıkı sarılarak, o an tarif edilmez bir korkuyu geçirmeye çalışmak gibi pek çok çocukluk anıları her yerde bir at öyküsü ile örtüşmüştür. Bu çalışmaya temel olan at ile ilişkili anılar kısaca aşağıda belirtilmektedir.

“ Köyümüze ayda bir çerçi¹ gelir, incik boncuk ne varsa atın kilim dokulu heybelerine koyup köye vardığında çardağa dökerdi. Bense atın gelin gibi süslenmiş püsküllerine cam boncuklarına eyerindeki heybenin kilim desenlerine daldardım. 1977 yılının yine bir sonbahar ayıydı. Atı hayatımda kötü hatırladığım anlar da oldu, İlkokul 1. Sınıfa gidiyordum. Abimle ablam sabahçı bense öğlenciydim. Okul yolunda ilerlerken bir köşe başından karşıya geçmek üzereyken dört nala atını kamçılaman bir delikanlı at arabasıyla aniden belirdi. Yolun ortasında kala kalan ben ne yapacağımı bilemeden atla bir saniyeliğe göz göze geldiğimi anımsıyorum. Atın kamçılanmaktan duyduğu acı bana geçmişti; at üstüme basmamak için çabalasa da at arabası ayağımın üstünden geçmişti ve ayağım oracıkta çıkmış ve ben acılar içinde kalakalmıştım. Topallayarak ve sendeleyerek yolun kenarına gelmiş çaresizce ağlarken at sürücüsü bana ağlamayayım diye birkaç bozuk parayla susmam için bana yalvarmış ve kaçmıştı. Ben çocuksu bir düşünceyle bir daha yürüyebilir miyim diye korkuyla ağlıyordum.... Unutmak istediğim bu kaza uzun zaman belleğimde yer aldı; atın köpükler saçan iri dişleri kocaman açılan burun delikleriyle örülü vahşi görüntüsü rüyalarımın kabusu olmuştu.

Bir diğer çocukluk anım ise mahallemize her zaman gelen manavın atı ile ilgilidir. Kapımızın önündeki demirden elektrik direğinde farkına varamadığımız bir elektrik kaçağı varmış. Yakınında oyun oynadığımız bu direğe manavın atı kuyruğundan elektrik akımına kapılmış ve birkaç dakika içinde onun can çekişini ve ölümünü çaresizce izlemek zorunda kalmıştık. Atın bu talihsiz ölümü belki de ben dahil mahalledeki çocuklardan herhangi birinin hayatını kurtarmıştı.

Unutamadığım diğer bir anekdot ise annemin çocukluğumuzda bize anılarında bahsederken devamlı olarak “köyde ata binen tek genç kız bendim” demesiydi. Ata nasıl ustaca bindiğinden bahsederken yüzündeki o neşe görülmeye değerdi doğrusu. En büyük abisinin ona nasıl at binmeyi öğrettiğinden söz ederdi... Ben hem annemle gururlanır hem

---

¹ Çerçi: Sirtında ya da bir el arabasıyla taşıdığı ya da bir hayvana yüklediği ufak tefek tuhafiyeye eşyasını, incik boncuğu köy köy, mahalle mahalle, pazar pazar dolaşarak satan gezici esnaf. (Oxford Languages)

de hayalimde tüm bunları canlandırmaya çalışırdım. Annemin bana anlattıklarından mı bilmem; onu amansız bir hastalıktan kaybettiğim gece abisinin onu kıratın üstüne bindirip götürdüğünü rüyamda gördüm. Her yeni at üretimimde tüylerimi diken diken eden o rüyada olduğu gibi onların her an hareketlenip uçacaklarmış hissi doğar içime.

Lise yıllarımda ablam Büyük Çekmece'de hemşire olarak çalışırken yaz tatillerini yanında geçirip bir bayan kuaföründe çıraklık yapmaya başladığımda hayatıma bu kez faytonlar girmeye başladı. Yazlık ve kışlık iki dükkân arasında ulaşım faytonlarla yapıldığından bu yolculuklar benim için bulunmaz bir keyifti. Faytonların o süslü dünyası atlara daha bir masalsı hava katıyordu. Atların süs ve kuşamlarındaki bu renklilik ve çeşitlilik onları inceleyen gözlerle büyük bir ziyafet sunuyordu.

Yıllar sonra atlarla tekrar karşılaşmam Bursa'nın Gemlik ilçesinde Gemlik Askeri Veterinerlik Okulu ve Eğitim Merkez Komutanlığı'nda yaptığım askerlik dönemine rastlar. Askeriyede büyük bir hara vardı. Burada süvari alayına özel safkan atlar yetiştirilirdi. Subaylara binicilik eğitimi verilir ve yarış atları yetiştirilir, yarışlara katılırlardı. Bende askerliğimde, güzel sanatlar okuduğumdan hem resim yapıyor hem de alay fotoğrafçılığı yapıyordum. Boş bulunduğumda yanlarına sokulup onları izliyordum. Yılları gösterilerde fotoğraflarını çekiyordum. Bahar ayı benim için çok özeldi yeni taylar dünyaya gelmişti onların annelerine sokuluşları, annelerinin onları emzirme pozları duruşları beni sürekli onların fotoğraflarını çekmeye itiyordu... Kendimce güzel kareler yakalamaya çalışıyordum. “

Bu zarif varlıkların resimlerini yapmakla başlayan süreç seramik küçük boyutlu heykellerle sanatta yeterlilik konusuna dönüşebilmiştir. Bu süreci hazırlayan aşamalardan biri de 2002 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Karacasu İlçesinde Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksek Okulu'nda çalışma ile bu yöreye ait bol demir oksitli illit yapılı Karacasu kırmızı kiliyle tanışmak olmuştur. Bu kilin form oluşturmaya hazır hale getirilmesi süreci ayrı bir deneyim olmanın yanı sıra sonuçlarını gösteren bir sergi de 2004 yılında Bodrum'da gerçekleştirilmiştir. Bu sergide ilk at formu sırsız ve terra-sigilata uygulanıp perdahlanarak sergilenmiştir.

2010 yılında Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksek Okulu duvarlarına Mimari Restorasyon Programı kapsamında öğrencilerle Yunan kap formlarındaki kırmızı siyah at

figürleriyle dekore edilen bir seramik duvar çalışması yapılmıştır. Heykel sanatçısı olan kardeşimin Kentaur'ları², at adamın yanı sıra at kadın çalışarak atı kadın vücuduna hapsedmiş, mitolojideki at adam inancına yeni bir boyut getirmesi ve kardeşimin at figürleriyle çalıştığı esnada bronz fırınından zehirlenmesi de bu çalışmada belirleyici olmuştur.

At formu konusunda araştırmalar yaparken yerli, yabancı ve çağdaş sanatçıları incelendiğinde özellikle yabancı sanatçılarda gelenekten sıyrılmış çağdaş ve modern, biraz kübik birazda soyut formlar göze çarpmıştır. At formlarını tasarlarken çoğaltılabilir seri üretimi yapılabilir formlar tercih ettikleri gözlenmiş, tekrarın sıkıcı ve daraltan yanı dikkat çekici olmuştur. Bu kendini tekrarın yerine bir formu yaparken başka yeni bir forma sürüklenmek daha yaratıcı bir egzersiz sayılmıştır. Formu yaparken varyasyonlarını yakalayıp kimi zaman yepyeni bir formun doğmasına ulaşılabilir. Kabul edilmelidir ki seri bir üretim yaparken yeni doğumlara açık olmada daha sınırlı bir yapı söz konusudur. Zanaata daha yakın olan bu şekillendirme yolu monoton bir süreç olup dekoratif bir oluşuma daha uygun görülmektedir. Ticari bir meta, biblo olarak düşünüldüğünde sanatsal büyü bozular. Kolaylıkla kitsch³ (ucuz beğeni) olabilen bu sınırı koruyabilmek ancak düşüncenin ön plana alınabilmesi ile olasıdır.

Sanat nesnesi sipariş üzerine yapıldığı an özgünlük ve özgürlük azalır. Öznel tasarımların bir birikim oluşturması ve bu birikimin somut uygulamalarla buluşturulması sanatçının üretim sürecinde ana kanalı oluşturmaktadır. Bu bakımdan hazırlanan çizimler, desenler ve tasarımlar çok önemsenmiştir. Düşüncenin bedene bürünmüş hali bu çizimlerden oluşmuştur.

Sembollerle duygu ve düşünceleri at formunda harmanlanmıştır. Bazen bir renk bir dokuda anlatıma yardımcı olur. Yapılan çalışmalar yaşanmışlığın iyi ya da kötü anıların izlerini taşır. Yaşama dair tüm bu izler aslında insanlık tarihine ait ortak konulardır. Ölümün ayrılıklar acılar kavuşmalar ve doğumlar her duyguda değişen formlara ve sanatçının yorumu ile bir üsluba dönüşür.

---

² Kentaur: Yunan mitolojisinde kısmen insan ve kısmen at görünümlü efsanevi yaratıklar. (Wikipedi)

³ Kitsch: Var olan bir tarzın aşağı bir kopyası olan sanatı sınıflandırmak, ifade etmek için kullanılan Almanca terim. Bu terim ayrıca, kibirli ve bayağı bir tada sahip şeylere ve ticari kaygılarla üretilmiş olan banal, rüküş ve sıkıcı ürünlere gönderme yaparken de kullanılır. (Wikipedi)

Öznel olan bu çalışmada; tasarımlarda çizgi akıp gitmeli, zorlamadan uzayda sonsuzca akmalıdır. Sınırları yokmuşçasına içinde duygu ruh bulup benliğine dönmeli. Formun konusu ne olursa olsun ortak paydası izleyici ile kurulan ilişkidir. Soyuttan somuta, somuttan soyuta bir devingenlikle bu yolculuk ve iletişim sürmeli. Form tasarlamak bazen şiir yazmaya benzer. Aradığın bir kelimeyi sonradan bulup yerine koymak gibi. Tasarımda desen ve çizmenin önemi de buna benzetilebilir. Dönem dönem yapılan çizimlere bakıldığında o gün için rahatsızlık veren ve bitmemişlik hissi yaratan bir çizim sonradan o sorunla meşgul olan beyin tarafından çözüm bulabilir. Desen araştırmalarında yer yer kübik ifadeler soyutlamalar görülmektedir. Kübik form anlatımı daha neşeli coşkulu hareketli samimi bir anlatımı içinde barındırdığı düşünülerek yapılmıştır.

Sadelik ve yalınlık esaslı, özellikle kayalara çizilen oyulan biçimler ve tamgalardan⁴, at formlarının sadeliğinden etkilenilerek formlar oluşturulmuştur. Formlar renklendirilirken toprak renklerinin sıcaklığı ve doğallığı vurgulanmıştır. Geçmiş ve bugün Anadolu topraklarının zenginliği ile birlikte yorumlanmıştır.

Bir sanatçının kişiliği aslında eserlerinde seçtiği konularda saklıdır. Böylelikle izleyici soru sormadan kolayca eser sahibiyle iletişime geçebilir. Atların ruhunu fısıldamada kazanılan başarı kalıcılığı ve yaratıcı duyguyu pekiştirebilir. Eser ile buluşma anı bu başarının göstergelerini de hazırlar. Samimiyet, çocuksu bir ruh somut bir eserle bütünleşir. Sanatçının çalışırken duyumsadığı yalnız kalma isteği, sonsuz bir esrimeyle⁵ zamanın akması, o anın bitmemesini istemekten kaynaklanmaktadır. At heykelinin bir an önce biçimlenip onunla ilk oynayan çocuk olma heyecanında, bir anda bitirme arzusu saklıdır. Sonrasında oyuncasını elinden alacaklarmış gibi korkuya kapılan çocuklar gibi, onu koruma isteği doğar. Sevdiği oyuncayı alacak parası olmayan çocuk ve hep o hayalindeki oyuncayı yapana dönüşür sanatçı. Kimi zaman telden araba, kimi zaman çamurdan varlıklar, hayvanlar olur. Hayaller oyuncak yapılarak ödüle dönüştürülür.

Seramik hammaddesi olan kil bu oyunun en güzel araçlarının başında gelmektedir. Yontarak, keserek, törpüleyerek ve perdahlayarak arınma, sabır, kendini bulma gerçekleşir. Tüm bu süreç soyuttan somuta ne çok şey öğrenme ve kavrama deneyimi

---

⁴ Tamga: Damga. Bir şeyin üzerine bir işaret basmaya yarayan alet, mühür demektir. Ayrıca herhangi bir şeyin üzerine bu aletle bırakılmış işaret, iz anlamına da gelir. (Vikipedi)

⁵ Esrime: Kişinin, duyulur dünyanın dışına çıkarak kendinden geçmesi, kendini Tanrı'yla birleşmiş sayması durumu. (Oxford Languages)

yaşadır. Hayattan alınanlar harmanlanıp eserler yoluyla yeni çözümlere ulaşır. Eser ile de tamamlanır.

1.BÖLÜM

AT TÜRÜNÜN TARİHÇESİ

Araştırmacılar 700.000 yıl öncesine denk gelen bir atın genini çözdüler. Bu genom Batı Kanada'nın soğuk bölgesinde bulunduğundan günümüze kadar korunarak gelmiştir. Bulunan bu at kemik kalıntıları, bakteriler tarafından bozalsa da son teknolojik imkanlar kullanılarak DNA yapısına ulaşılmıştır. Ulaşılan bu at genomunda zebraların, eşeklerin ve Asya atlarının genomlarına benzerlik rastlanmıştır. “Modern atlar olarak bilinen Equus cinsinin zamanımızdan 4.5 ila 4 milyon yıl öncesinde evrimleştiği belirlenmiştir” (Evrimagaci, 2019). DNA yapısında ortaya çıkan verilerde, Przewalskii olarak tanımlanan Moğol atlarının, zamanımızda yaşayan son vahşi atlar olduğu ortaya kondu. Vahşi Moğol atları haricinde diğer atlar ehlileştirildi. İnsan tarafından evrimleştirildiler. Moğol atları, çağımızdaki tüm atların ortak atasına en yakın olarak kabul edilir (Evrimagaci, 2019).

Zamanımızda insanlar tarafından çoğaltılan at ırkları yapay değişikliklere uğratılmış, Equus caballus türüne aittir. Avrupa ve Amerika'ya İspanyadan getirilen atlar Equus caballus gmelini ırkıdır. Amerika'ya evcil olarak getirilen bu atlar doğaya salınarak yabanileştirilmiştir. Bu atlara zamanla Mustang atları denmiştir (Evrimarsivi, 2019).

Asya steplerinde yaşayan atlar ise günümüz evcil atlarının atasıdır. Bunlardan çeşitli ırklar türemiştir. Günümüz atları bu iki tipten türemiştir. Birinci tür Kuzey Avrupa ve Asya tipi dayanıklı ve soğukkanlıdır. Bu türden, süvari birlikleri ve koşum atları çoğaltılmıştır. İkinci tip, Kuzey Hindistan ve Arabistan'da yaşayan kurak coğrafyalara uyum sağlayan, hafif ve süratli sıcakkanlı at tipidir. İkinci tür Arap atlarının atası olarak kabul edilir. İnsanlar önceleri atın etinden faydalanmak için avlanırdı. Sonraları onları evcilleştirmişlerdir. Avrupa'daki birçok mağarada bulunan resimlerde bu vahşi atlar betimlenmiştir. Bu resimlerden birçok bilgi ve belge edinilmiştir. İlk evcilleştirmenin nerede olduğu bilinmese de Hint efsanelerinden yola çıkıldığında atın ilk Hindistan'da evcilleştirildiği düşünülmektedir. Ne zaman nerede evcilleştirilmiş olsalar da birçok alanda insanlara kolaylık sağlamıştır. Çoğu atlar günümüzde binek atı olarak kullanılır. Koşum atı olarak kullanılmazlar. Atçılık okulları sayesinde çeşitli at ırklarına sahip olunmuştur. Saf kan İngiliz atları ve Arap atları tercih edilir olmuştur (Evrimarsivi, 2019).

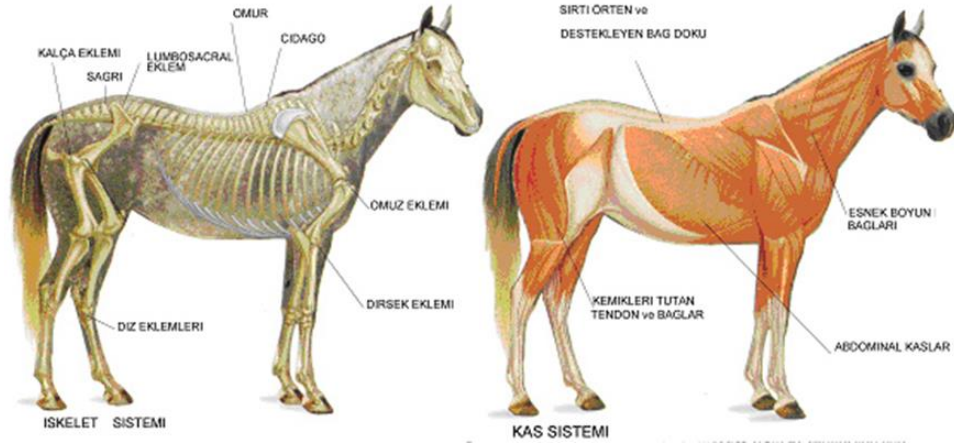
Atlar soğukkanlı ve sıcakkanlı olarak iki grupta tanımlanır. Soğukkanlı at ırkları öncelikle çeki ve iş hayvanı olarak yetiştirilmektedirler. Vücutları büyük, ağır ve iri ,kaba yapılıdır. Bu heybetli görünümüne kıyasla sakin ve ağır hareketlidirler. Öncelikle gücünden faydalanmak için yetiştirilir. Bu atların iskelet sistemleri gösterişli ve güçlü kaslarla sarılıdır. Baş ve gözler vücut yapısına oranlandığında küçüktür. Baş, kaslı, eğimli ve güçlü bir boyun ile vücuda bağlanır. Sağrıları çoğu zaman oluklu ya da çift sağrı şeklindedir. Soğuk iklimlerde yetiştirilen bu atların kılları uzundur. Bacakların aşağıdaki kısmının arka yüzleri paça denilen uzun kıllarla kaplıdır. Genellikle kısa ve güçlü adımlara sahiptirler. Bu atların güçlü kas yapıları sonucu gündelik işlere koşulmuştur. Sıcakkanlı at ırkları genellikle binek, spor, hafif işlerde kullanılırlar. Vücut yapıları insanoğlunda yüzyıllardır hayranlık oluşturacak kadar ahenkli, zarif ve atletiktir. Adımları alçak ve süratlidir. Huyları daha canlı, reaksiyonları çabuktur ve taylıklarından itibaren iyi eğitim aldıklarında insan ile yakın ilişki halindedirler. Buldukları ülkelere ve iklime bağlı olmakla birlikte tüyleri kısadır (Yıldırım, 2014, s:2-3).

Dişi atlar 11 ay gebelikten sonra doğururlar. Atlarda yükseklik ölçütü "El"dir. Bir el 10,5cm'dir. Atların cinslerine göre yükseklikleri değişse de ortalama yükseklikleri 16-17 el'dir. Atların ömürleri 30 yıl olsa da genelde ortalama 20-25 yıl yaşarlar. Literatürde en uzun 62 yıl yaşayan "Old Billy" adında İngiliz atıdır. Zor koşullara dayanmaları için atların altı haftada bir uzayan tırnakları kesilip nal çakılır. 350 adedin üzerinde at cinsi mevcuttur. 4 tip yürüyüş biçimine sahiptir. Bunlar; Adeta-Süratli-Dörtnal ve Gallopdur. Atın adımlarına "Fule" denir. Atlar 1 ton civarında ağırlığa sahiptir. 2m.den yüksek engelleri aşabilirler. Binicisi ile 64 km/h hıza ulaşabilirler (At'ların YAŞAM TARZI, 2018).

Atın bu sürat ve çevikliği büyük oranda sahip olduğu karmaşık ve güçlü anatomisine bağlıdır. Plastik sanatlarda anatomi bilgisi sanatçının bir insanı veya bir hayvanı tasvir ederken bilmesi gereken en önemli unsurdur. Anatomi bilgisi bize kas ve iskeletlerin yapısını verir. Resimde perspektif ne kadar önemli ise heykelde de anatomi o derece önemlidir. Seramikle heykeli bir birinden ayıran sadece malzemedir. Bu bağlamda seramikten heykel yapan bir sanatçı adayının da canlıların kas ve iskelet yapısını bilmesi lazımdır. Formun görsel ve estetik olarak ayağının yere sağlam basması buna bağlıdır. Sanatçı kas ve iskelet sistemini bildiğinde formlarında metaforlara gidebilir, formunu soyutlayabilir. Atın temel unsurları yelesi, kuyruğu, toynağı, kalçası soyutlanırken istenen

noktaya bir gönderme yapıp -bu bir kadın olabilir, bir güç simgesi olabilir- simgesel kişileştirme yapılabilir.

Bu nedenle eserlerde atın kas ve iskelet sistemini öncelikle özümsemem gerektiğine inandım: atın iskelet yapısında 57 çift 147 tek kemik bulunur (Görsel 1). Bacak kemiklerinin eklemleri kendine özgüdür. Atın uyuması bacak eklemlerini kilitlemesi ile gerçekleşir, böylelikle ayakta uyuyabilirler. Sadece taylar yatarak uyurlar. Atlar 10 dakika aralıkla uyur. Atlarda köprücük kemiği bulunmaz. Atların ayaklarında üçüncü parmak gelişmiştir. Atın gelişim sürecinde diğer parmaklar körelmiştir. Çok kullanılan üçüncü parmak güçlenerek ve koşmaya uygun hale gelmiştir. Bu parmağın etrafı tırnak denen sert bir dokuyla kaplıdır. Bu oluşuma toynak denir. Toynakları korumak için nal çakılır. Körelmiş olan parmaklar bacağın iç kısmında esmer bir kabuk gibi görülür. Bu kabuğa «kestanecik» denir. Atlarda 128 adet kas bulunur. 52'si gövde de, 23'ü önde, 33'ü arkada, 20'si kas da başta yer alır. Kasları zengin glikojen bulunur. Atın sindirim sistemi insaninkine benzese de bazı farklılıklar gösterir. Kısırakların köpek dişleri bulunmaz. Buradan atlara gem vurulur. Atlarda küçük dil bulunmaz. Vücuduna oranla midesi küçüktür. Safra keseleri bulunmaz. Açık renkte bir akciğerlere sahiptirler. Sağ kısmında 4, sol kısmında 3 lop bulunur. Beyin yapıları insaninkinden sonra en girintili yapıdadır. Beş duyu organı içinde en gelişmiş gözdür. Üç göz kapağı bulunur. Diğer gelişmiş organı ise işitme organıdır. Kulak yapısı külah şeklindedir. Ayrıca kulaklarını sesin geldiği yöne güçlü kasları ile çevirebilir. Atın cildi koruyucu tüylerle örtülüdür. Atın rengini bu tüyler belirler. Tüylerin rengine “atın donu” denir. Başlıca at donları: Yağız; siyah, Kır; beyaz, Doru; gövde kahverengi kuyruk ve yeleler siyah, Demir Kır; gri ve beyaz karışık, Al;Kızıl şeklindedir. Atlar derisine konan sinekleri kovmak için derisini hareket ettirirler. Atın önüne dökülen saçlarına perçem, boynundan sarkan saçlarına da yele denir (bilgisohbeti, 2019).

Görsel 1. Atın Kas Ve İskelet Sistemi

Biyologlar (2019) . Erişim:18.07.2019. <https://www.biyologlar.com/atların-anatomik-yapisi>

İnsanlığın gelişiminde vazgeçilmez bir yer edinen at, ilkçağlarda böyle değildi. Birçok canlı gibi atta evrim süreci geçirdi. Atlar, farklı iklim ve coğrafi koşullara uyum sağlayarak ve farklı at ırklarıyla birleşerek hayatta kaldılar. Anatomisi ve kemik yapısı evrimleşerek bu günkü at formlarını aldılar. İnsanoğlu birçok at ırkını melezleştirerek savaşta, tarımda ve sporda kullanacakları ırkları geliştirdi. Günümüze gelene kadar geçirdiği serüven ve değişim onu günümüz ideal, dayanıklı ve estetik bir hayvana dönüştürdü. Farklı coğrafyalardaki atlardan ideal atlara ulaşıldı. Bunların kas ve iskelet yapıları ve vücut yetenekleri insanların birçok alanda tercih sebebi olmuştur. İnsanlar kas ve iskelet yapılarını tanıdıkça yeteneklerini keşfetmiştir. Tarihsel süreçte insanlar onları ilk başta yerken daha sonra farklı alanlarda kullanabileceklerini keşfetmişlerdir. Bu değişim muazzam bir süreç olmuş, at insanlığın gelişimine katkıda bulunmuştur. Fetihlerle savaşlar kazanılmış, göçlerle keşiflere yolculuklara aracılık etmiştir. Tarımsal devrimde ön ayak olmuş, atlı arabalarla araba fikrini doğurmuştur. Bütün bu süreçlerin derinliğinde atın anatomik becerisinin büyük bir önemi vardır. İnsanlığın sosyo-ekonomik hayatında yer edinen atın sanat alanında da var olması kaçınılmazdı. Tonlarca ağırlık taşıyan zarif ve estetik vücut yapısı derisinin renginden tut, yeleleri, kuyruğu, başındaki asalet, yürüyüşünde zarafet ve insanlarla kurduğu ruhsal iletişim sanatçıları ve izleyenleri kendine hayran bırakmıştır. Sanat adına iyi bir at formu yapmak demek, sadece atın kas ve iskelet yapısını bilmek değildir. Sanatçının öznel yorumu ile form anlam bulur.

İçinde yaşanan kültür ve bu kültürün ata yüklediği anlam ile sanatçının bu konudaki birikimini birleştirdiği yeni ifade biçimleri sanatı yeni ve özgün anlatılara sürükleyebilir.

2. BÖLÜM

AT FİGÜRÜ VE KİŞİSEL SERAMİK UYGULAMALAR

Çoğu zaman neyi niçin yaptığımızı anlamlandıramasak da aslında bunlar bilinçaltımızın birikimlerinden gün yüzüne çıkan davranışlar ya da kaçınılmaz biçimde ortaya saçılan yaratımların ifadesidir. Kimi zaman çocukluğumuzun gizlerini davranışlarımıza taşıdığımızı büyüdüğümüzde anlarız. Benim çocukluğumun köy yaşantısında atlar daima rüyalarımı süslerdi. Annemin genç kızlığında ata nasıl bindiğini anlatan hikayeleri, köyden köye at üstünde gelin giden düğünleri, Fikret OTYAM'ın resimlerindeki atları çağrıştırmıştır. Aynı zamanda sünet çocuklarının beyaz atlı prens gibi peleriniyle ata bindirilip davul zurnayla gezdirilişi, her işimizde kullandığımız at arabaları, yaz günleri büyük şehirde bindiğim o süslü faytonları... Ve şehre gelen defalarca binmeye doyamadığım o atlıkarınca ve kimimize görme şansına sahip olabildiği sirkteki at cambazları... Bunlar çocukluğumuzu süsleyen, bizi hayal kurmaya yönlendiren, bize renkli dünyaların kapılarını açan dünyamızı zenginleştiren, yaratıcılığında birer unsur ve ilham kaynağı oldular. Çocukluk dönemimde televizyonla tanışan ilk kuşak olarak izlemeye doyamadığımız “Siyah İnci” dizisi ve o kovboy filmlerinin ardından mahalle arasında kendi aramızda oynadığımız kovboyculuk oyunlarında kendimizin yaptığı tahta atlar ile yorulup tükeninceye kadar koşturmalarımız halen belleğimde.

Sanat objesi olarak seçilen kendimle (ben ile) özdeşleştirip simgeleştirilen bir form olarak at, tarihi süreçte insanoğluna en yakın gelen hayvanlardan biridir. Her kültür kendi mitlerinden faydalanarak sanat nesnesi yaratmıştır. Köklerimiz geldiği Orta Asya'daki kültür ve gelenek, etkisini hiç yitirmemiş gibidir. Asya mitolojisindeki birçok kahraman ve hikaye benzer biçimde batı mitolojisinde isim değiştirerek yer bulmuş ve kendilerine mal edilmiştir. Örneğin bizdeki kanatlı at Tulpar batıda Pegasus ismini almıştır. İskandinav ülkesinde Odin'in atı Sleipnir olarak bilinmektedir. Bunlara tanrısal güçler bahşedilmiş ve kutsallık atfedilmiştir. Geçmiş uygarlıklarda nerede kuyruğu bağlı bir at görülse Türk geleneğinden bir at olduğu anlaşılabilir. Bu 'kuyruğu bağlı at' imgesinin Orhan Pamuk'un “Benim Adım Kırmızı” kitabında bir cinayete kurban giden Nakkaş'ın katilinin açığa çıkması için nasıl gizemli bir işaret olduğunu okuyanlar elbette anımsayacaklardır. İslamiyet'in etkisiyle resim ve heykele getirilen kısıtlamalar batının gerisinde bir yer algısı yaratsa da Anadolu'nun sahip olduğu kültürel zenginlik genlerle varlık bulmaktadır.

Uygulamaların, sanatsal tasarımlar olması amacıyla; dekoratif ve seri üretime yönelik çalışmalar yapmaktan kaçınılmıştır. Tasarım yapmadan önce çokça eskiz araştırmalarında bulunularak, atın anatomisindeki estetiğe dikkat edilmiştir. Bu süreç anatomi bilgisinin soyutlanması ile gerçekleşmiştir. Atın geçmiş kùltürlerdeki simgesel anlamından öte, bizzat kendi imgelemim ve ruhumuzdaki anlamına yolculuk yapmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmalarda tasarım öncesi geçmiş kùltürler araştırılmış, mağara sanatındaki at figürlerinden, Yunan kap formlarındaki at desenlerinden, terakotalardan Helenistik ve Rönesans at formlarındaki estetik bakış açısından etkilenilmiştir. Günümüz çağdaş seramik sanatçılarının at figürlerini bilmek, tanımak önemlidir. Onlarla benzer yanlarım var mıydı ya da onlardan farklı yanlarım nelerdi, bunları bilmek ve kendi at hikayemi seramikle yazmalıydım. Benim için at formu şiir gibi, yalnız çamurla anlatılan sözsüz bir dildir. Konusu evrensel olan anlatım biçimi her sanatçıda farklı ruh bulan bu at figürünü kendi kùltürümde, tarihimde ruh buldurarak kendimi onun dünyasında yoğurarak bir şaman gibi evreni kucaklama kaygısı taşınmıştır.

2.1.At Konusunda Çalışan Seramik Sanatçılarında Örnekler

Dünyanın değişik yerlerinde at formunu çalışan başarılı seramik sanatçıların çalışmalarında fark edilen özelliklerden birkaçı; formlarında renk ve dokunun kullanılmasıydı. Kiminde atın üstüne kaligrafik ya da geleneksel resim yapılmıştı. Bir başka grup sanatçı ise atı yalın heykel formu olarak ele almıştı. Kimi aynı tasarım atı kalıpla çoğaltarak varyasyonlarını farklı renklerle oluşturmuştu. Kimi de antik formları günümüze uyarlamıştır. Az sayıda sanatçıda renk uyumu içinde cam malzeme kullanmıştır. Çalışma sürecinde seramik sanat alanında yaptığı at konulu çalışmaları ile öne çıkan sanatçılardan bir seçim yapılmış ve sanatsal yönleri ile kısa da olsa çalışmalarına vurgu yapılmaya çalışılmıştır.

April Young; seramik atlarını, atlı karıncaları her ne kadar neşeli çocuksu anıları ifade etse de birbirinin tekrarı havasını yaratmaktadır. Renkli ve dekoratif olan bu eserler yorumu bakımından ilginçtir (Görsel 2).

Mariko Swisher'ın atlarını kalıptan çoğaltarak üzerine kaligrafi işleyerek ikinci bir hikaye anlatmıştır. Atın üzerine kaligrafi yapmak ikinci bir sanatı ifade etmekle eş değerde görüldüğünden güçlü bir ifade olarak değerlendirilmektedir (Görsel 3).

Görsel 2. April Young, 2019, Brighton mavis/Brighton Blue. Ionahouse. Erişim: 24.09.2019. <https://www.ionahousegallery.org/products/april-young-leap-into-the-unknown-ceramic>

Görsel 3. Mariko Swisher, 2019, Meditasyonda At/Horse in Meditation. Veniceclayartists. Erişim: 20.09.2019. www.veniceclayartists.com

Carol Hayward Fell ise atlarını yaparken zarif etkileyici baş, uzun boyun ve kuyruk gövdeleri ifade etmekten kaçınmamakta, at çalışmalarında, uzun boyun yele ve kuyruk göze ilk çarpan yanlardır. Fell atların vücudunda belirleyici ölçüde dokuya yer

vermektedir. At formunun yanında kedi, köpek gibi evcil hayvanları da kompozisyonuna yerleştirmiştir (Görsel 4).

Margaret Wozniak'ın at çalışmalarında lüsterli sırlar kullanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sır at formuna şiirsel bir hava katmaktadır (Görsel 5).

Görsel 4. Carol Hayward Fell, 2019, Gri At ve Köpek/Grey Horse & Dog. Etchingsart. Erişim: 19.09.2019. etchings@etchingsart.com

Görsel 5. Margaret Wozniak, 1912, Atlar/Horses. Margaretwozniakceramics. Erişim: 09.09.2019. <https://www.margaretwozniakceramics.com/about>

Nichola Theakston seramik heykellerini alçı kalıplar kullanarak kurgulamaktadır. Theakston kalıpla çoğaltma tekniğini tamamen sanata dönüştüren bir yol ile kullanmaktadır. Kullandığı astar ve sırlarla artistik dilini güçlendirmektedir. Pişirimden önce çalışmalarını parlak olmayan pastel renkli astarlarla renklendirmiştir. Atın kuyruğu ve yelelerinde abartısız süslemeden yalın bir anlatımı bulunmaktadır (Görsel 6, Görsel 7).

Görsel 6. Nichola Theakston, 2017, Klasik At/Classical Horse. Estonoesarte. Erişim: 10.09.2019. <http://estonoesarte.com/el-zoo-de-nichola-theakston/>

Görsel 7. Nichola Theakston, 2017, Klasik At-Alanın Bölünmesi/Classical Horse-division of the field. Estonoesarte. Erişim: 10.09.2019. <http://estonoesarte.com/el-zoo-de-nichola-theakston/>

Stig Lindberg eserlerini kalıplanabilir formlar olarak seçmiştir, arkaik bezemelerle tarih öncesi formlara gönderme yapmıştır. Şişman, bacak ayrıntısı olmayan soyutlanmış formlara espri katarak atı ifade etmiştir. Bu ifade biçiminde ayakların, kuyruk ve yelelerin kırılmalılığı kaygısından kaçmış ve kalıplanabilir yapmıştır. Eserlerinde özellikle arkaik etkiye yaptığı gönderme ve neşeli ifade öne çıkmaktadır. Bu neşeli ifade ile bu çalışmada yapılan at figürleri arasında bir ilişki olduğu görülebilir (Görsel 8).

L. Lindsey Epstein'ın raku at heykellerinde atın hareketini, güzelliğini ve gücünü yakalamak için raku tekniğini kullandığı görülmektedir. Her seferinde farklı renkler yakalaması farklı etkiler duygular bırakmaktadır. Raku çalışmasındaki hızlı soğuma, şok ısı değişimi, kırılmalılığı artıran zorlu ve meşakkatlidir. Epstein, rakunun şok ısı değişimlerini karşılayabilmek için ayaklarda çivi kullanmıştır. Raku pişirimine bağlı artistik çalışmaları ile ön plana çıkmış bir sanatçıdır (Görsel 9).

Görsel 8. Stig Lindberg, 1955, Seramik At/Ceramic Horse. Hemispheregallery. Erişim: 28.07.2019. <http://hemispheregallery.com/product/stig-lindberg-ceramic-horses-sweden-1955>

Görsel 9. L. Lindsey Epstein, 2018, Gökkuşığı Bakır Raku Kısırak ve Tay/Rainbow Copper Raku Mare & Foal. Lepottery. Erişim: 16.12.2019. Lindsey@lepottery.com

Fiona Tunnicliffe, neşeli at formları yapması ve toprak tonlarını astarla kullanması ve dokulardan faydalanması ilgi çekicidir. Bu çalışmada daha samimi, sıcak sevgi dolu hissi uyandırması ve aynı zamanda çalışmalara eski bir hava katmasından ötürü örnek olarak seçilmiştir (Görsel 10).

Stephanie Cunningham, bazen at formunu anlatmak için yalın ve sade ifade etmek gerekebilir. Basit bir anlatım güçsüz bir ifade anlamını taşımaz. Bu çalışmada yer alan ve bir plakadan yola çıkarak yapılan yalın at çalışmalarında, tıpkı Cunningham'ın yalın anlatımında olduğu gibi bir yol izlenmiştir (Görsel 11).

Görsel 10. Fiona Tunnicliffe, 2005, Kahverengi Atlar/Brown Horses. Lepottery. Erişim: 23.12.2018. <https://www.form.co.nz/fiona-tunnicliffe-1>

Görsel 11. Stephanie Cunningham, 2001, Atlar/Horses. Veniceclayartists. Erişim: 10.02.2019. <https://www.veniceclayartists.com/ceramic-animal-art/2/>

Susan Leyland, formlarında sıra yer vermeyip, malzemenin sunduğu kendi renkleriyle formlarını ifade etmektedir. Bazı uygulamalarda özellikle güzel bir at detayı yakaladığımda bu detayların kaybolmaması için bisküvi halinde bırakılmış, ifadenin yok olmaması sağlanmıştır (Görsel 12).

Görsel 12. Susan Leyland, 2014, Topluluk/Ensemble. Equinesculptures. Erişim: 02.01.2018. http://www.equinesculptures.com/sculpture_galleries.html

Antonis Palles'in örnek alınmasının kişisel bir nedeni bulunmaktadır. 1993 yılında Ord.Prof.Dr. Ekrem AKURGAL yönetiminde üçüncü sınıf stajı İzmir Bayraklı Kazısı esnasında siyah ve kırmızı figürlü eserlerin restorasyonunu da içermekteydi. Antik dönem seramiklerinde uygulanan terra-sigillata tekniği, Aydın ili Karacasu ilçesi çömlekçiliğinde kullanılan bir tekniktir. Karacasu çamurunun rengi ve yapısı terra-sigillata tekniğine tamamen uygun bir yapıdadır. Bu çamurdan hazırlanan astar aynı antik dönem terra-sigillatalarına benzemektedir. Günümüzde aynı antik dönem benzeri odunla pişirimi yapılmaktadır. 2002 yılından beri artistik formlarında kullandığı bu astarı at formlarına da

uygulamıştır (Çelik, Doğan, 2007; Doğan, Çelik, 2015). Palles ile ortak nokta terra-sigillatanın bizzat kendisidir (Görsel 13).

Mark Hearld, çalışmalarında modernist bir tavır yakalamaya çalışsa da formları tek bir kalıptan çoğaltılan onlarca at dökümünü renk lekeleriyle farklılaştırmaya yöneliktir (Görsel 14).

Görsel 13. Antonis Palles, 2007, Truva Atı 1008/Trojan horse 1008. Palles. Erişim: 12.12.2018. www.palles.gr

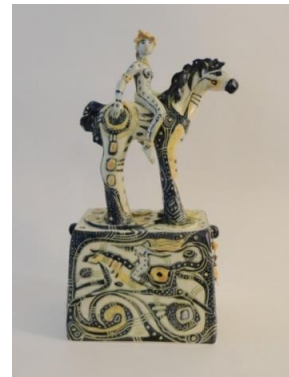

Görsel 14. Mark Hearld, 2015, At II/Horse II. Godfrey&Watt. Erişim:08.09.2019. <https://www.godfreyandwatt.co.uk/mark-hearld.html>

Christine McKay'in eserlerine bakıldığında yerel halktan gelen kendi yerli kültürel mirasını atla bütünleştirerek geçmişe gönderme yaptığı gözlenmiştir. Öte yandan at formlarının üzerlerini halkının mitolojik hikayelerini resmetmiştir (Görsel 15, Görsel 16).

Görsel 15. Christine McKay, 2007, Çayır Ruhları/Prairie Souls. Cmckay. Erişim: 14.04.2019. <http://www.cmckay-kilnhorse.com/>

Görsel 16. Christine McKay, 2011, Kadim At/The Pict. Cmckay. Erişim: 14.04.2019. http://www.cmckay-kilnhorse.com/gallery_2_-_updated_2015.html

Guo Feng, eserlerinde at formlarının hepsinde ayaklardan başlayıp vücudun bütününe kaplayan geleneksel desen uygulamaları görülmektedir. Bu durum serigrafi baskı gibi

duran desen atın duygusunu yok ettiğine, lirik bir anlatımla dekoratif olan bu objede atın kimliğinin geri planda bırakılmış hissini uyandırdığını düşündürmektedir (Görsel 17).

Shelley Muzyłowski Allen, eserlerinde cam gibi zor bir materyali seramik plastik bir malzeme gibi kullanması hayranlık uyandırmaktadır (Görsel 18, Görsel 19, Görsel 20).

Görsel 17. Guo Feng, 2014, At/Horse. China. Erişim:12.01.2020. http://beijing.china.org.cn/2014-04/28/content_32229256_7.htm

Görsel 18. Shelley Muzyłowski Allen, 2015, Kor/Ember.Muzyłowski. Erişim:30.09.2019. <https://muzyłowski.com/shelley-muzyłowski-allen/portfolio/horses/>

Görsel 19. Shelley Muzyłowski Allen, 2013, Boyalı Hançer At/Painted Dagger Horse. Muzyłowski. Erişim:30.09.2019. <https://muzyłowski.com/shelley-muzyłowski-allen/portfolio/horses/>

Görsel 20. Shelley Muzyłowski Allen, 2013, Koru'da/By The Grove. Muzyłowski. Erişim:30.09.2019. <https://muzyłowski.com/shelley-muzyłowski-allen/portfolio/horses/>

Jeri Hollister; atın her parçasını tornada çekilmiş formlardan kesip biçerek bir araya getirmesi formun seri üretilmediğini her seferinde farklı bir düzenleme ya da yapbozu ustalıklarla bir araya getirdiğini göstermektedir. Karmaşadaki uyum dikkat çekicidir (Görsel 21, Görsel 22).

Görsel 21. Jeri Hollister, 2005, Stoneware Çalışma/Running Stoneware, Tribute Series 05-33 Western Michigan University. Erişim:20.01.2018. <https://wmich.edu/art/exhibitions/visitingartists/archive/201314/hollister.html>

Görsel 22. Jeri Hollister, 2013, Turkuaz Okyanus/Turquoise Ocean, Tribute Series, 13-12 Western Michigan University. Erişim:20.01.2018. <https://wmich.edu/art/exhibitions/visitingartists/archive/2013-14/hollister.html>

Süleyman Saim Tekcan'ın atları Riva'daki at çiftliği dönemi anılarına denk gelmektedir. Yaşanmışlıktan çıkan at fikri etkileyicidir. Bir büyük madalyonu andıran cam ve seramik at kurguları ve atın baş detayı izleyicide büyük bir etki bırakıyor (Görsel 23, Görsel 24).

Görsel 23. Süleyman Saim Tekcan, 2018, At Serisinden/From The Horse Series. Camocağı. Erişim:05.01.2020. <https://www.camocagi.org/eserler/suleyman-saim-tekcan/>

Görsel 24. Süleyman Saim TEKCAN, 2012, Kırmızı Atname/From The Horse Series. Instagram. Erişim:20.01.2020. <https://www.instagram.com/p/Bc2PfvXHhNv/>

Erdoğan Bakla, seramiğin heykel sanatı gibi, boşlukta yer kaplayan üç boyutlu sanat dalı olduğunu göstermeye yönelik anıtsal idoller ve Hititlerden etkilenerek yaptığı çalışmalarla bilinen Erdoğan Bakla geleneksel Çanakkale atlarını yorumlamış ve geçmiş ile bugünü harmanlamıştır (Görsel 25, Görsel 26).

Görsel 25. Erdinç Bakla, 1971, Truva Atları/Trojan Horses, Erdincbakla. Erişim: 20.05.2018. http://www.erdincbakla.com/Turkce/seramikheykel/00/2008_1.htm

Görsel 26. Erdinç Bakla, 1970, Sürahi At Varyasyonu/Variation Of Horse Pitchers Erdincbakla. Erişim:20.05.2018. http://www.erdincbakla.com/Turkce/seramikheykel/70/70_71_72.htm

Tüzüm Kızılcan, geleneksel sanatların özünün bozulmamasından yana uzun yıllar emek veren, bezemeden uzak anlayışı ile toprağın kendi renklerini ve seramik formu minimalist anlayışla kurgulayan bir sanatçıdır. Teknik ve estetik bir arada uyum içinde olmalı görüşünde üretimlerde bulunmaktadır (Çelik ve Çelik,2012) (Görsel 27).

Tevfik Türen Karagözoğlu; çalışmalarında kültürümüzde var olan geleneksel motifleri ele alarak modernize etmekte, sade ve yalın çizgileriyle yorumlamaktadır. Minyatürler onun için büyük bir esin kaynağıdır. Gelenekselden moderne farklı yaratıcı bir tavır ile yenilikçi ve özgün tasarımlar ortaya koymuştur (Görsel 28, Görsel 29).

Görsel 27. Tüzüm KIZILCAN, 2005, Geleneksel Çanakkale Seramiği yorumları/ Traditional Çanakkale Ceramic Comments Mfkaragül. Erişim: 18.05.2019. http://mfkaragul.blogspot.com/2010_02_14_archive.html

Görsel 28. Tevfik Türen Karagözoğlu, 2012, Miri Atlar Serisi/Seremony Horses. Arte scapadesaustralia. Erişim:11.08.2019. <https://www.facebook.com/artescapadesaustralia/photos/a.601593453621759/786650248449411/?type=3&theater>

Ergün Arda, çalışmaları içinde önemli bir yere sahip olan at başlı cam testiler ve at biçimli kaplardır. Teknik olarak bir seramik sanatçısının yine geleneksel yöntemleri kullanarak nasıl cam çalıştığını göstermeye çalışması bakımından önemsenmektedir. Sanatçı, Çanakkale'nin sembolü olan geleneksel at formunu çağdaş cam çalışmaları ile ifade etmektedir (Görsel 30, Görsel 31).

Görsel 29. Tevfik Türen Karagözoğlu, 2012, Miri Atlar Serisi/Seremony Horses. facebook. Erişim: 21.10.2018. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10153427012912961&set=pob.598833445&type=3&theater>

Görsel 30. Ergün Arda, 2018, Truva/Troia (Ergün Arda Özel Koleksiyonu)

Görsel 31. Ergün Arda, 2019, Cam Riton/Glass Ryton, (Ergün Arda Özel Koleksiyonu).

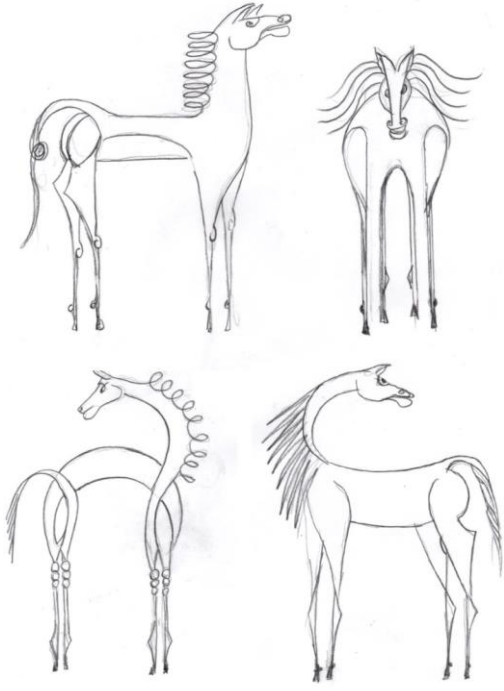
Shelley Muzylowski Allen, Ergün Arda ve Süleyman Saim Tekcan'ın örnekleri cam sanatından seçilmiş örneklerdir.

2.2.At Figürü Üzerine Kişisel Uygulamalar

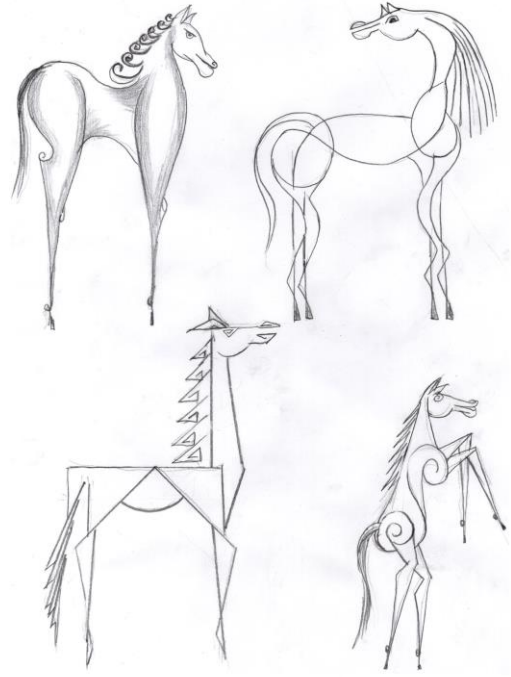
Bu çalışmada tek bir uslup ile at formlarının çeşitlendirilmesi ve yeni bir anlatıma dönüştürülmesinde pek çok arayışa gidilmiştir. Sadelik ve yalınlıkla bireyin atın ruhunda nasıl buluşturacak tasarımlar yapılmıştır. Geleneksel çömlekçi kiliyle at formunu anlatmanın atın sıcaklığını ve duygusunu daha iyi vereceği düşünülmüştür. Bireyi ele veren kültürel mitlerini kendi ruh dünyasıyla birleştirerek evrensele dönüştürmeyi amaçlamıştır. Seçilen sanatçıların tarzlarına bakıldığında işte bu Yunanlı bu Kızılderili ya da bu Avrupalı, Asyalı denebilmektedir. Farklılıklar dünyamızın zenginliğidir.

Beş yıllık zaman diliminde, okuyarak ve müzelerdeki eserler incelenmiş araştırılmış, at motifiyle özdeşleşen onlarca simgesel anlama ulaşılmış ve öznel yeni bir anlamla seramik sanatının olanakları kullanarak yepyeni biçimler oluşturma çabası ortaya konmuştur. Bu amaçla sayısız maket çalışması sonucunda, yeni biçimlerle 41 adet; en küçüğü 15 cm olan en büyüğü 55 cm olan çok boyutlu özgün ifadeler yaratmaya çalışılmıştır.

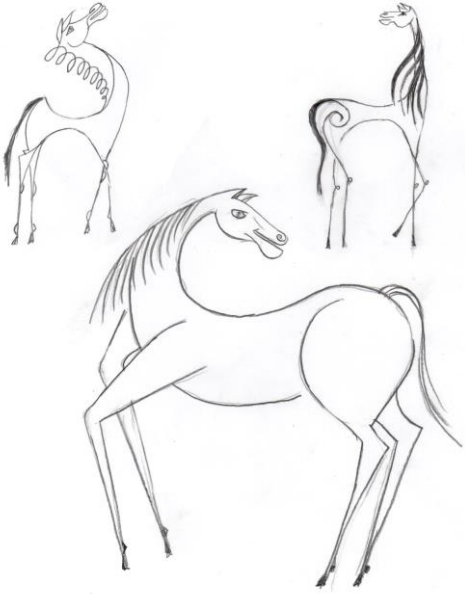
Tüm formlar uzun süren bir desen araştırması süreci sonunda ortaya çıkmıştır. Bu aşamaya ait on desen aşağıda sunulmuştur (Görsel 32-41). Desenlerde ilk çağ insanların mağaralara yaptıkları duvar resimlerinden etkileşimler görülebilir. Bunlarda naif, minimalist bir anlatım dili bireyi her zaman etkilemiştir. Formlarda sade bir dille anlatım her zaman tercih edilen bir unsur olmuştur. İzleyicinin desenlere baktığında antik dönemden günümüze gelmiş bir görüntünün çağdaş bir yorumunu bulmaları istenmiştir. Geçmiş kültürlerden günümüze gelen bu dilde kimi zaman bir kübik, kimi zaman sürrealist bir anlatım vücut bulur. Çizgilerin sadeliğe olan bağlılığı ve yalınlığı, izleyiciyi sıkmayan ve onunla hızlı bir iletişime geçme isteğinden kaynaklanır. Güçlü bir form için yalın ve sadelik önemli bir unsurdur. Formları oluşturma süreci salt bu çalışmaya özgü malzemenin oluşturulması, renk ayarları, şekillendirme yöntemine özgü detaylar, kurutma ve elektrikli fırında 880°-1100° C'de pişirme ile 2015-2020 yıl aralığında tamamlanmıştır.

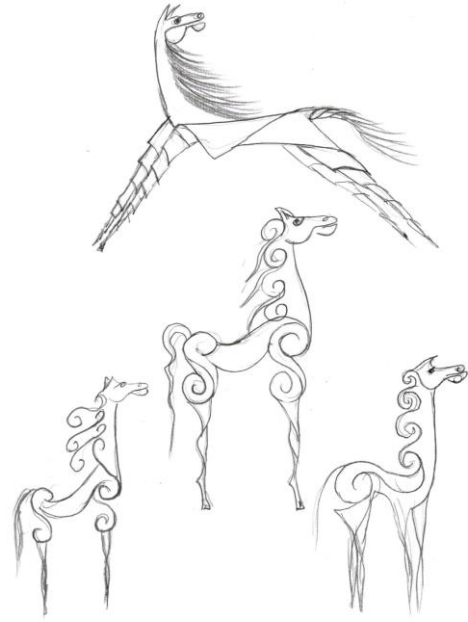
Görsel 32. Kara kalem desen çalışmaları, 2019-2020.

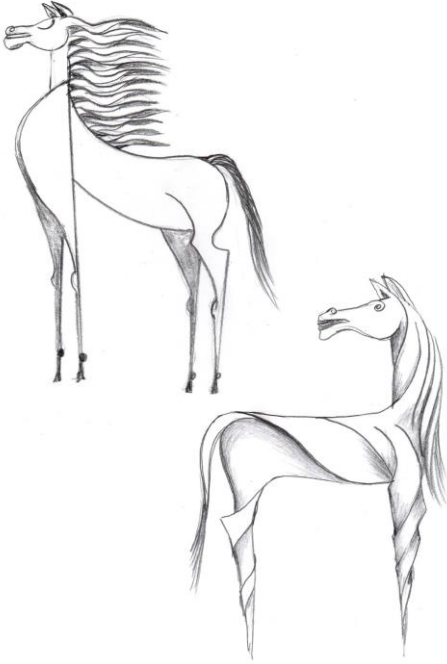
Görsel 33. Kara kalem desen çalışmaları, 2018.

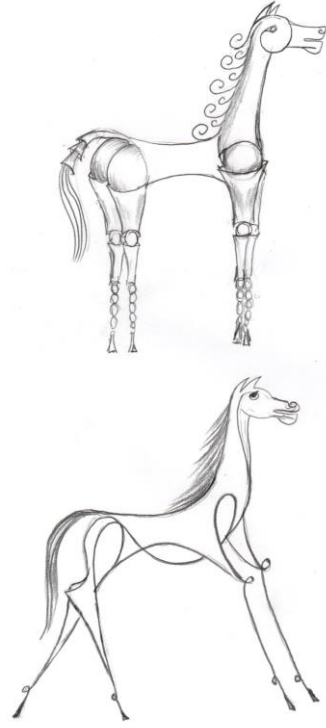
Görsel 34. Kara kalem desen çalışmaları, 2017.

Görsel 35. Kara kalem desen çalışmaları, 2016.

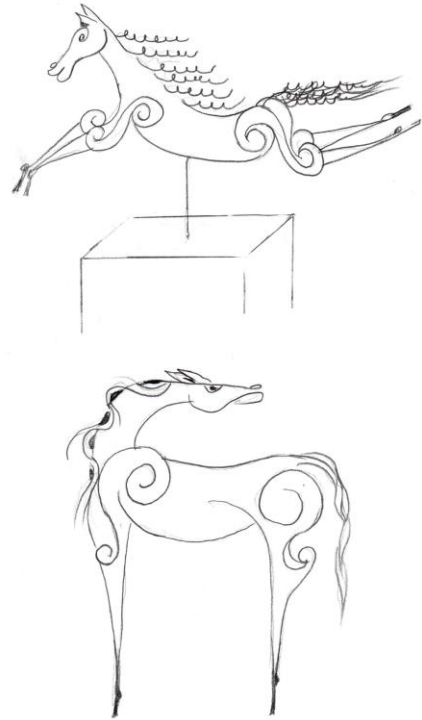
Görsel 36. Kara kalem desen çalışmaları, 2015.

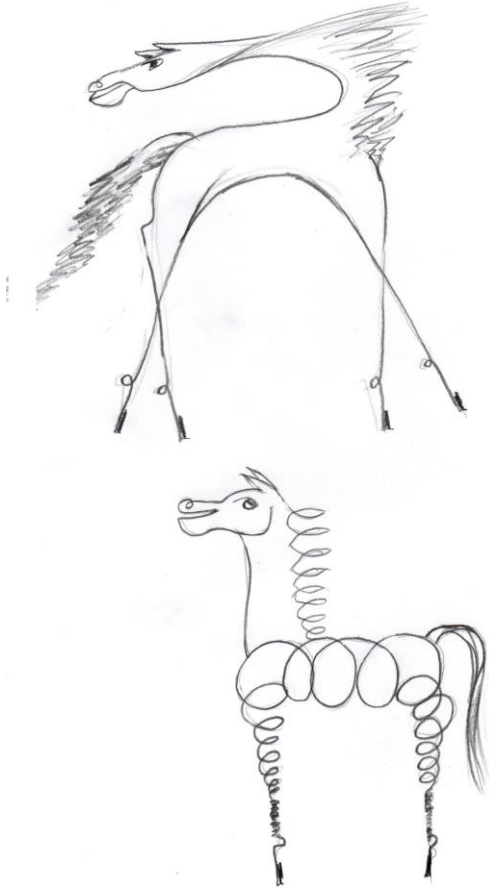
Görsel 37. Kara kalem desen çalışmaları, 2015.

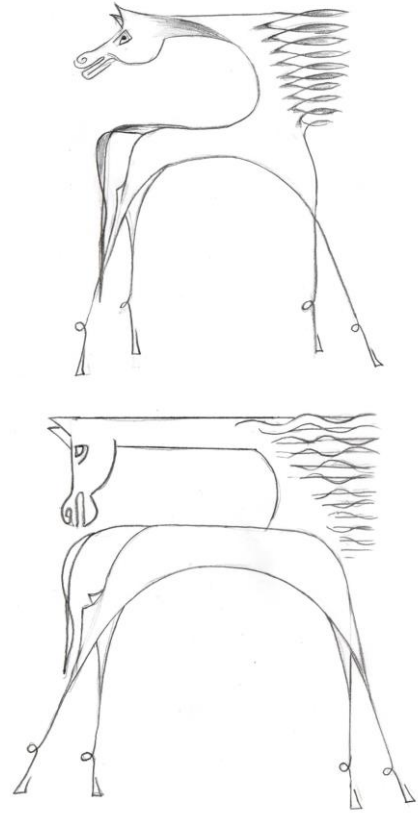
Görsel 38. Kara kalem desen çalışmaları, 2016.

Görsel 39. Kara kalem desen çalışmaları, 2016.

Görsel 40. Kara kalem desen çalışmaları, 2015.

Görsel 41. Kara kalem desen çalışmaları, 2015.

Gök At

Atlar kavimlerin türeyiş efsanelerinde yer alır ve renk simgeçiliğine göre bir anlam dünyası içinde konumlandırılırlar. Kültürümüzdeki hayvan sembolizmi konusunda araştırmalar yapan Çoruhlu`ya göre; “Bazı evrelerde cenk sırasında atlar temel renklerle temsil edilmişlerdir” (Çoruhlu, 2017, s.211). Türkler dünyayı atlara verdiği renklerle anlatmaya çalışmışlardır. Dört öge dört yön ile temsil edilmiş ve renklerle anlatılmıştır. Mavi: Gök At-Doğuyu temsil eder. Kırmızı: Kızıl At-Güneyi temsil eder. Beyaz: Ak At-Batıyı temsil eder. Siyah: Kara At-Kuzeyi temsil eder. Renkler Türk kozmoloji fikrinde dört istikamete yerleştirilen unsurlardır. Takımyıldızları ve gezegenler renklerle anlatılır. Türklerin yaşamları at üstünde geçmiştir. Cenk sırasında nizamları at renklerine göre belirlemişlerdir. Hun Kağanı Mete Han atlı birliklerinin askerlerini de renklere göre konumlanmıştır (Haberayyildiz, 2019).

Bu çalışmada, şamotlu kil ile elde şekillendirme yapılmıştır (Görsel 42, Görsel 43). Form dolu çalışılmış ve deri sertliğine geldiğinde telli alet yardımıyla boşaltma yapılmıştır. Bu form eski tasarımlardan yola çıkarak tekrar ele alınmıştır. Formun eskiz çalışması ve araştırması istenilen sadelik ve yalnlık sağlandıktan sonra uygulamaya geçilmiştir. Form iki ayrı yönde ön ve arka ayaklardan birbirinin simetrisi olacak biçimde sucuk tekniğiyle şekillendirilerek meydana getirilmiştir. Bisküvi pişirimi yapıldıktan sonra kobaltlı sırla sırlanmış, vücut ve yeleleri dairesel döngüler oluşturacak biçimde tasarlanmıştır. Kullanılan sucuk tekniği geleneksel ritimleri barındırmakla birlikte özgünlüğünden bir şey kaybetmemesine de dikkat edilmiştir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1060° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 29 x 15 x 6.5 cm’dir.

Görsel 42. “Gök At” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 43. “Gök At”, 2010, Kişisel Arşiv.

Yaren

Yarenin sözlük anlamı arkadaştır. Bu sıradan bir arkadaşlık değil, güler yüzlü, sözüne güvenilen, sırdaş, dert ortağı ve güvenilen diğer bir deyimle dostum diyebileceğin bir arkadaş. Seni anlayan her derdine ortak, her halinde senin mutlumu mutsuz olduğunu anlayan biri... Yolculuğa çıkarken atımız bize yarenlik etmiştir. Atla sahipleri arasında her zaman birbirlerini anlayan gizli bir dil olmuştur, ancak sezgileri çok kuvvetli olan atlar insana tarihsel olarak yarenlik edebilmiştir. Yaren çalışılırken atın anatomisine sadık kalarak ayakları gerçeğe yakın olmasına dikkat edilmiştir (Görsel 44, Görsel 45, Görsel 46). Ayaklar bu ağır cüseyi hafif göstermek için olabildiğince ince ifade edilmeye çalışılmıştır. Yarene verilen duygu güven hissidir. Yeleleri ve kuyruğu birbirine uyum içinde burarak büklüm etkisi verilmiştir. Bu form eski tasarımlardan yola çıkarak tekrar ele alınmıştır. Yaren atı şamotlu çamur ile yapılmış, formunun rengi, dingin ve huzur verici bir sır rengiyle, turkuaz hazır artistik sırla sırlanmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1030° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 45 x 30 x 14 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 44. "Yaren" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 45. "Yaren" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 46. “Yaren”, 2010, Kişisel Arşiv.

Mavi At

Türklerde at kozmolojinin farklı yönlerine göre anlam kazanmaktadır. At su ögesinin hayvanı olarak anlatılmaktadır (Çoruhlu, 2017, s:211). Mavi renk özgürlüğü temsil ettiği için mavi renkle sırlanmıştır (Görsel 47, Görsel 48). Atın en çok resmedilen halleri de doğada ki başıboş halleri, yelelerini ve kuyruklarının rüzgarda savruluşudur. Estetik, çevik ve atletik görünümüne bir başka ruh katmaktadır. Batıda atların üstünde genellikle egemen sınıf kahramanları resmedilmiş ya da heykelleştirilmiştir. Doğuda ise Bozkır ve Türkmen kültüründen kaynaklı atlar insanlarla iç içe yaşamışlardır. Bu form eski tasarımlardan yola çıkarak tekrar ele alınmıştır. Vakum pres çamuru elle şekillendirilmiştir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1060° C’de yapılmıştır. Artistik sır kullanılmıştır. Çalışmanın boyutları, 44 x 35 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 47. “Mavi at” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 48. “Mavi At”, 2011, Kişisel Arşiv.

Picasso

Bu form İstanbul’da Sabancı Müzesinde (Atlı Köşk’teki) açılan Picasso sergisindeki resimleri ve seramiklerinin geometrik formlarının seramikteki plastik değerlerine hayran kalınarak yapılmıştır (Görsel 49). Kübizmi kendi tarzını da içine katarak bir form araştırmasından sonra bu çalışma tasarlanmıştır. Terra-sigillata olarak parlatılan bu formda at nesnesini olduğu gibi yansıtmaktansa geometrik biçimle ifade ederek plastik bir nesneye dönüştürmeye çalışılmıştır (Çelik, Doğan, 2007; Doğan, Çelik, 2015). Bu form eski tasarımlardan yola çıkarak tekrar ele alınmıştır. Menemen kırmızı çamuru kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 880° C’de yapılmıştır. Ayaklarına isli pişirim

uygulanarak ayaktaki denge ön plana çıkarılmıştır. Çalışmanın boyutları, 40 x 30 x 15 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 49. "Picasso", 2011, Kişisel Arşiv.

Demir at

Bu at formu primitif bir yaklaşım ile tasarlandı (Görsel 50, Görsel 51). İkel toplumlardan estetik bakış açısıyla günümüz modern bakış açısı harmanlanarak bir form arayışına gidilmiştir. Bakıldığında ahşap ya da metal görüntüsünü veren, seramik bir form tasarlanmaya çalışılmıştır. Dıştan bakıldığında soğuk, kendi içinde dengesi ve yalınlığı olan ata estetik değer kazandırılarak sıcak bir forma ulaşılmaya çalışılmıştır. Formda beyaz vakum çamur ile şamot çamuru karıştırılarak kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de, sırlı pişirim ise 1060° C'de yapılmıştır. Form, hazır altın sır ile sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 30 x 27 x 9 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 50. “Demir At” Yapım Aşaması

Görsel 51. “Demir At”, 2015, Candan Terviel Koleksiyonu.

Murat

Bu çalışmada “*At murattır*” deyimine bir gönderme vardır (Görsel 52, Görsel 53, Görsel 54). Çalışma, elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır. Beyaz vakum çamur ve şamotlu çamur karıştırılarak kullanılmıştır. Form, mat beyaz sır ile sırlanmıştır. Bu renk, insana temizliği, saflığı ve umudu anımsatması nedeni ile tercih edilmiştir. At formu, dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Öncelikle gövde, ikinci olarak bacaklar, üçüncü aşamada kafa boyun kısmı ve son olarak kuyruk kısmı oluşturulmuştur. Murat formunun tasarımında gövdede başlayan burgu ayaklara kadar devam ettirilerek gövde ile birleşmesinde bir ahenk yakalanmaya çalışılmıştır. Ayaklar sanki vücudun devamıymış gibi bütünlüğü bozmadan vücuda eklenmektedir. Baş ve boyun, gövdeden yukarı yükselirken aynı döngüyü bozmadan bitirilmiştir. Yeleleri bütünlüğü bozmadan bir detay gibi görünen burgular oluşturularak tek tek yerleştirilmiştir. Son olarak kuyruk bölümünde, boyundaki yelelerin formuna aykırı düşmeyecek, aynı estetiği yakalayacak döngüler vurgulanmıştır. Ayaklar aşağı doğru topuklara inerken burgu daralarak toynaklarda son bulmakta, ağır gibi görünen vücudu büyük bir heybetle ve zarafet ile taşıması amaçlanmıştır. Formun her kıvrımı izleyicinin gözünü bir noktadan alıp sonsuza doğru gözü yormadan sonlandırmaktadır. At formunun statik durmasına rağmen devingen tasarımından dolayı her an hareket edecekmiş hissi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu at tasarımının sürrealist anlatımı ile izleyiciyi hayal dünyasına götürmek istenmiştir. Kültürümüzde rüyada beyaz at görmek murattır inancı halen devam etmektedir. Bu çalışmada bilinçaltına yerleşen bu kültüre gönderme yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1040° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 20 x 28 x 7 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 52. “Murat” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 53. “Murat” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 54. “Murat”, 2016, Kişisel Arşiv.

Şaman

Şaman mistik bir yolculuğa çıkmadan önce bir tören düzenler. Bu mistik yolculuk sırasında kartal, at, ayı, kurt gibi farklı hayvanların kendisine eşlik ettiğine inanılırdı. Şaman onların biçimine dönüşerek hayvanların ruhlarında göğe çıkıp tanrılardan yardım alır ve insanlara yardımcı olur, sağlıklarına kavuştururdu. Şamanın, biçimine dönüştüğü hayvanın ruhu onun koruyucu ruhu olurdu. (Çoruhlu, 2017, s.108). Şamanı gökyüzüne çıkaran hayvanlardan biri de attır ve davul olarak simgelenmiştir (Çoruhlu, 2017, s.211). Gök Tanrı'yı at temsil ederdi ve ona kurbanlar seçilip sunulurdu. Şaman inancına göre at göğe çıkmayı temsil ettiği için kanatlı olarak betimlenir. Asya Türklerinin mitolojilerinde dikkat çekici önemli bir totem ve "12 Hayvanlı Türk Takviminde" önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden Türklerin Şaman inancında at gökten gelmektedir. Diğer bir Türk inancında ise Güneşten gelmedir (geldiğine inanılmaktadır). Başka bir boy inancında ise bütün atların “Apsatı” adında bir tanrısının olduğuna inanılırdı.

Seramikte yansıtmaya çalışılan konu; çamurun yoğurulup şekillendirildiğinde objede kendini arama isteği şeklinde özetlenebilir. Bu durum, başlangıçta çıkılan her yolculuğun

kendisini nereye vardıracağını bilmeden başladığı heyecan verici bir serüven gibidir. At üç boyutlu mekanda hayal edildiğinde büyük bir enerji döngüsü içinde izleyiciyi doğanın özgürlüğüne götürür ona hayat verir. Belki de mekanda serbest bırakılmak istenen bir ruh dolaşmakta. Onu hayal ederek, çok fazla ayrıntıya boğmaktan kaçınarak, atın enerjisinin doğal olarak mekana akması istenmiştir (Görsel 55, Görsel 56, Görsel 57). Atın doğal gücünü herkesin hissetmesi ve onu sürme isteğini hayal etmeleri ve atın dinamiklerini yakalamaları arzulanmıştır. At, aslında ütopyik bir özgürlük hayalidir. At formunun boyun kısmındaki gökyüzüne olan döngü binicisini kendi içine alıp gökyüzüne birlikte yükselme hayalinin bir ifadesidir. Ayaklar da bu döngünün sağlanmasının nedeni ağır gibi görünen bedene estetik bir hafiflik vermek gayesidir. Bedenindeki kesitler şamanın dans ritüelindeki gibi her yerinden bir şeyin savrulması ayinini hatırlatmaktadır. Bu çalışmada malzeme olarak kırmızı çamur (Menemen kili) kullanılmıştır. Elle şekillendirme yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Ayaklara isli pişirim denenmiştir. Çalışmanın boyutları, 40 x 29 x 12 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 55. “Şaman” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 56. "Şaman" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 57. "Şaman", 2017, Kişisel Arşiv.

Selvi Boylum

Atlar doğanın en büyüleyici canlılarından. Atların estetiği, gücü ve zarafeti büyüleyicidir. Onu izlerken üstünde onu sürmenin heyecanı ile hayal ederiz kendimizi. Hızları, güzellikleri, güçleri ona ve onun üstündeki kişiye asalet ve ayrıcalık katmaktadır. Asillere ve soylulara yakıştırılan ata sahip olmak ayrıcalığı görkemli ve heybetli bir tutku olarak en sıradan insanı bile kışkırtmaktadır. Bizi efsanelerin bir karakteri olacağımız gibi cezbetmektedir. Çalışmalarda genelinde kullanılan dairesel döngüler, sarmallar bu formda ayaklar, yeleler ve kuyrukta kullanılmıştır. Bu çalışmada da oryantal bir döngü formun bütününe hakim olmuş, ayaklarda yele ve kuyrukta devam eden bir uyum sağlanmıştır. Burada atı kadınla özdeşleştirdiğimiz anlara gönderme vardır. Ondaki narinlik ve estetik salınım yelelerini ve kuyruğu savuruşundaki güzelliğe duyulan hayranlık gizlidir. Bu çerçevede düşünüldüğünde Cengiz AYMATOV'un "Al yazmalım, Selvi boylum" romanındaki aşka gönderme yapılmıştır. Boyun ve ayaklar bir selvi gibi uzun ve narin biçimlendirilmiştir. Bu seramik çalışmada kırmızı şamot seramik çamuru kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 58, Görsel 59, Görsel 60). Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de, sırlı pişirim ise 1060° C'de yapılmıştır. Form, hazır altın sır ile sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 54 x 40 x 10 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 58. "Selvi Boylum" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 59. “Selvi Boylum” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

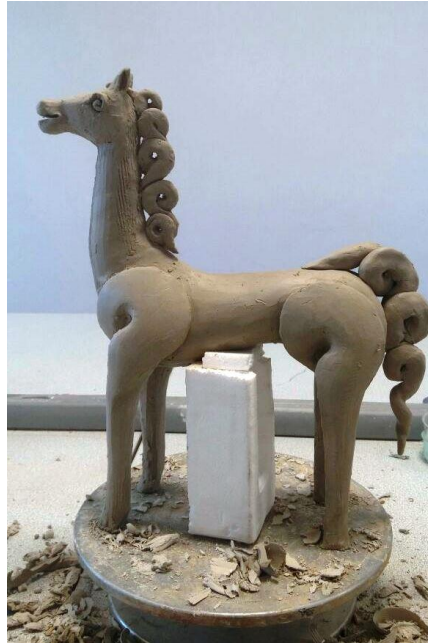

Görsel 60. “Selvi Boylum”, 2017, Kişisel Arşiv.

Oylum

Bu at formu tasarlanırken boyun ayaklar ve kuyruk bu üç unsurdaki espri yani oylumun birbiriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir. Önce ayakları yapılmış, buna uygun birçok yele denemeleri olmuş, beğenilmemiş, form kurutulmadan saklanmış, acele etmeden birçok yele ve kuyruk denenerek bozulmuştur. O bedene uygun yele ve kuyruk biçimi bulduktan sonra montajına geçilmiştir. Bu üç unsurun kırılganlıkları değil, estetik uyumu ön planda tutulmuştur. Bu formun oylumları insanın iç dünyamdaki gel git'ler gibiydi, tekrar etmeyi ne kadar istemesek de tekrarlarımızı ifade etmektedir. Belki kendimizin sonradan farkına vardığımız denge arayıştıydı. Bu denge arayışı benim iç huzurumdu. Beyaz olması aydınlığa çıkma, arınmaya vurgu yapmaktadır.

Eserlerin çoğunda atların cinsiyetine ait bir işaret olmamasının sebebi izleyicinin başka hiçbir şeye takılmaksızın iç dünyasında kendini formda bulması içindir. Kendi ruhsal devinimi içinde at formlarına anılardan izler saklayarak; izleyiciye, eserlerde sanatçıyı tanımalarına dair ipucu bırakmak amaçlanmıştır. Bu seramik çalışmada beyaz şamotlu kil kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 61, Görsel 62, Görsel 63). Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 34 x 30 x 9 cm'dir.

Görsel 61. "Oylum" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 62. "Oylum" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 63. "Oylum", 2017, Kişisel Arşiv.

Neşeli

Bu çalışmada atın da bir duygusu olduğunu verilmeye çalışılmıştır (Görsel 64, Görsel 65, Görsel 66). Neşeli ve eğlenen bir edada, sanki kırlarda hoplayıp zıplayacak her an doğaya

kaçacak kadar özgür olmanın mutluluğu vurgulanmak istenmiştir. Tombulluğuyla barışık, dış dünyayı umursamayan alaysı ve keyif içinde olmasını istenmiştir. Bu formda Çin’de hanedanlık döneminde bulunan selodon at heykeline gönderme vardır. Han hanedanlığı döneminin sembol atı olan koşan tunç heykeldeki gibi keyifli mutlu bir at hayal edilmiştir. Bu at kendi dünyasında kendi içine dönmüş iç huzurun getirdiği coşkuyla neşeli bir edayla koşmaktadır. Yeleler, kuyruk ve ayaklardaki döngüsel hareketler ile atın hareket ettiği hissi uyandırılmaktadır. Şişman at oluşu onu daha bir sevimli hale getirmektedir. Öne savrulurken koştuğunu anlatmak için ön ayaklar arkaya arkadakilerde tamamen öne gelmiş olarak ifade edilerek sanki dörtnala koşan bir at olarak canlandırılmıştır. Bu seramik çalışmada beyaz şamotlu kil kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Hazır selodon sırla sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 35 x 25 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 64. “Neşeli” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 65. “Neşeli” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 66. “Neşeli”, 2017, Kişisel Arşiv.

Pegasus

Geçmişte sanatın ilerlemesinde mitoloji itici güç olmuş, sanat eserlerinde mitolojik kahramanlar ve konular işlenmiştir. Mitoloji günümüz sanatçıların da hala etkilemektedir. Pegasus, Gerek Türk mitolojisi gerekse Yunan mitolojisindeki kanatlı at geleneğinden etkilenerek yapılan bir eserdir. Mezarın başında ölen kişinin atı, tahta desteklerle içi doldurularak asılırdı. Şaman inancına göre kahraman cennete atı ile giderdi. Bir destanda atın göğe yükselişi anlatılır, göğü temsil eden atlar kanatlı tasvir edilirdi (Çoruhlu, 2017, s.211). Geleneğe göre ölen insanların ruhlarını gökyüzüne atlar uçurmuş. Tanrı Odin'in

bindiği sekiz ayaklı tek boynuzlu Sleipnir, Yunan mitolojisindeki Pegasus ve İkarus, İslam inancında Peygamberimizi gökyüzüne taşıyan Burak gibi uçan atlara yüklenen doğüstü güçlerin oluşturduğu mitler sanat objesi için zengin bir kaynak teşkil etmektedir. “Uçan at” imgesi hayal gücünün sınırlarını zorlayan her kültürde farklı anlamlar kazansa da büyüsünü ve gücünü yitirmeyen bir unsurdur. Bu çalışmada ayaklardan başlayan döngüsel hareket, kanatlara giderek bir yükselme, bir uçma algısı oluşturmaya çalışılmıştır. (Görsel 67., Görsel 68., Görsel 69.). Şamotlu kil kullanarak elle şekillendirilmiştir. Üzerine döküm çamurdan hazırlanan astar sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 27 x 20 x 6 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 67. “Pegasus” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 68. “Pegasus” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 69. “Pegasus”, 2017, Kişisel Arşiv.

At, Avrat, Silah

Bu çalışmada malzeme olarak kırmızı çamur (Karacasu kili) kullanılarak elle şekillendirme yapılmış ve terra-sigillata uygulanmıştır (Görsel 70, Görsel 71, Görsel 72). Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Yapım aşamasında ince plaka şeklinde merdaneyle açılan çamurdan tek tek ayaklar, gövde, boyun ve kuyruk şekillendirilmiştir. Karacasu kilinden oluşturulan astar uygulanmış ve parlatılmıştır. Ayakların plaka gibi gövdeden gelip yere kavuştuğunda yarım daireyle yere sağlam ve estetik bir bitirişle son bulmasına dikkat çekilmek istenmiştir. Bunun için yeşiller ve kuyruk, bakır oksitle eskitilmiş, yele ve kuyruğun estetiği ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Konusunu at avrat silah üçlemesinde olduğu gibi Türk kültüründen almıştır. Tarihte önemli bir yer edinen at, Türkler için ayrı bir anlam ifade eder. İnsanın tarihinde at; savaşta, tarımda ve sporda önemli bir yer edinmiştir. Bazen tarihimizin tüm aşamalarında at, geçmişte olduğu gibi ulusumuzun sevgi, ilgi ve güvenini kazanmıştır. Mistik bir anlam verilmiş, kutsallıkla saygı duyulmuştur. At, kültür ve sanatın her alanına girmiştir. Türkler tarafından evcilleştirilen atlarla özel bir bağ kurulmuş; yazılı ve sözlü edebiyatta geniş yer verilmiştir. Orta Asya'da Yenisey Bölgesi'nde kayalar ve mezarlardan çıkan eşyaların üzerinde süsleme sanatı olarak at motiflerine rastlanır. Eski Türk mitolojilerinde at farklı bir yer edinmiştir. Dede Korkut ve Oğuz Destanlarında atın insanla olan ilişkisi efsaneleştirilmiştir.

Türklerin binlerce yıl süren at serüveninde ata özel bir yer verilmiş, hayvan olmaktan çok doğüstü varlık olarak görülmüştür, insansı bir karaktere bürünmüştür. Günümüzde on altı Türk Devleti'nin tamamında at figürü görülmektedir. Geçmişte Türkler devlet yönetiminde önemli üç unsur vardı. Bunlar; at, avrat ve silahtı. At; kuşun gökyüzündeki hakimiyeti kadar önemli, avrat; devlet yapısının temel direği, silah ise vatani koruyan gücü tanımlamaktaydı.

Kadına verdiği değer kadar atına verdiği değerın önemi maddi manevi birçok şeyin üstünde tutulmuştur. Eski Türk geleneklerinde bir kişi ölünce atının kuyruğu kesilir ve beraber gömülürdü (Çoruhlu, 2017, s.194). Yeşilleri tarak motifinde süslenir boncuklar takılır, kuyruğu bağlanırdı (Çoruhlu, 2017, s.211). İlerleyen zamanlarda kesilip tuğ olarak kullanılırdı. Bu formda atın yeşilleri ve kuyruğu ön planda tutulmuş; kuyruk tuğ edasıyla bayrak gibi betimlenmeye çalışılmıştır. Her an ileri atılıp sahibini zaferden zafere taşıyacak

mağrur edayla emir beklemektedir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 880° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 20 x 28 x 7 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 70. “At Avrat Silah” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 71. “At Avrat Silah” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 72. “At Avrat Silah”, 2017, Kişisel Arşiv.

Rüzgar

Plaka açılarak elle şekillendirilmiştir (Görsel 73, Görsel 74, Görsel 75). Form, bu plakayı kağıdı katlar gibi döngü içinde katlayarak oluşturulmuştur. Ayaklarda başlayan döngüler ile yelelerin savrulma etkisi bir kağıt gibi hafif ve uçacakmış gibi düşünülmüştür. Eski uygarlıklarda atların “*rüzgarla yarışircasına*” tanımlamasıyla hikayeleştirildiğine rastlanılır. Eski uygarlıklarda ulaşım ve savaşta, hızlarıyla tercih edilen atlar, tozu dumana katarken rüzgarla yarışma tanımını hak ediyordu. Bu çalışmayla atın bu özelliği öne çıkarılmak istenmiştir. Kırmızı Menemen çamuru kullanılmıştır ve Karacasu astarıyla astarlanmıştır. Parlaması için üstüne perdah yapılmıştır. Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 880° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 27 x 15 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 73. “Rüzgar” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 74. “Rüzgar” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 75. “Rüzgar”, 2017, Kişisel Arşiv.

Ahal Teke

Bu seramik çalışmada kırmızı kil kullanılmıştır. Forma Karacasu astarı ile terra-sigillata uygulanmıştır. Teknik olarak elle şekillendirme yapılmıştır (Görsel 76, Görsel 77, Görsel 78). Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 890° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 44 x 34 x 12 cm’den oluşmaktadır Bu çalışmada yaşayan en eski at ırkı olarak görülen Ahal Teke’den etkilenilmiştir. Bir Türkmen atı olan Ahal Teke, Pers coğrafyasında yer alan Kopet dağlarının kıyısında Ahal vadisinin göçebe boyları tarafından 3.000 yıl önce evcilleştirilen at türüdür. Ahal Teke, zor koşullara dayanıklı, ıssız çöllerde hayatta kalabilen, günde 200 km yol gidebilen dayanıklı ve zarif bir hayvandır (Vogel, 2011, s.11). İpekyolu, Ahal Teke hakkında su ayrıntılı bilgileri vermektedir:

Kaşgarlı Mahmut’un Divan-ı Lugat’ı Türk’te, ”Dört ayağı yerden kesildiğinde üç saniye havada kalabiliyor. Bu sırada avcı sarsıntısız atış yapabiliyor.” dediği, “Türk’ün kanadı” olarak değerlendirdiği, Manas ve Dede Korkut Destanlarında adı geçen bu attır. Yaşadığı bölgenin doğa şartlarında, bu cins atlar fiziksel gücü ve duyarlılığı en üst seviyede gelişmiştir. Kanı ile birçok at ırkının gelişimini etkilemiş ve binlerce yıldır kendine has özelliklerini ve türünün saflığını koruyabilmiştir. Parlak ve değişken metalik altın rengi ile dünyanın en güzel at ırkı olarak kabul edilmiştir. Zarif dik duruşu, rahat yürüyüşü, eğitilebilirliği, algı kabiliyetini yükselten güçlü sezgileri ile sadık, cesur, zeki ve duygusal olan bu atlar anavatanında hak ettiği önemi kazanmıştır.

Günümüzün en kıymetli İngiliz at ırklarının atalarından biri olarak kayıtlara geçen “Byerley Turk”un ırkı, 1686’da İngiltere’ye götürülen Türk atı Ahal Tekedir. Günde 180-

200 kilometre koşabilen, hızlı, üç gün susuz kalacak kadar güçlü, manevra yeteneği yüksek bir attır. Binicisiyle duygusal olarak bütünleşir, tek sahip ister Tarihi 3000 yıl öncesine dayanan bir efsane... Neredeyse dünyadaki tüm cins atların atasıdır. Büyük İskender Asya Seferi'nde bu atların süratine ve güzelliğine hayran kalır. Türkmenistan'da her yıl adına kutlanan At Bayramı dünya kültür mirasının da önemli bir parçasıdır (İpekyolu, 2019).

Bu çalışmada Akhal Teke'nin güçlü sezgisi kafa ve kulakların duruşu ile verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca vücudun zarif dik duruşu da vurgulamaya çalışılan diğer noktalardır.

Görsel 76. “Ahal Teke” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 77. “Ahal Teke” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 78. “Ahal Teke”, 2018, Kişisel Arşiv.

Kır At

Bu seramik çalışmada vakum pres kil kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 79, Görsel 80, Görsel 81). Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 1000° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 12 x 30 x 8 cm’den oluşmaktadır. Türk destanlarında ata kutsallık atfedilir ve atı tanrının insanlığa gönderdiğine inanılır. Köroğlu destanında kırattan bahsedilirken usta at yetiştirici babasının onu ışık görmeyen ahırda besleyip büyüttüğünden ve bu sayede kanatlı olacağına inandığı söylenir. Fakat az ışık aldığından kanatsız kalmıştır. Buna rağmen kanatları olmasa da kanatları varmış gibi suya değmeden geçen, ayakları çamura bulaşmadan uçar gibi tüm engelleri aşan bir attan bahsedilir. Kır At ölünce Köroğlu savunmasız kalır, yaşama sevincini yitirir ve düşmanlarına başını uzatır. Havada uçuyor gibi, ayağı yere değmeyen bir at tasarlanmaya çalışılmıştır.

Görsel 79. “Kır At” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 80. “Kır At” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 81. “Kır At”, 2018, Kişisel Arşiv.

Korint

Bu çalışmada kırmızı kil kullanılmıştır. Forma Karacasu astarı uygulanmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 82, Görsel 83, Görsel 84). Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 920° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 40 x 32 x 10 cm’den oluşmaktadır. Bu at formu terra cotta at figürlerine gönderme olarak yapılmıştır. Boyun bölgesinde sade baskı şeklinde bir yele düşünülmüştür. Kuyrukta da aynı baskı tarak dişi motifi, ayakların zarifliğini yukarı taşımak için ise kullanılmıştır. Dört ayağa da aynı motif uygulanmıştır. Bu formda geçmişle bağ kurabilmek için kırmızı çamur kullanılmıştır. Antik bronz Yunan heykellerinin at figürlerindeki yere sağlam basan kararlı statik duruştan etkilenecek bronz olmayan seramik form yapılmıştır. Anatomiye ve ayrıntılı detaylara girilmemiştir. Dokuların arası bakır mangan karışımıyla oksitlenmiştir. Burada yeşillerle ifade edilmiştir.

Görsel 82. “Korint” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 83. “Korint” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 84. “Korint”, 2018, Kişisel Arşiv.

Primitif

Bu çalışmada şamotlu kil kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 85, Görsel 86, Görsel 87). Geçmişin primitif sanatından etkilenerek yapılan bir çalışmadır. Bu çalışmanın bütününde bir denge kurulmaya çalışılmıştır. Ayaklardan yukarı yükselen bir üçgen oluşturmaktadır. Form metalik altın sır ile sırlanmıştır. Metal havası katılarak birleşme yerlerinde bütünlüğü bozmayan döngü ve helezon geçişlerdeki sadelik, formda ilk dikkati çeken unsurlardır. Bu formun eskiz çalışmalarındaki sade ve yalınlıktan hareketle metalden de yapılabilirliğini çağrıştırmayı amaçlanmıştır. Bu nedenle hazır gümüş sır tercih edilmiştir. Temkinli ve ardına bakan at, her an etrafını kolaçan eden, tehlike anında her an kaçacakmış gibi tetikte durmaktadır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 40 x 50 x 15 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 85. “Primitif” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 86. “Primitif” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 87. “Primitif”, 2018, Kişisel Arşiv.

Yılıkı

Bu çalışmada kırmızı kil kullanılmış, elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır (Görsel 88, Görsel 89, Görsel 90). Bu at formunda yelelerini rüzgârlarla yarıştırarak, uçarcasına koşmaya devam eden bir at havası oluşturulmuştur. Yabanda bırakılan yılıkı atları, doğada yaşamlarını sürdürmeyi başarıp günümüze kadar gelmiştir. Yaban hayatının sert koşullarına uyum sağlayıp doğadan beslenip hayatta kalmışlardır. Yılıkı atları düzineler halinde gezer içlerinde bir erkek at bulunur ve onları korurdu. Kışın ahırlarda tutulan atlar yazın doğaya salınırdı. Geçmişten günümüze gelen bu gelenek Türklerde yaygındı. Doğadaki diğer hayvanlarla çiftleşerek kaliteli kısraklar doğardı. En iyi cins atlar bu şekilde elde edilirdi. Anadolu'da ise yaşlanan atlar kışın doğaya salınır yazın yakalanırlardı.

Bu çalışmada ovalarda yaylalarda özgürce dolaşan, bu nedenle mutlu görünen bir yılıkı atını fazla bir oylum yapmadan minimalist bir tutumla, sadeliğin ön planda olduğu yaklaşımla betimlenmeye çalışılmıştır. Bu formda at rüzgarla yarışır şeklinde kurgulanmış, sınırları olmayan dörtnala koşan bir pozisyonda önünde bir engeli yokmuşçasına öne atılan bir edayla hareket kazandırılmıştır. Bu yılıkı atının kuyruğunun bağlı olarak tasarlanması onun bir Türk atı olduğunun nişanesidir. Atın yüz ifadesi soyut bir yaklaşım içermektedir. Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 12 x 40 x 8 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 88. "Yılıkı" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 89. “Yılıkı” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 90. “Yılıkı”, 2018, Kişisel Arşiv.

Kadim

Kadim kelimesin anlamı “*başlangıcı geçmişin derinliklerinde bulunan, eskiye uzanan*” dır. Atın yaşam macerası ve evrimi kadim kelimesinin atla örtüşen bir anlam olacağını göstermektedir. Bu çalışmada atla insan arasında oluşan kadim bir dostluğun simgesi aktarılmaya çalışılmıştır. Formlar tasarlanırken çoğu zaman çizimden sonra maketleri oluşturulmuş, maketlerde karşılaşılabilecek sorunlar keşfedilmiş, büyük forma geçişte yaşanabilecek zorlukların farkındalığı ile çözümlenmeler getirilmeye çalışılmıştır. Böylece formun hassas denge noktaları belirlenebilmektedir. Bir form yaşken farklı kurumaya

başlarken farklı sorunlar çıkarabilir. Birçok kişi formlara baktığında içlerinin dolu olduğunu sanır. Ebatlar büyüdükçe formun kuruma, pişirmede çatlama ve patlama riskleri artmaktadır. İşler, yaptıktan sonra kalın olan yerlerden telli alet kullanarak boşaltılır. Heykel/Seramik arasında farklar yokmuş gibi görünse de aslında kendine göre avantaj ve dezavantajları vardır. Seramik daha plastik bir malzemedir. Farklı renklerle sırlanması heykelle göre en büyük avantajdır. Bu çalışmada, terra cotta ve bronz heykellerden yola çıkılarak, eski uygarlıklardaki görüntü elde edilmeye (Görsel 91, Görsel 92, Görsel 93). yalın ve izleyeni fazla yormayan bir denge kurmaya çalışılmıştır. Yele, kuyruk ve toynaklara bakır-mangan karışımı oksit sürülmüştür. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de yapılmıştır. Formun ölçüleri 24 x 21 x 6 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 91. “Kadim” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 92. "Kadim" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 93. "Kadim", 2018, Kişisel Arşiv.

Abı Hayat

Abı hayat, metafor olarak vazgeçilmez yaşam kaynağımızdır. Atla bir dostluk kurma şansı bulduğumuzda hayat suyu gibi vazgeçilmez bir dostluk kurulmuş olur. Su gibi formun akıp gitmesi vurgulanmak istenmiştir (Görsel 94, Görsel 95, Görsel 96). Burgular suyun dalgaları gibi yeleden başlayıp kuyrukta akıp gidiyormuş hissi ifade edilmeye çalışılmıştır.

Bu at formunda, bakıldığında doğaya henüz bırakılmış gibi; nasıl dört nala koşarak rüzgarda yelelerini savurup kuyruğuyla ahenkle dans ettireceğini, doğayı kendi podyumunu yapıp salındığını görecekmışiz gibi hissettirilmek istenmiştir. Kuyruk formu eski Türk devletlerinin bağımsızlığını simgeleyen tuğlar gibi düşünülmüştür. Aynı zamanda kahramanların atı, ikinci eşi gibidir. Yiğitler şehit olduklarında atının kesilen kuyruğu mezarına dikilirdi. Böylece şehidin atı da dul kalırdı. Türk ve Acem minyatürlerinde atlar kompozisyonda alımlarıyla ilk göze çarpan figürler olmuşlardı. Çizimlerdeki yalınlık ve sadelik içinde perspektif gerektirmeyen bir zarafetle vurgulanırlardı. Minyatürdeki bu sadelik bu çalışmanın tasarımında esin kaynağı olmuştur. Bu çalışmada şamot seramik çamuru kullanılmıştır. Kuyruk ve yeleleri beyaz vakumlu kil, şamotlu kil karıştırılarak iki farklı kil bir arada kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1040° C’de yapılmıştır. Hazır sırla sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 32 x 23 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 94. “Abı Hayat” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 95. “Abı Hayat” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 96. “Abı Hayat”, 2018, Kişisel Arşiv.

Üçleme

Bu çalışmada vakum pres, şamotlu ve kırmızı kil karışımı kullanılmıştır (Görsel 97). Form kalıp tekniği kullanarak, üç farklı çamurla ifade edilmiştir. Yelelerdeki burgulara arkaik bir hava katılmaya çalışılmıştır. Bu üçleme serisinde, atlarda en çok görülen renkler kırmızı, beyaz ve siyah renkleri vurgulanmak istenmiştir. Bu formun önce modeli kille çalışılmış, sonra bu kille çalışılan model deri sertliğine geldikten sonra alçı kalıbı alınmıştır. Kalıptan üç farklı çamurla at formu baskısı alınmıştır. Kırmızı-siyah figürlü Yunan kap formlarındaki sadelik ve yalınlık verilmeye çalışıldı. Elektrikli fırında bisküvi pişirimi,

kırmızı astar için 880° C’de diğer ikisi 980° C’de yapılmıştır. Her bir çalışmanın boyutları, 18 x 13 x 4 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 97. “Üçleme”, 2018, Kişisel Arşiv.

Tay

Bu çalışmada kırmızı kil kullanılmıştır (Görsel 98, Görsel 99). Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır. 2000 yıllarında askerlik yaptığım Gemlik Askeri Veterinerlik Okulu ve Eğitim Merkez Komutanlığında atlarla yakın olduğum bir hara vardı. Burada bahar ayı geldiğinde harada bolca tay doğar, alayın fotoğrafçısı olarak onları gözlemler fotoğrafını çekerdim. Anne atlarla tayların bir arada yavrularını emzirirken ki halleri benim fotoğraf konularım olurdu. Veterinerlerle sohbetlerimizde yetişkin atların ayakta uyduklarını fakat yavru atların genellikle yatarak uyduklarını söylemişlerdi. Oradan etkilenilerek bu form tasarlanmıştır. Kendi içinde bir döngü bulup bir denge oluşturulması, ayakların ve boynun hareketi ile kalçaya doğru dairesel bir hareket ile tayın huzur içinde uyku durumunun yansıtılması gerçekleştirilmiştir. Atın kırmızı kilden olması ona bir sıcaklık ve sevimlilik katma çabasıdır. Genelde at rengi çömlekçi çamuru renginde olduğu için form sırsız tasarlanmış, sadece yele ve ayaklara bakır-mangan karışımı oksit sürüp, elektrikli fırında, bisküvi pişirim 880° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 9 x 17 x 11 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 98. “Tay” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 99. “Tay”, 2018, Kişisel Arşiv.

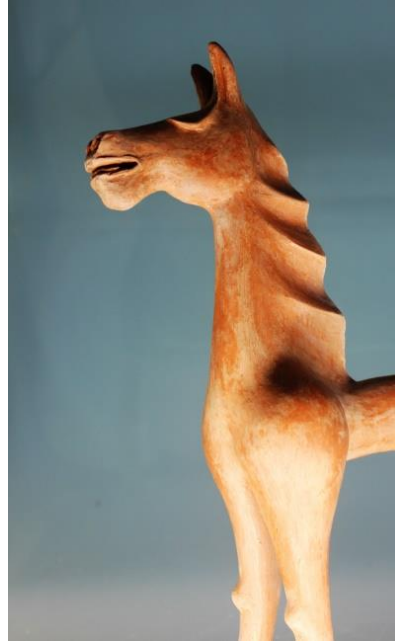
Arkaik

Homer'in İlyada'sında, atlar kahramanların savaş arabalarını kullanıyor, süratleri ve güzellikleri ile övülüyordu. Arkeolojik buluntulardaki terra cotta atların doğal toprak renkleri her zaman cezbedici olmuştur. Bu yüzden bu formda toprağın doğal renginde çalışılmıştır (Görsel 100, Görsel 101, Görsel 102). Malzeme olarak kırmızı çamur (Karacasu kili) kullanılmış ve elle şekillendirme yapılmıştır. Bu form, sırsız terra cotta olarak sergilenip, izleyiciyi geçmişten geleceğe bir yolculuğa çıkarmak istenilmiştir. Sırsız yalın astarla renklendirilmiş toprak formlardaki arkaik tat formu yüceltmekte ona değer kazandırmaktadır. Bu formda yalınlık ve sadelik ön planda olsun istenmiştir. Ayakların

yere sağlam basması onun gücünden ve kararlılığından ileri gelmektedir. Asillik ve asalet soyundan gelen bir unsurdur. Terra-sigillata uygulamasında yüksek ısılarda astarın renginin açılacağını bilerek uygulanmış ve astarı soluklaştırılmıştır (Doğan, Çelik, 2015). Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 1000° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 32 x 27 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 100. “Arkaik” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 101. “Arkaik” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 102. “Arkaik”, 2018, Kişisel Arşiv.

Siyah inci

Bu at formunda, televizyonun yeni yeni yaygınlaştığı dönemlerde atla ilgili bir dizi filmdeki attan; kara şimşekten etkilenilmiştir. (Görsel 103, Görsel 104, Görsel 105). Her bölümde dostluğu arkadaşlığı anlatan bu dizide siyah inci ruhu insan kişiliği ile özdeşleştirilmişti. Elinden geldiğince adaletli olan, haksızlığa gelemeyen, düşene yardım eden bir ruhla her bölümde izleyenin kişiliği ile ilgili dersler çıkardığı, sahibine olan sadakati vurguluyordu. Sevdikleri için kimi zaman canını bile tehlikeye atan bu attaki dostluk ve arkadaşlık formun oluşturulmasında ilham kaynağı oldu. Anlatım dili oldukça naif olan bu at, izleyenlerin sevgisini kazanmıştı. İzleyenlerin sevdiği gibi siyah incideki o zerafet, narinlik, duygusallık ve de mağrurluk verilmeye çalışılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 35 x 28 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 103. “Siyah İnci” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 104. “Siyah İnci” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 105. “Siyah İnci”, 2018, Kişisel Arşiv.

Yadigar

İnsanlar sosyal hayatlarında güvencikleri, sırlarını paylaşacakları, kendilerine sırtlarını dönmeyecekleri dost (yadigar) ararlar. Hayatın içinde ilişkilerde birçok defa darbe aldıkça güvenleri zedelenir, kendilerine hiç bir zarar gelmeyeceğine inandıkları bir dost ararlar, işte bu zamanlarda hayvanların dostluğu insanların dostluğunun önüne geçtiği anlar olur. Eğer imkanım olsa benimde dostluğunu seçmek isteme şansım olsa atı seçerdim (Görsel 106, Görsel 107, Görsel 108). Simgesel birçok anlamı; güç, asalet, asillik, hız, sürat, dostluk ve vefayı kendinde barındıran atı kendime yadigar seçerdim. Eseri yaparken kişiyi yormayan duru sade bir güzellik, kendi içinde mağrur ve özgür, izleyiciyi kendisiyle bir yolculuğa davet eden yadigar duygusu verilmeye çalışılmıştır. Gövde ve ayaklar iki plakadan sarmal yapılarak oluşturulmuştur. Malzemedeki kırmızı kil kullanılmıştır. Elle şekillendirme tekniğiyle yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Karmen kırmızısı sır ve oksit birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın boyutları, 27 x 20 x 8 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 106. “Yadigar” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 107. “Yadigar” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

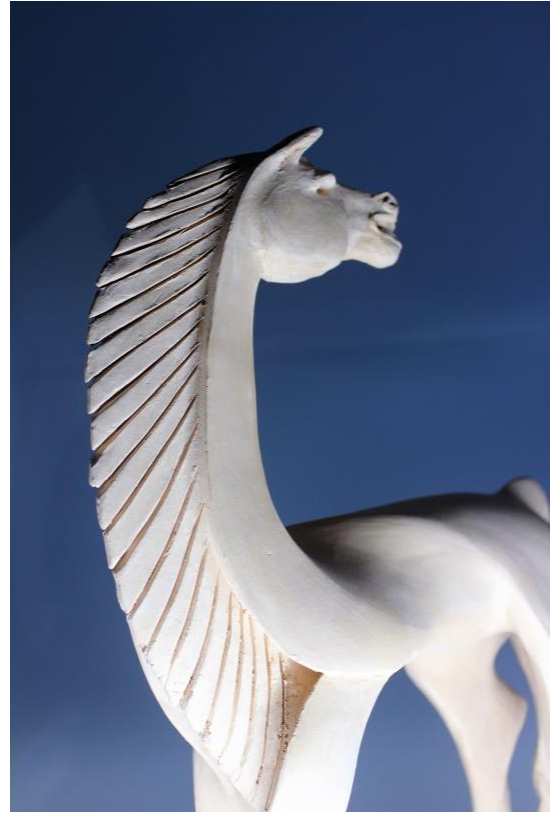
Görsel 108. “Yadigar”, 2019, Kişisel Arşiv.

Akhal Teke

Yiğitler dişi atlara binerdi. Türk geleneklerinde dişi atlar makbuldü. Bu atlar daha dayanıklı olurdu. Akhal Teke at ırkları içinde sıcakkanlı at sınıfına girmektedir (Yıldırım, 2014, s.3). Vücut yapıları insanoğlunda yüzyıllardır hayranlık oluşturacak kadar ahenkli, zarif ve atletiktir. Akhal Teke Türkmen atı olarak da nitelendirilmektedir (Drapper, 2006, s.24). Bu eserdeki at, sadelik ve yalnlık kaygısıyla yapılmıştır (Görsel 109, Görsel 110, Görsel 111). Yine kendi içinde bir devingenlik sonsuzlukta keskin hatlar eriyerek son bulmaktadır. Bu çalışmada çizgilerin gözü rahatsız etmeden akması istenmiştir. Şamotlu kil ile elle şekillendirme yapılmıştır. Dolu form olarak çalışıldıktan sonra telli aletlerle içi boşaltılmıştır. Boşaltma yapılan yer kille onarıldıktan sonra rötuşu yapılmıştır. Perdahlayıp kurumaya bırakılmış ardından fırınlanmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1030° C’de yapılmıştır. Hazır sır ile sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 38 x 30 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 109. “Akhal Teke” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 110. “Akhal Teke” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 111. “Akhal Teke”. 2019, Kişisel Arşiv.

Döngüsel

Şamotlu kil ile form dolu çalışıp, modelaj kalemleriyle şekil verildikten sonra deri kıvamında ki sertlikte formun içi telli alet yardımıyla boşaltılmıştır (Görsel 112, Görsel 113, Görsel 114). Boşaltma işlemi tamamlandıktan sonra çentme işlemi yapılarak kille yama yapılarak kapatılmıştır. Kapatıldıktan sonra rötuşu yapılmış ve perdahlanmıştır. Teknik olarak elle şekillendirme yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Sır uygulaması gazlı fırında redüksiyonlu pişirim ile yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 48 x 35 x 13 cm’den oluşmaktadır.

Bazen hayatta durup kararlar alırız, sonra arkamıza bakar bizimle gelen var mı diye bakarız. Gelenlerle yeni bir yolculuğa başlarız, aldığımız karar sevdiğimizden ayrılmak olsa da. Hayat hep bir yolculuk, yeni hedeflere atılmak gerekli. Bu at formunu yaparken içimdeki bir döngünün kararlarıyla yüzleştiğim dönemdi. Bu yeni döngü beni yeni kararlar almaya itiyordu ve bu kararın arkasında sağlam, ayakta durmalıydım. Bu formun rengi bende ayrılığı çağırıyordu. Bu attaki döngü gerçekte benim döngümdü.

Vücut ve yelelerdeki kavisli hatlar ve burgular birer döngüyü oluşturmaktadır. Bu döngü bedenden ayaklara devam ederek son bulmaktadır. Keskin hatları formun bütününe eriterek uyum yakalanmaya çalışılmıştır.

Görsel 112. “Döngüsel” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 113. “Döngüsel” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

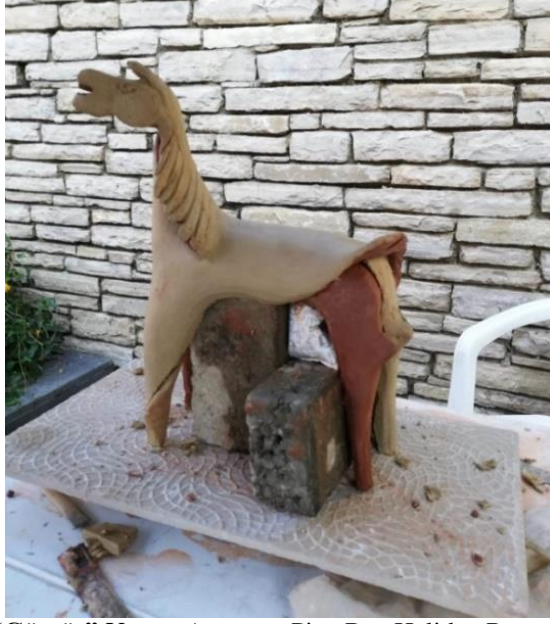

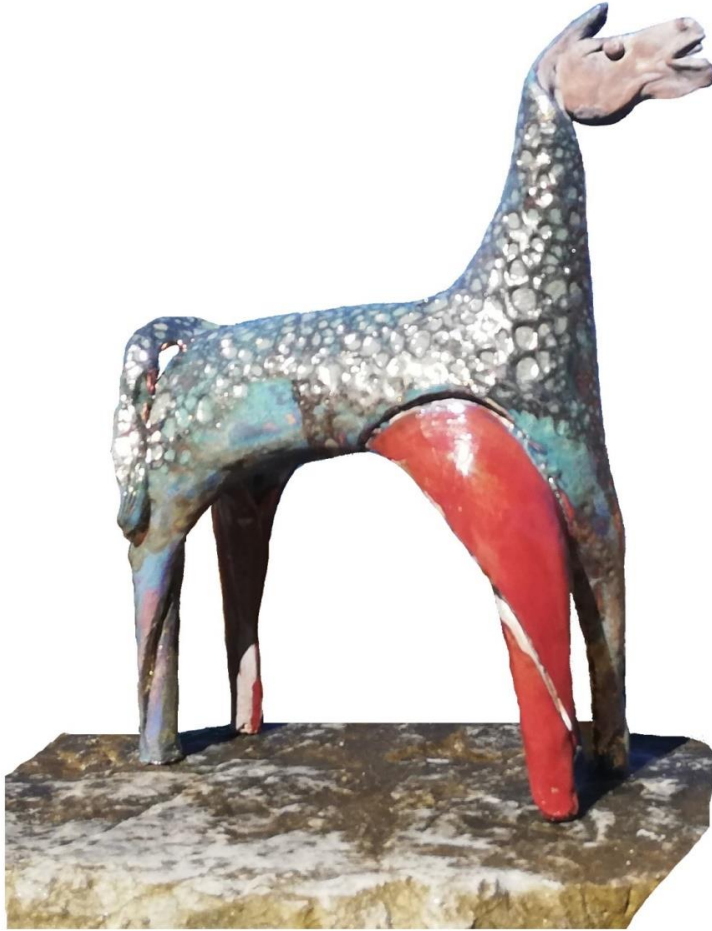
Görsel 114. “Döngüsel”, 2019, Kişisel Arşiv.

Gümüş

2019 yılında 6.Mehmet Nuri Göçen Seramik Sempozyumu ve Çalıştayı’nda yaptığım bir at çalışmasıdır (Görsel 115, Görsel 116). Bu form oluşturulurken iki farklı çamur kullanılmıştır. Kırmızı çömlekçi kili ve şamotlu kilden iki plaka elde edilmiştir. Bu iki plakayı uzunca bir kalın şerit şeklinde açtıktan sonra şeritlerin bitimini ayağa dönüştürülmüştür. Ve birbirine çapraz bant şeklinde çentip birleştirilmiştir. Bu iki plakanın birbiri içindeki döngüsünden at formu tasarımına gittim üstteki şeride boyun olacak şekilde çamur ekleyerek uzatılmıştır. Orta bölümü bir destekle sertleşmesi sağladıktan sonra kuyruk ve boyunu yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Bu formun bisküvi pişirimini yaptıktan sonra akıcı bir sır üzerine gümüş nitrat püskürterek lüster tekniği uygulanmıştır. Sır uygulaması gazlı fırında redüksiyonlu pişirim ile yapılmıştır. Alttaki plakaya gümüş nitrat uygulanmadığından parlak kırmızı kalmış, üstte ise gümüş rengi oluşmuştur. Bu çalışmada iki farklı malzemenin uyumunu sağlamaya çalıştım. Çalışmanın boyutları, 35 x 25 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 115. “Gümüş” Yapım Aşaması, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.

Görsel 116. “Gümüş”, 2019, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.

Sadelik

Bu form tek bir plakanın S biçimindeki kıvrılmasından atın salınımına, atın estetiğine narinliğine gönderme yapma isteğinden doğmuştur (Görsel 117, Görsel 118). En sade, en yalın ve en basit nasıl anlatırım sorularının bir cevabıdır aslında. Form çok kolay bir hareketten sonra ata dönüşmeliydi. Belki de soyutlamanın en üst seviyeye çıktığı çalışma bu form oldu denilebilir. Bu estetik sağlanırken, atın güçlü duruşu formun kütleli kullanılması ile oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu at formunu çalışılırken elle şekillendirme yöntemi kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Bu formun bisküvi pişirimini yaptıktan sonra akıcı bir sır üzerine gümüş nitrat püskürterek lüster tekniği uygulanmıştır. Sır uygulaması gazlı fırında redüksiyonlu pişirim ile yapılmış ve lüster oluşumu elde edilmiştir. Çalışmanın boyutları, 31 x 25 x 10 cm’den oluşmaktadır. Bu çalışma 2019 yılında 6.Mehmet Nuri Göçen Seramik Sempozyumu ve Çalıştayı’nda yapılmıştır.

Görsel 117. “Sadelik” Yapım Aşaması, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.

Görsel 118. “Sadelik”, 2019, Pine Bay Holiday Resort Koleksiyonu.

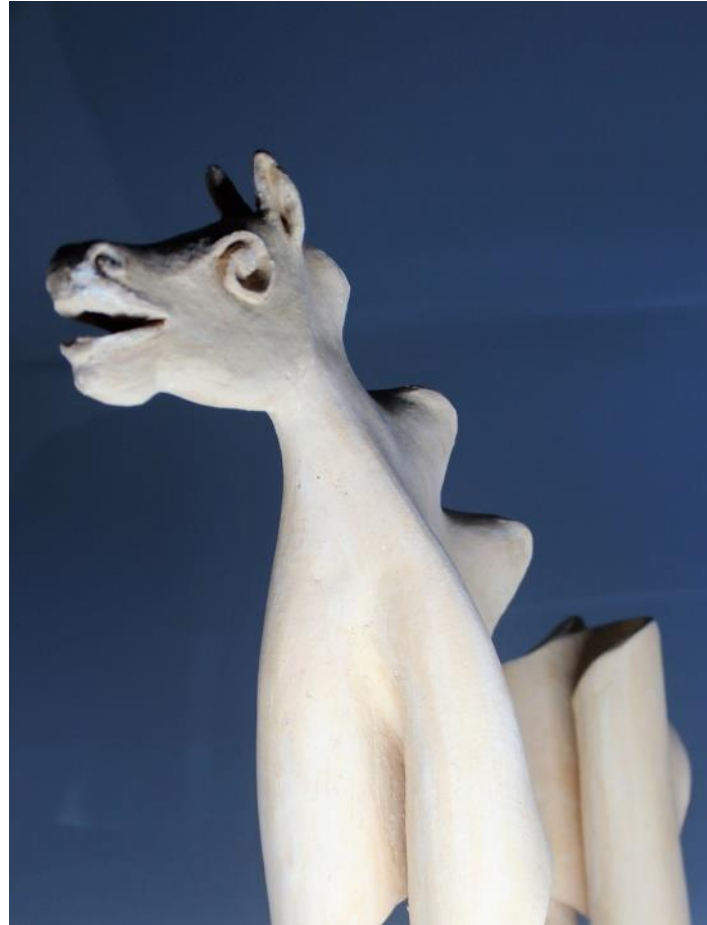
Dali

Yıllar önce yine Sabancı Müzesi (Atlı Köşk’de) Salvador Dalí’nin sergisinden bilinç altımda kalan ve düşlediklerimden türetilen bir form olarak tasarlanmıştır (Görsel 119, Görsel 120, Görsel 121). Eskiz olarak kalan bu form yıllar sonra yeniden kurgulanmıştır. Salvador Dalí’nin kişiyi zaman ve mekanın kayborduğu rüya alemine götürdüğü çalışmalarda olduğu gibi at formu alabildiğine imkansız biçim ve formlara nasıl dönüştürebilir, gerçek üstücü bir ifadeye nasıl kavuşturulur düşüncesiyle bu atı taslanmıştır. İki plakanın kıvrılarak ata dönüşebileceği gösterilmeye çalıştım. At formu her zaman izleyenin bilincinde olan biçimiyle kurgulanmayabilir rüyalarımızdan çıkıp gerçeküstü bir anlatıma bürünebilir. O zaman bize ait bir ruh farkedilir. At daha farklı ruh ve biçimlerle nasıl anlatılır, sıradanlıktan çıkarıp aykırı bir tarz nasıl yakalanır sorularının yanıtları buldukça ortaya çıkan atlar diğerlerinden ne kadar farklı olursa o kadar kişiye özel olacaktı. Bu çağın sanatçısı olarak yapılmayını arama yapma sorumluluğumun olduğunu düşünüyorum. Bu formda belki ayaklar daha inceliyor form havaya

yükseltilebilirdi. Bu kaygular bir sonraki seramik at formlarında deneyimlenecektir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1060° C’de yapılmıştır. Hazır sır kullanılmıştır. Hazır sır ile sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 33 x 36 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 119. “Dali” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

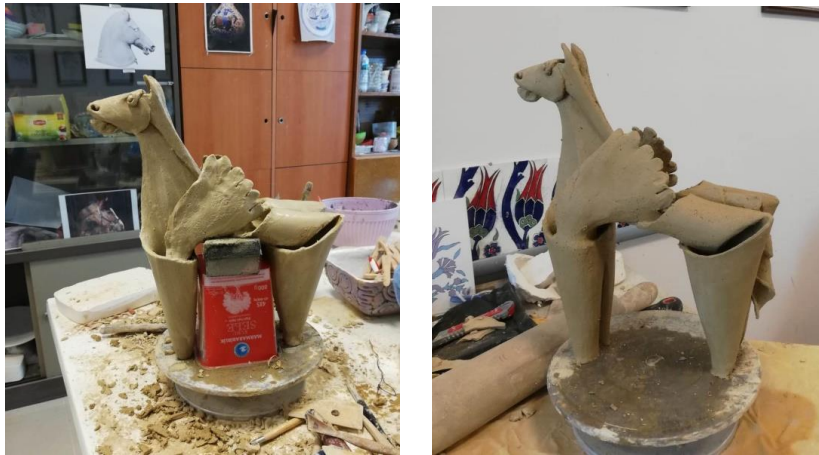
Görsel 120. “Dali ” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 121. “Dali ”, 2019, Kişisel Arşiv.

Burak

Bu atı yaparken plaka yöntemiyle açılan iki ayrı tabakayı birlikte kombine edilerek uçan at formuna ulaşılmaya çalışılmıştır (Görsel 122, Görsel 123, Görsel 124). İsmi Hz. Muhammet’in Miraca yükselirken bindiği attan almaktadır. Formunun kütleli ağırlığı aşağı doğru huni şekline konikleşerek ağırlık aşağıda ayaklarda hafifletmektedir. Beldeki tek parçanın döngüsüyle atın narinliği verilmek istenmiştir. Kanatların fonksiyonuyla form hafifletilmeye çalışılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1050° C’de yapılmıştır. Hazır sırla sırlanmıştır. Mavi sırla sırlanmasının sebebi gökyüzü ile ilişkisini kuvvetlendirmektir. Bu formu sırlarken üç farklı mavi tonda sır kullanılmıştır. Çalışmanın boyutları, 36 x 33 x 13 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 122. “Burak” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 123. “Burak” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 124. “Burak”, 2019, Kişisel Arşiv.

Tulpar I

Türk kanatlı atı, savaş atı ve yörük atı olarak tanımlanan (Yudahin, 1988, s.759), tulpara olan öykünme ile tasarlanmış bir çalışmadır (Görsel 125, Görsel 126, Görsel 127). Şamotlu kilden elle ve plaka yöntemiyle şekillendirme yapıldı. Plakalarda dairesel kıvrımlar göze çarpmaktadır. Formda kanatların ve yelelerin hareketi aynı çizgide bir nokta keşişerek bizi

alıp sonsuza götüren etkilerle son bulmaktadır. Kanatların arkaya doğru şekillenmesi atın ileri doğru hareket ettiği hissini oluşturmaktadır. Arka ayakların sürünür gibi olması bu ileri hareketi güçlendirip sanki uçmaya başlangıç etkisi yaratılmaya çalışılmaktadır. Arka kısmının etkisini iki küreyle kuvvetlendirilmiştir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 22 x 22 x 12 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 125. “Tulpar I” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 126. “Tulpar I” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 127. "Tulpar I", 2020, Kişisel Arşiv.

Narin

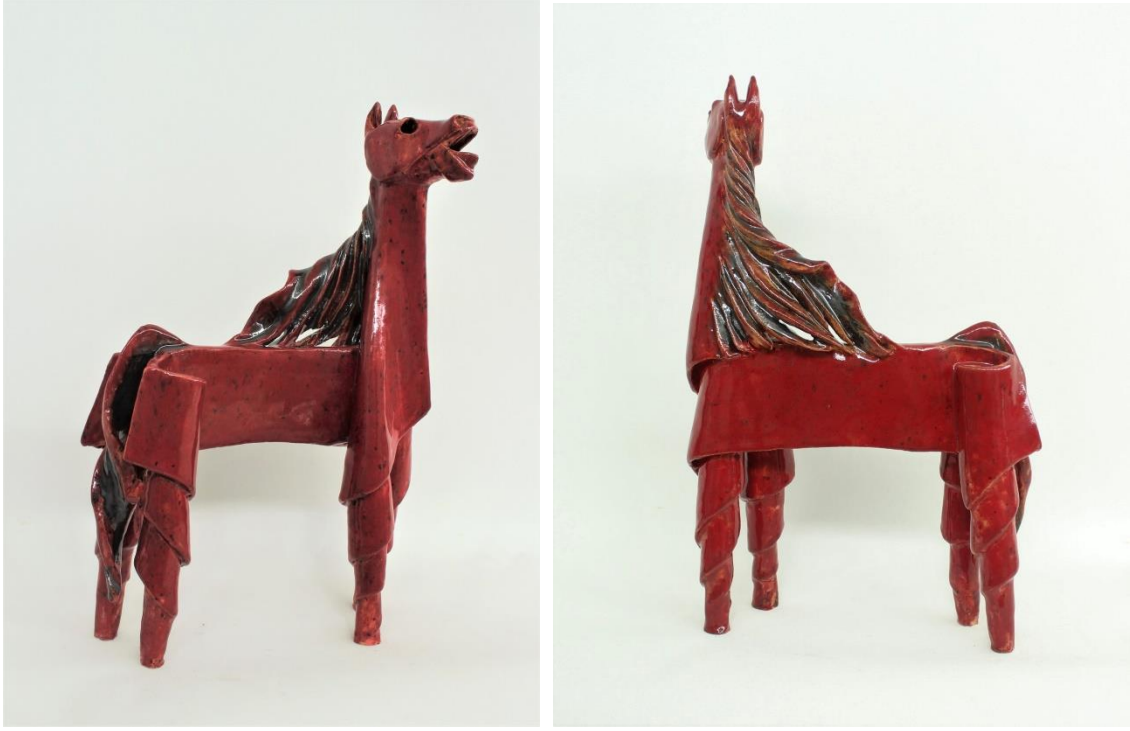
Bu çalışma; iki şamotlu kilden hazırlanan plakanın bir birleri arasındaki sarmaldan çıkışla at formu oluşturulmuştur (Görsel 128, Görsel 129, Görsel 130). Son döneme ait çalışmalardan olan bu atta daha önce küt bırakılan at çözümlerinin sadeleştirilerek hafiflik hissi kazandırılmaya çalışılan bir iştir. Bu duruş estetiğinin daha nasıl olgunlaştırılabilir düşüncesiyle geliştirilmiş bir çözümlerdir. Bu form üzerinden de ilerde varyasyonlara gidilebileceği düşünülen bir çalışmadır. Yukardan aşağı kıvrılarak hafifleyen dökümlü bir ifade ayaklara hafiflik katmaktadır. Ayaklardaki sarmal vücutta da devam ederek bir yükselme sağlamaya çalışılmıştır. Kuyruk ve yelelerin formu bu sarmal etkiyi artıracak şekilde biçimlendirilmiştir. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Hazır sırla sırlanmıştır. Karmen kırmızısı sır ve oksit birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın boyutları, 40 x 30 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 128. "Narin" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 129. "Narin" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 130. “Narin”, 2020, Kişisel Arşiv.

Tulpar II

At formu oluşturulurken plaka yöntemiyle elle şekillendirme yapılmıştır (Görsel 131, Görsel 132, Görsel 133). Şamotlu kille çalışıldıktan sonra Karacasu kırmızı kili astarlanmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Hazır sırla sırlanmıştır. Karmen kırmızısı sır ve oksit birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın boyutları, 30 x 33 x 13 cm’den oluşmaktadır.

Atlar, konargöçer toplumlarda insanların güvenini kazanmış ve dostu olmuştur. Mistik varlıklar olarak görülmüş ve destanlarda onlara kutsallık atfedilmiştir. Türk mitolojisinde Tulpar özel yeteneklere sahiptir. Kanatlarını kimsenin görmediği ve görülmesi halinde hemen kaybolduğuna inanılırdı. Aynı zamanda şekil değiştirip başka hayvanların kılığına bürünürdü. Manas Destanı’nda ise rüzgarla yarıştırdı.

Tulpar, Tanrı tarafından yiğitlere yardım için gönderilen at olarak yaratılmıştı. Türklerde Göktanrı inancı yaygındı. Destanlarda kahramanlar atları ile doğardı. Kimi zaman göklerden gönderilen at bakımsız sağlıksız görünse de kahramanı olacak kişi ile aynı anda büyür, serpilir ve güçlenirdi. Kahraman öldüğünde ise atı da öldürülür ve birlikte

gömülürdü. Bu atın öbür dünyaya kahramanı ile gittiğinin delilidir. Sahibi Tulpar'a ihtiyaç duyduğunda atının kuyruğundan ya da yelesinden bir kılı yakması ile Tulpar ortaya çıkardı. Tulpar'ın bir anda belirip kaybolması, onun iki dünya arasında seyahat ettiğini göstermekteydi. Bu da Tulpara özgü bir yetenektir (Çağlarerbek, 2015).

Bu bilgiler ışığında Tulpar II tasarlanmıştır. Kanatlar her an görünmez olacaktı gibi ön ayaklardan çıkar şekilde yapılmıştır. Şekil değiştirebilme özelliği bu tasarımda öne çıkmıştır. O nedenle bilinen at formunu bu ayaklardan çıkan kanatlarla şekil değiştirme anı gibi tasarlanmıştır. Formun kuyruğunun bağlı betimlenmesinin nedeni eski Türklerin atlarının kuyruğunu bağlama geleneğine gönderme yapmak amacındandır.

Görsel 131. “Tulpar II” Yapım Aşaması Astar Uygulama, Kişisel Arşiv.

Görsel 132. "Tulpar II" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 133. "Tulpar II", 2020, Kişisel Arşiv.

Parthenon

Parthenon, Atina Akropol'ünde bulunan ve M.Ö.5. yüzyılda yapılmış önemli ve büyük bir tapınaktır. Bu tapınağın dış cephesindeki heykeller Yunan Heykel Sanatının doruk noktasını gösterir. Parthenon, Antik Yunan'ın demokrasisini temsil etmektedir. Parthenon'un görkemini belirtmek için pedimentlerinde birçok heykel gurubu kullanılmıştır. Bu görkemli yapının doğu pedimentinde kullanılan Ay ve Güneş tanrılarının doğuş ve batışını simgeleyen at arabalarında kullanılan at heykellerinin etkisine gönderme olarak bu çalışma tasarlanmıştır (Görsel 134, Görsel 135, Görsel 136). Şamot kille içi boş olarak elle şekillendirilmiştir. Bu çalışma dolu çalışıldıktan sonra kalıbı alınmıştır. Yeleler

kalıptan sonra tek tek elde yapılarak monte edilmiştir. Form yere dengeli bir şekilde konumlandırılmış ağırlık iki yana dengeli bir şekilde dağılmıştır. Form bittiğinde deri sertliğinde Karacasu astarıyla astarlanmıştır. Birkaç kez astar atıldıktan sonra perdah uygulanmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 50 x 36 x 15 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 134. “Pantheon” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 135. “Pantheon” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 136. "Pantheon", 2020, Kişisel Arşiv.

Vinci Atları

Klasik anatomisi olan bir at formu çalışılmıştır. Leonardo da Vinci'ye göre;

"Öncelikle heykel yukarıdan belirli bir ışık gerektirir; resim ışık ve gölgesini her yöne taşır. Öyle ise heykel önemini ışığa ve gölgeye borçludur. Bu konuda heykeltıraşa, heykelin doğasında olan derinlik duygusu yardımcı olur. Sanatı ile doğanın rastlantısal yönlerini ifade eden ressam vurgularını doğanın vurguları olduğunu düşündüğü yerlere yapar.

Heykeltraş işini, nesnelerin farklı doğal renkleri ile çeşitlendiremez; resim ise hiçbir küçük ayrıntıda eksik değildir. Heykeltraş, perspektifi kullanırken onun hiçbir şekilde gerçekmiş gibi görünmesini sağlayamaz. ....Heykel çalışmalarında yukarıdan perspektif yoktur. Saydam nesnelere ışıklı nesnelere, yansıyan ışıklar, aynalar veya cilalı yüzeyler gibi parlak nesnelere, sis, karanlık gökyüzü ve okuyucu sıkılmamak kaygısıyla pek çok şey heykelde temsil edilemez.” (Suh, 2013, s.25 ve 240).

Leonardo Usta resim ve heykeli bu şekilde kıyaslamasına karşılık, seramiğin bu iki tanımlamayı çok güzel bir araya getiren bir sanat olduğuna inanmaktayım. At formlarından birinde bu düşünceye yer verilmiştir (Görsel 137, Görsel 138, Görsel 139). Elle şekillendirme tekniğiyle çalışılan bir formdur. İçi boş çalışılan bu form deri sertliğine geldiğinde turkuaz ve mavi çini boyası ile kendi bünyesinden yapılan astar ile karıştırılarak sürülmüştür. Bünye astarı emdikten sonra perdahlanmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1030° C’de yapılmıştır. Bisküvi pişirim sonucunda astarlar bozulduğu için hazır turkuaz sırla birlikte yeşile oksit uygulanmıştır. Ayaklardaki bitmemişlik ise tarihsel bir dönemden kalma hissi yaratılmak için tamamlanmamıştır. Böylelikle geçmişle günümüz arasında bir bağ kurulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda bu bitmemişlik izleyicinin algısında tamamlanmaya bırakılmıştır. Çalışmanın boyutları, 23 x 32 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 137. “Vinci Atları” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 138. “Vinci Atları” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 139. “Vinci Atları”, 2020, Kişisel Arşiv.

Yağız

Türk destanlarında atın kişilik kazandığı görülür. Kahramanlar yağız atlara binerlerdi. Böyle atlar daha dayanıklı olurdu. Yağız atı çalışırken atın güçlü kaslı görünümünü vurgulamak için atın anatomisine yakın bir çalışma tasarlanmıştır. Kalıbı alınan bu formda kalıptan sonra forma basit müdahalelerle farklı birçok varyasyon deneme yapılmıştır. Perdahlanıp bisküvi pişirimi yapılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1030° C’de yapılmıştır. Hazır sırla birlikte yele, kuyruk ve toynaklara bakır oksit uygulanmıştır. (Görsel 140, Görsel 141, Görsel 142). Çalışmanın boyutları, 25 x 40 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 140.“Yağız” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 141.“Yağız” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 142.“Yağız”, 2020, Kişisel Arşiv.

Döngü

Bu at formunda döngü anlatılmaya çalışılmaktadır (Görsel 143, Görsel 144, Görsel 145). Bazen ne kadar çabalarsak çabalayalım işler olacağına varır olgusuyla olacakları zamanın belirlediği anı yaşarız. Kontrol etmeye çalışmadan zamanda bir rüzgarın esintisine kapılır, anın bizi nereye götüreceğini sorgulamadan yaşarız. Bu savrulma hali hayatın savurduğu sürprizleri yaşamayı kabullenmekle başlar. Bu savrulan at döngüsüyle hayatı her zaman bizim kontrol edemeyeceğimizi, anı yaşamamanın sanıldığı kadar korkutucu olmadığını anlatmakta, doğanın diyalektiği varsa eğer -ki vardır- anı yaşayıp bizi götüreceği yere savrulmanın da kendi içindeki döngüde bir güzelliğin saklı olduğunu ifade etmektedir. An'ı yaşamaktan korkmamalıyız. Şamot seramik çamuru kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de, sırlı pişirim ise 1060° C'de yapılmıştır. Hazır sır ile sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 28 x 24 x 10 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 143. "Döngü" Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 144. "Döngü" Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 145. "Döngü", 2020, Kişisel Arşiv.

Duru

Bazen insan bütün mücadelelerinin ardından sonuçlarının ne olduğunu anlamak için halkanın dışına çıkıp kendini izler. Neyi başardım neyi başaramadım hangi konuda yol kat ettim hangi konuda başarısız oldum diye düşünür. Hayatın belli kesitlerinde kendiyile yüzleşir. Bu yüzleşme ardından bir demlenme, olgunluk, fırtına ardından sessizlik ve duruluk hali getirir. Bu duruluk halinde yeni hedefler yeni yollar belirlenir, güç toplanır yeni hedeflere atılmak için kendini ruhunu bedenini dinlendirir. Bu durulukta asla bir pes etme söz konusu değildir, yüklerinden onu yavaşlatan ne varsa ondan, ağırlıklardan kurtulma durumudur. Porselen çamuru kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 1100° C’de yapılmıştır. Çalışmanın boyutları, 24 x 20 x 10 cm’den oluşmaktadır (Görsel 146, Görsel 147, Görsel 148).

Görsel 146. “Duru” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 147. “Duru” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 148.“Duru”, 2020, Kişisel Arşiv.

Dalga

Bu formda denizden çıkmış bir ata gönderme yapılmıştır (Görsel 149, Görsel 150, Görsel 151). Suyun dalgalarından esinlenerek baş kısmını suyun köpüklerine benzer şekilde sırlanmıştır. Kıyıda suya düşen yeşillerin gölgesi gökyüzünün mavi rengiyle birleşince deniz kıyıları yansımasından turkuaza dönüştüğünden, atın bedeni turkuaz bir sırla sırlanmıştır. Turkuazın üstüne beyaz opak sıra atarak su köpüğü etkisi verilmiştir. Yelelerde tekrarlanan dalgaları kuyrukta kat kat katmanla zenginleştirilmiştir. Türk Mitolojisinde bazı atların örneğin Köroğlu'nun atının da sudan çıktığına inanılırdı. Bu at çalışmasında suyun dalgalarına göndermeler vardır. Şamot seramik çamuru kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C'de, sırlı pişirim ise 1040° C'de yapılmıştır. Hazır sırla sırlanmıştır. Çalışmanın boyutları, 18 x 23 x 10 cm'den oluşmaktadır.

Görsel 149.“Dalga” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 150.“Dalga” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 151.“Dalga”, 2020, Kişisel Arşiv.

Girdap

Bu form duygusal olarak bir girdap içinde olmanın temsilidir. (Görsel 152, Görsel 153, Görsel 154). Kendi iç dünyamızda bazen yalnızlık ve melankoli yaşadığımız dönemler vardır. 50 yaşın döngüsü, kendi iç dünyası at formunda birleştirilmeye çalışılmıştır. Bir değişim dönüşüm ve başkalaşıma varıp, kararlar alıp, yalnız başına, insanın kendi ile yüzleşmesi diyebiliriz. Kaçtıkça çözümsüzleşen girdap, her şeyi olurlarına bırakmak incelendiği yerden kopmak yerine kararlar alıp girdaptan kendini kurtarma çabasıydı bu

çalışama. Yeni hedeflere yol alarak, yeni bir hareket ve yeni bir yolculuk olmalıydı ve bu yolculuğa bu girdap atıyla çıkılmalıydı. Tekrarların oluşturduğu yorgunluktan kaçmak isteğini ifade etmektedir. Şamot seramik çamuru kullanılmıştır. Elektrikli fırında, bisküvi pişirim 980° C’de, sırlı pişirim ise 1070° C’de yapılmıştır. Form kırmızı lüsterli sırla sırlanmıştır. Kırmızı renginin seçilme nedeni; zorluklar karşısında savaşmak gerektiğini temsil etmesidir. Çalışmanın boyutları, 40 x 20 x 10 cm’den oluşmaktadır.

Görsel 152.“Girdap” Yapım Aşaması, Kişisel Arşiv.

Görsel 153.“Girdap” Ayrıntı, Kişisel Arşiv.

Görsel 154.“Girdap”, 2020, Kişisel Arşiv.

SONUÇ

Sanat Tarihi'nde tüm sanat alanlarında önemli bir tema olarak varlığını sürdüren “at” figürü özellikle plastik sanatlarda anıtsal yapıtlar aracılığıyla kendini ortaya koyar. Geçmişten bu güne kamusal alanlara konulan anıt heykellerde ün atfedilen kişiye/insana eşlik eden başlıca öğelerden biri de hiç kuşkusuz at figürü olmuştur.

At figürünün anıtsal heykellerdeki uygulamaları sanatçısı için kimi estetik ve teknik sorunlar içerse de nihayetinde çözümü çok da olanaksız görülemeyen bir düzeyde yer alırlar. Oysa seramik sanatı gibi baştan itibaren malzeme kırılabilirliği ve kimyasal bileşimlerle şekillenen üretim süreci beraberinde çok ciddi teknik ve estetik sorunlar ortaya koyar. Ayrıca bu üretimin “at” figürü gibi Sanat Tarihi'nde sayısız temsili olan ve bir konuda gerçekleşmesi daha karmaşık durumlara yol açmaktadır. En başta kusursuz bir anatomik yapıya sahip bu varlığı soyutlama çabalarında karşılaşılan güçlükler olarak anılabilir. Devamında ise bu soyutlamaların malzeme ve teknik düzeyinde nasıl birer forma dönüştürülecekleri konusundaki denge ve deneme egzersizleri ve yaşanacak sorunların çözüm olanaklarını keşif süreci oluşturmuştur. Figürü biçimlendirme sürecinde yaşanan sıkıntılar; bilgi, donanım ve referanslar eşliğinde bu sorunlarla başa çıkma sürecine geçmeden önce konu seçimi hakkında kısa bir bilgilendirme uygun olur.

Çalışma başlığını belirleyip konu ile ilgili literatür araştırması yapmaya başladığımda konu olarak seçtiğim “at” figürünün bir anılar yığını olarak belleğimde fazlasıyla yer aldığını şaşkınlıkla fark ettim. Çocukluğumda Erzincan'da çift atın koşulduğu Pazar arabaları, annemin ata bindiği anılar, atlı sünnet törenleri ve haradaki askerlik günlerim gibi...

Öz yaşama dair geçmiş görüntü ve bellekte yer alan imgeler sanatçılar için başlıca esin kaynağı sayılabilirler. Belleğimde yer alan at imgesi ve geçmiş anılarımdan yola çıkarak bunu sanatsal form olarak yeniden tasarlamak kendimi sanat aracılığıyla anlatmanın aracı oldu.

Sanatta Yeterlik çalışmama başlamadan önce geçmiş kültürleri araştırdım. Mağara sanatındaki at figürlerinden, Yunan kap formlarındaki at desenlerinden, terra cottalardan Helenistik ve Rönesans at formlarındaki estetik bakış açısından etkilendim. Beş yıllık zaman diliminde, okuyarak ve müzelerdeki eserleri inceleyerek araştırdım, at motifiyle

özdeşleşen onlarca simgesel anlama ulaştım ve öznel yeni bir anlamla seramik sanatının olanakları kullanarak yepyeni biçimler oluşturmaya çalıştım. Bu alanda üretimde bulunan sanatçıları inceleyerek onların karşılaştıkları zorlukları hangi ifade biçimi üzerinde durduklarını renk ve biçim kaygılarını araştırdım. At figüründe dokuyu ve rengi nasıl kullandıklarını sorguladım. Onlarla tekrara düşmeden başkalarının taklitçisi olmadan ve dekoratif unsurlardan uzaklaştırıp en özgün haliyle nasıl ifade edebilirim diye tasarımlarda bulundum. Bu farkındalık ışığında kendi at formlarımda neyin olmasına neyin olmamasına karar verdim.

İnsan statik bir varlık olmayıp dış çevre ile ilişki içindedir. Yaşantıdaki duygu değişimleri kaçınılmaz olarak tasarımlarımı etkilemiştir. İçime attığım, anlatamadığım, o an için çözümünü bulamadığım her türlü çalkantı, karmaşa eserlerimin tasarımında bilerek ya da bilmeyerek yer bulmuştur. Mutlu ve mutsuz olduğum süreçler at tasarımlarıma yansdı. Beş yıl süren bu süreçte at formlarımın olgunlaştığına inanmaktayım. Her ata verdiğim simgesel anlam benim ruh hallerimin ifadesi oldu, çalışmalarını yaptığımdeki ruh halimden etkilenerek isimlendirdim. Bazen sorunlarla boğuştuğum dönemde at heykelleri yaparak kendimi iyileştirdiğime törpülediğime inanıyorum. Sorunlarımla formlarım arasında gizli birebir ilişki vardı. Her form bittiğinde sorunun çözümünü bulduğumu düşündüm. Çünkü hayatımız gibi orada da sorun vardı. Kimi zaman form çatlıyor ya da ayakta tutamıyordum. İhmal ettiğimde kuruyordu. Kimi zaman tam bittiğinde fırında patlıyordu. Başarı için malzemenin dilini çözmem ona hükmetmem kendi kontrolüme sokmam gerekiyordu. Formu ortaya çıkardığımda aslında her şey bitmiyordu. Doku, renk ve pişirim tekniği ile bir ruh katmaya çalıştım. Bir forma başlamadan önce onunla ilgili eskizler çalışıp sonra küçük bir maketini deneyerek, bana zorluk çıkaran yerleri keşfedip büyük boyutlu çalışmaya başladım. Öncelikle atın gövdesini çalışıp, onu yerden yükselten bir altlık yaptıktan sonra ikinci aşamada farklı killeri kullanarak ince plakalar şeklinde ayaklarını yaptım. Atı kendi ayakları üzerinde tutabilmek için sonradan çıkardığım ince ahşap parçalar kullanarak destekledim. Üçüncü aşamada atın boyun ve yelelerini yaparak bana engel olmaması için en son yelelerini ve kuyruğu bitirdim. At formlarını oluştururken izlediğim aşamalar bu şekildeydi. En hassas olan kısımları ayaklar, yele ve kuyruk oluyordu. Deri sertliğine geldiğinde gövdeyi boşaltıyor ve ayakları monte ediyordum. Her aşamayı acele etmeden yapıyordum; her bir bölüm için uzun bir süre bekledim. Arada diğer bir çalışmanın çizimini ya da maketini yapıyordum. Montaj sırasında kırılma ve dağılma olduğunda onu nemli tutarak ertesi günü bekliyordum.

Sıkıldığımda hata yapma olasılığım olduğundan acele etmiyordum. İçi boşaltılmış parçaları bir araya getirip birleştiriyordum. Bu birleştirmelerin kaynaşması için bir süre bekleyip bünye ile uyuşmasından sonra rötuş yapıyordum. En son kuyruğu formun bütününe aykırı olmayan uygun bir biçimde yerleştiriyordum. Perdah ve çapaklarını düzeltme üç dört günümü alıyordu. Formların perdahına önem verdim. Çamur deri sertliğinde ideal perdah oluyordu. Perdahlamada şimşir tahta ve sert plastik kullandım. Perdahtan sonra bazı formlarımı astarladım. Astar rengini istediğim etkide olabilmesi için-ince gelmemesi için iki üç kat atıp tekrar perdahladım. Seramik sanatının en temel kuralı olan sabır ve kararlılık tüm süreçlerde uymak zorunda olduğum bir kural oldu.

Terra-sigillata çalışmalarımda Karacasu kilini kullandım. Çünkü bu yörenin kili illitik yapıda olup bol demir oksit içermektedir. Bu da daha parlak ve koyu kırmızı renk elde etmemizi sağlamaktadır. Yaptığımız “*Günümüz Karacasu Terra-Sigillata Üretimlerinde Pişirim Sıcaklığı, Renk Ve Sertlik İlişkisi*” adlı çalışmada pişirim sıcaklığı ve renk oluşumunu ayrıntılı irdlemiştik (Doğan, Çelik, 2015). Bu nedenle bu konu üzerine çalışmaları bulunan Prof.Dr. Zeliha METE hocamızın hazırladığı reçeteyi kullanarak elde ettiğim Karacasu kilinden astarın renk özelliklerini bilerek fırınladım. Örneğin koyu kırmızı olmasını istediğim uygulama da sıcaklığı 850° C’de, açık turuncu olmasını istediğim etki için 1020° C’de pişirim yaptım. Formlar bittikten sonra hızlı kurutma yapmayıp kontrollü bir kurutma yaptım. Erken fark ettiğim çatlama ve kırılmaları tekrar çentip tamir ederek düzelttim. Hızlı kurutmada ayaklarda deformasyonlar, çatlama ve kırılmalar oluyordu bu yüzden uzun süren kontrollü kurutmaları tecrit edilmiş alanlarda yapıyordum. Bu kurutmaya fırında da dikkat ediyor ani yüksek sıcaklıklara çıkmayıp kontrollü bir pişirim yapıyordum. Beni heyecanlandıran ve endişelendiren final aşaması olan sırlı pişirim oluyordu. Burada bazen sürprizlere açık olabiliyor; sır yırtılması, sır toplanması ya da istenilen efektte-etkiye ulaşamama oluyordu. O yüzden bazı çalışmaları bisküvi hali ile bıraktım. Bir diğer bisküvi tercih nedenim figürdeki ifadelerin sırda kaybolması kaygısıydı. İmkanlar kısıtlı olduğu için raku, terra-sigillata ve isli pişirim denedim. Bence seramikte teknik bir yere kadar önemli, önemli olan kendi tarzımı bulmaktı. Bu amaçla sayısız maket çalışması sonucunda, yeni biçimlerle 41 adet; en küçüğü 15 cm olan en büyüğü 55 cm olan çok boyutlu özgün ifadeler yaratmaya çalıştım.

Sanat adına bu çalışmada edindiğim kazanım; seramikte at figürü ile kendimi daha iyi ifade edeceğim özgür ve özgün bir alan bulunmaktadır. Seramik çalışmalarında at formunun kırılma, çatlama ve gövdeyi taşımadaki çökme risklerinden dolayı bazı

sanatçıların ayaklara çivi koyarak pişirip destek aldıklarını ya da ayakları bütünüyle bir gövdeyle bitirerek tamamladıklarını gördüm. Ben atın estetiğinden ödün vermeden ifade etmeye çalıştım. Uzun süreli kontrollü hassas süreçlerde sabırla acele etmeden atın dengesini bulmasını, ince ayakları, yeleleri ve kuyruğundaki uyumu göz önünde bulundurarak ifade etmeye çalıştım. Bazı çalışmalarda kendi şamotlu kilimi hazırladım. Gözenekliliğini artıran iri taneleri ayıklamak bidonlarda kuruttuğum bünyeyi sulu bulamaç haline getirip içine kuru beyaz vakum pres kili katıp eledim ve alçı kalıplar üzerinde nemini aldıktan sonra işleyebileceğim kütleler halinde kendi çamurdan at heykellerimi yaptım. Pişerken şamotun pembe ve sarı renginden kurtarıp beyaz pişmesini istedim. Bu sırlamada istediğim renk dokusunu elde etmeme yaradı. Bisküvisi olmadan önce bir kısım formu Karacasu kiliyle astarladım bir kısmını da çini boyasıyla hazırladığım astarla astarladım. Gelecekte bu formlarımdan yola çıkarak daha büyük boyutlarda, farklı killerle (porselen, stoneware), daha farklı pişirim ve sırlama teknikleriyle yeni formlar geliştirmeyi amaçlamaktayım.

Sanatta yeterliliğimin konusu olan at imgesi sonuç değil bir başlangıç olabilir. At formlarımı ustalığa geçişin başlangıcı olarak gördüm. Daha iyisini tasarlayabileceğime inancım her form bitimine beni cesaretlendirdi. Tabii ki şunu da yapsaydım dediğim ve denemek istediğim çok şey olduğu da bir gerçek.

Daha büyük boyutlarda form ve panolar yapmak ve bu formları cam olarak hayal etmenin ötesinde gerçekleştirmek istiyorum. Farklı birçok teknikte atı renk ve biçim yönünden ifade etmek isterdim. Atölye ve fırınımın imkanları çerçevesinde at çalışmalarım devam edecektir.

Ve tüm bu sürecin bir sonucu olarak *“Er geç her nehir denizine her insanda kendi içsel yolculuğuna, hiçliğine kavuşacaktır. Hayat bizi yoğururken yaşamın içindeki devingen hikayeler bizi olgunlaştırırken, demlenip öze vardığımızda yaptığımız her çalışma o günün koşullarında çektiğimiz acıların, mutlulukların veya ayrılıkların gölgesinde hareket ve ruh bulacak.”*

KAYNAKLAR

Arghavanian,Aida. (2017). *Karşılaştırmalı At Figürleri*, Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Anasanat Dalı, Ankara.

Artescapadesaustralia. Tevfik Türen Karagözoğlu. (2012). Miri Atlar Serisi/Seromony Horses.Erişim:11.08.2019. <https://www.facebook.com/artescapadesaustralia/photos/a.601593453621759/786650248449411/?type=3&theater>

At'ların YAŞAM TARZI. (2018). Erişim:12.03.2019. <https://www.facebook.com/1276733292392916/posts/1277385232327722/>

beijing.china. (2019). Erişim:12.01.2020. <http://beijing.china.org.cn/>

Bilgisohbeti. (2019). Erişim:04.01.2019. <http://www.bilgisohbet.com/atın-anatomisi>

Biyologlar. (2019). Erişim:18.07.2019. <https://www.biyologlar.com/atlarin-anatoomik-yapisi>

Çaglarerbek. (2015). Erişim:14.06.2019. <http://www.caglarerbek.com/2015/05/turk-mitolojisinde-kanatli-at-tulpar.html>

Camocağı, Süleyman Saim Tekcan. (2018). At Serisinden/From The Horse Series. Erişim: 05.01.2020. <https://www.camocagi.org/eserler/suleyman-saim-tekcan/>

Chen,Beth. (2006). *The Colors of Clay Special Techniques in Athenian Vases*. Los Angeles, The J. Paul Getty Museum, Getty Publication.

China. Guo Feng. (2014). At/Horse. Erişim:12.01.2020. http://beijing.china.org.cn/2014-04/28/content_32229256_7.htm

Cmckay. Christine McKay. (2007). Çayır Ruhları/ Prairie Souls.Erişim: 14.04.2019. <http://www.cmckay-kilnhorse.com/>

Cmckay. Christine McKay. (2011). Kadim At/The Pict. Erişim: 14.04.2019. http://www.cmckay-kilnhorse.com/gallery_2_-_updated_2015.html

Curtis, John, Tallis,Nigel. (2012). *The Horse form Arabia to Royal Ascot*. London, The British Museum Press.

Çelik,Mehmet, Çelik,Nermin. (2012).Türk Seramik Sanatında Lirik Yansımalar: Tüzüm Kızılcan, 6. *Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı ve Kültürel Mirası Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri, Bildiri Kitabı, Milano-İTALYA*, s:235-244.

Çelik,Mehmet, Doğan,Tuna. (2007). Karacasu Çömlekçiliğinin Dünü Bugünü (Sunulu Bildiri), *IV Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri, SERES07, Bildiri Kitabı II*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, s:920-931,

Çoruhlu,Yaşar. (2017). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları* (8.Baskı), İstanbul, Kabalcı Yayınevi

Doğan,Tuna, Çelik,Mehmet. (2015). Günümüz Karacasu Terra-Sigillata Üretimlerinde Pişirim Sıcaklığı, Renk Ve Sertlik İlişkisi (Sunulu Bildiri), *IX. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı Ve Kültürel Mirası Koruma Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri*, Düzenleyen: Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Verona Üniversitesi (İtalya), Miras Kültürel Mirasın Araştırılmasına Destek Derneği (Azerbaycan), Verona-İTALYA

Drapper, Judith. (2006). *The Ultimate Encyclopedia of Horse Breeds & Horse Care* (3.Baskı), s.24,108-109,Hermes House,China.

Erdincbakla. Erdinç Bakla. (1971). Truva Atları/Trojan Horses, Erişim:20.05.2018. http://www.erdincbakla.com/Turkce/seramikheykel/00/2008_1.htm

Erdincbakla. Erdinç Bakla. (1970). Sürahi At Varyasyonu/Variation Of Horse Pitchers Erişim: 20.05.2018. http://www.erdincbakla.com/Turkce/seramikheykel/70/70_71_72.htm

Equinesculptures. Susan Leyland. (2014). Topluluk/Ensemble. Erişim:02.01.2018. http://www.equinesculptures.com/sculpture_galleries.html

Estonoesarte. Nichola Theakston. (2017). Klasik At/Classical Horse. Erişim: 10.09.2019. <http://estonoesarte.com/el-zoo-de-nichola-theakston/>

Estonoesarte. Nichola Theakston. (2017). Klasik At-Alanın Bölünmesi/Classical Horse-division of the field. Erişim: 10.09.2019. <http://estonoesarte.com/el-zoo-de-nichola-theakston/>

Etchingsart. (2016). Erişim:19.09.2019. <https://etchingsart.com/artists/carol-hayward-fell>

Etchingsart.Carol Hayward Fell. (2019). Gri At ve Köpek/Grey Horse & Dog. Erişim: 19.09.2019. etchings@etchingsart.com

Evrimagaci. (2019). Erişim:06.05.2019. <https://evrimagaci.org/atlarin-evrimine-700000-yillik-kanit-1283>

Evrimarsivi. (2019). Erişim:08.02.2019. <https://evrimarsivi.wordpress.com/05/06/atlarin-evrimi/>

facebook. Tevfik Türen Karagözoğlu. (2012). Miri Atlar Serisi/Seromony Horses.Erişim: 21.10.2018. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10153427012912961&set=pob.598833445&type=3&theater>

Godfrey&Watt. Mark Hearld. (2015). At II/Horse II. Erişim:08.09.2019. <https://www.godfreyandwatt.co.uk/mark-hearld1.html>

Haberayyildiz. (2019). Erişim:30.09.2019. <http://haberayyildiz.com/turk-kulturunde-kozmik-at-mitolojisi/>

Hemispheregallery. Stig Lindberg. (1955). Seramik At/Ceramic Horse. Erişim: 28.07.2019. <http://hemispheregallery.com/product/stig-lindberg-ceramic-horses-sweden-1955>

Instagram. Süleyman Saim TEKCAN. (2012). Kırmızı Atname/From The Horse Series.Erişim:20.01.2020. <https://www.instagram.com/p/Bc2PfvXHhNv/>

Ionahouse. April Young. (2019). Brighton mavisi/Brighton Blue. Erişim: 24.09.2019. <https://www.ionahousegallery.org/products/april-young-leap-into-the-unknown-ceramic>

İpekyoluasya. (2019). Erişim:10.10.2019. <https://www.ipekyoluasya.org/ahal-teke-atlari/>

Kaba, Ali. (2011). *Altay, Tuva, Hakas ve Şor Destanlarında At Motivi Üzerine Bir İnceleme*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 193 sayfa, T.C.Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kırşehir.

Kara, Erdal. (2019). *Rönesans Sanatında At İmgesi ve Temsili*, *Journal of Awareness*, 4/ 1, s:1-18.

Lepottery. Fiona Tunnicliffe. (2005). Kahverengi Atlar/Brown Horses.Erişim: 23.12.2018. <https://www.form.co.nz/fiona-tunnicliffe-1>

Lepottery. L. Lindsey Epstein. (2018). Gökkuşluğu Bakır Raku Kısırak ve Tay/Rainbow Copper Raku Mare & Foal. Erişim: 16.12.2019. Lindsey@lepottery.com

Margaretwozniakceramics. (2019). Erişim: 9.09.2019. <https://www.margaretwozniakceramics.com/about>

Mfkaragül. Tüzüm KIZILCAN. (2005). Geleneksel Çanakkale Seramiği yorumları/ Traditional Çanakkale Ceramic Comments. Erişim: 18.05.2019. http://mfkaragul.blogspot.com/2010_02_14_archive.html

Muzylowski. Shelley Muzylowski Allen. (2013). Boyalı Hançer At/Painted Dagger Horse. Erişim:30.09.2019. <https://muzylowski.com/shelley-muzylowski-allen/portfolio/horses/>

Muzylowski. Shelley Muzylowski Allen. (2013). Koru'da/By The Grove. Erişim: 30.09.2019. <https://muzylowski.com/shelley-muzylowski-allen/portfolio/horses/>

Muzylowski.Shelley Muzylowski Allen. (2015). Kor/Ember. Erişim:30.09.2019. <https://muzylowski.com/shelley-muzylowski-allen/portfolio/horses/>

Muzylowski.(2019). Erişim: 30.09.2019. <https://muzylowski.com/shelley-muzylowski-allen/profile/biography/>

Palles. Antonis Palles. (2007). Truva Atı 1008/Trojan horse 1008. Erişim: 12.12.2018. www.palles.gr

Palles.(2019). Erişim: 12.12.2018. https://www.palles.gr/antonis_palles.php.

Roux, Jean-Paul. (2005). *Orta Asya'da Kutsal Bitkiler ve Hayvanlar*, Çevirenler: Prof.Aykut Kazancıgil, Lale Arsla, Kabalcı Yayınevi, İstanbul

Suh,H.Anna. (2013). *Leonardo'nun Defterleri, Büyük Üstattan Uygulamalı Dersler* Çeviren:Alev Serin, Ankara, Arkadaş Yayınevi

Ünver, Ali Fuat. (2006). *Antik Çağdan Modern Olimpiyatlara Binicilik Sporuna Ve Türk Biniciliğinin Olimpik Gelişimi*, Doktora, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi, 128 sayfa, Ankara. [Erişim Tarihi:17.06.2017]
https://www.binicilik.org.tr/dokuman/e-yayin/20131017_antik_cagdan_modern_olimpiyatlara_binicilik_sporu_ve_turk_biniciliginin_olimpik_gelisimi.pdf

Veniceclayartists. Stephanie Cunningham. (2001). *Atlar/Horses*. Erişim:10.02.2019.
<https://www.veniceclayartists.com/ceramic-animal-art/2/>

Veniceclayartists. Mariko Swisher. (2019). *Meditasyonda At/Horse in Meditation*.Erişim: 20.09.2019. www.veniceclayartists.com

Vogel, Colin. (2011). *Complete Horse Care Manual*, (3.Baskı), London, Dorling Kindersley Publication.

Western Michigan University. Jeri Hollister. (2005). *Stoneware Çalışma/Running Stoneware*, Tribute Series 05-33.Erişim:20.01.2018. <https://wmich.edu/art/exhibitions/visitingartists/archive/201314/hollister.html>

Western Michigan University. Jeri Hollister. (2013). *Turkuaz Okyanus/Turquoise Ocean*, Tribute Series, 13-12. Erişim:20.01.2018. <https://wmich.edu/art/exhibitions/visitingartists/archive/2013-14/hollister.html>

Yıldırım, Gökçe. (2014). *Atlarda Vücut Yapısının Değerlendirilmesi*, Nobel Tıp Kitap Evleri Tic.Ltd.Şti., İstanbul

Yudahin, Konstantin Kuzmiç. (1988). *Kırgız Sözlüğü* (S.S.C.B. Bilimler Akademisinin Doğuyu İnceleme Enstitüsü), Çeviren: Abdullah Taymas, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları, N:121, Cilt II, 2.Baskı, Sayfa759, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara

EK SANATÇILARLA YAPILAN YAZIŞMALAR

08.03.2020

Gmail - (konu yok)

 Gmail

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 İleti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: margarestudio@aol.com

6 Mart 2020 04:16

Dear Margaret

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your work.

Sincerelly yours

margarite woziak.jpg
35K

Margaret Wozniak <margarestudio@aol.com>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

Dear Mehmet Celik

Thank You for your email.

You are welcome to use images of my horses in your thesis.

Three horses in the photo are at least 8 years old ; 9" tall and 6.5" smaller.

Here is my recent one large about 24" high.

I hope you will find it helpful.

Thank you.

Best wishes with your PhD

Thank you

Margaret

08.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: info@nicholatheakston.com

6 Mart 2020 04:20

Dear Nichola

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

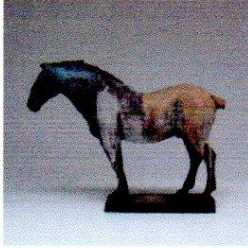
If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your works.

Sincerelly yours

2 eklenti

Nichola-Theakston-1.jpg
38K

Nichola-Theakston-2.jpg
135K

info@nicholatheakston.com <info@nicholatheakston.com>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

7 Mart 2020 20:20

Hi Mehmet,

I am happy for you to use these images, however I am away from home at present and can only guess at the size.

Title 'Classical Horse' limited edition Terracotta. The finish of Each of the edition addressed as a fresh canvas.

Both Made 2017.

50cm l approx x 40cm h

Good luck with you work.

Warm wishes,

Nichola.

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar6323659069828268358&simpl=msg-a%3Ar-5055...> 1/2

11.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alici: Lindsey@lepottery.com

6 Mart 2020 04:22

Dear Lindsey

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your work.

Sincerelly yours

Lindsey Epstein.jpg
6K

Lindsey Epstein <lindsey@lepottery.com>
Alici: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

10 Mart 2020 22:38

Hello,

Thank you! The title of this photo is "Rainbow Copper Raku Mare & Foal" 9.5" tall x 15"wide x 4" depth from 2018.

Good luck with your thesis!

Lindsey

[Alintılanan metin gizlendi]
[Alintılanan metin gizlendi]
<Lindsey Epstein.jpg>

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar-6225686819460399113&simpl=msg-a%3Ar-1917...> 1/1

07.03.2020

Gmail - Re: A message from MEHMET CELIK

mehmet celik <mehmetcelik024@gmail.com>

Re: A message from MEHMET CELIK

1 mesaj

fiona tunicliffe <tunicliffef@gmail.com>
Alıcı: mehmetcelik024@gmail.com

5 Mart 2020 10:14

Hi Mehmet, my email is tunicliffef@gmail.com. Happy to give you any information about my horses in the ceramic process.
Thanks
Fiona

On Wed, 4 Mar 2020 at 5:07 AM, MEHMET CELIK <support@apps.myob.com> wrote:

Hi Fiona,

You just received a message. Here are the details:

Sender Name: MEHMET CELIK

Sender Email: mehmetcelik024@gmail.com

Message: DEAR FIONA I AM PHD IN ART STUDENT AT HACETTEPE UNIVERSITY. THE THEME OF THE THESIS STUDY IS HORSE APPLICATION IN CERAMIC ART. I WANT TO PLACE YOU IN MY THESIS.I WANT TO GET SOME INFORMATION FROM YOU. CAN YOU SEND YOUR MAIL ADDRESS? SINCERELY .

Talk soon,
The MYOB Atlas team

Please note: you are unable to unsubscribe from this email because it is a service notification about your account. If you believe that you no longer have an active service with MYOB Atlas and you have received this email in error, [contact us](#).

© 2016 MYOB New Zealand Ltd. Level 2, 5 Sir William Pickering Drive, Burnside, Christchurch 8053. All rights reserved.

08.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: tunicliffe@gmail.com

6 Mart 2020 04:25

Dear Fiona

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your work.

Sincerely yours

Mehmet Celik

Fiona Tunicliffe.jpg
23K

fiona tunicliffe <tunicliffe@gmail.com>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

8 Mart 2020 11:18

Those horses are quite old and I feel like I have moved on quite a way since then... but anyway I have never been very good at titles, probably Brown horse- for both of them, I think they were made about mid 2005, 33 cm tall, 28 cm long.

Does that give you some idea? Let me know if you need more information.

Thanks

Fiona

[Alıntılanan metin gizlendi]

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet celik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

3 ileti

Alici: leyland@equinesculptures.com

Dear Susan

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

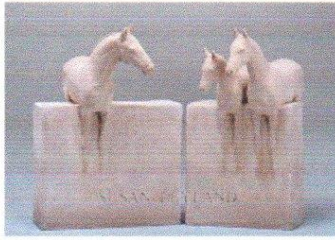
If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your works.

Sincerelly yours

Mehmet Celik

Susan Leyland Ensemble 2014.jpg

70K

Susan Leyland <leyland@equinesculptures.com>
Alici: mehmet celik <mehmetcelik024@gmail.com>

6 Mart 2020 09:19

Of course . I will do it later today SUSAN

[Ayrıntılanan metin gizlendi]

Susan Leyland <leyland@equinesculptures.com>
Alici: mehmet celik <mehmetcelik024@gmail.com>

7 Mart 2020 11:42

The sculpture was made in 2014. It is called Ensemble (Together)

I use(d) a semi-refractory clay bought at www.ceramicacecchetto.it

All the best with you PH.D

I had a fantastic visit to Istanbul some years ago.

Bye Susan

[Ayrıntılanan metin gizlendi]

ensemble_front.jpg

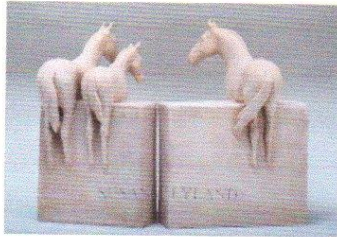
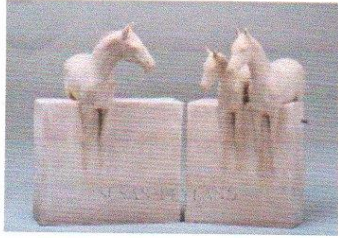
ensemble_front.jpg

151K

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar332009433149317878&simpl=msg-a%3Ar116167...> 1/2

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

ensemble_back.jpg
152K

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar3320094331493178783&siml=msg-2%3A116167...> 2/2
2/2

19.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alici: boceramics.uk@gmail.com

6 Mart 2020 04:32

Dear Stephanie

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your work.

Sincerelly yours

Mehmet Celik

Stephanie Cunningham.jpg
35K

Stephanie Cunningham <boceramics.uk@gmail.com>
Alici: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

18 Mart 2020 21:23

Hi Mehmet

Thanks for your email and interest in my work.

You have my permission to include my work in your thesis.

The image you sent was made in 2001 and the pieces were sold individually. The height of the tallest horse in the middle is: 24 centimetres

All the best for your work and future.

Kind regards

Stephanie.

[Alıntılanan metin gizlendi]

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: palles@palles.gr

6 Mart 2020 04:33

Dear Antonis

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your work.

Sincerely yours

Mehmet Celik

Antonis Palles.jpg
50K

palles@palles.gr <palles@palles.gr>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

6 Mart 2020 10:39

Dear Mehmet

You have permission to include my piece in your thesis

About this artwork,

Date: june 2007

name: trojan horse

dimensions : 45 cm lenght - 40 cm height - 26 cm width

Wish you the best

Antonis Palles

[Alıntılanan metin gizlendi]

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

2 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: cimckay.4@gmail.com

6 Mart 2020 04:38

Dear Christine

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your works.

Sincerely yours

Mehmet Celik

2 eklenti**Christine McKay 1.jpg**
27K**Christine McKay 2.jpg**
1769K**Christine McKay** <cimckay.4@gmail.com>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

6 Mart 2020 23:13

Hello Mehmet - Thank you for writing. Yes, you have my permission to use these photos.

I'm intrigued about your thesis. It sounds very interesting. So many artists are inspired by horses - all over the world, including Turkey's amazing horse heritage. Do you also do clay work?

The first sculpture is 24 inches in height. It's title is, "Prairie Souls." I think I did this in 2007.
The second sculpture is 21 inches in height. It's title is, "The Pict" - completed in 2011. It represents the ancient horsewomen of the Pictish/Celtic tribes of northern Europe.<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar4330533005044649455&simpl=msg-a%3Ar16104...> 1/2

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

I appreciate you for asking permission. If you are able when you are finished with your thesis, I'd love to read it. Not because you may include me, but because your theme interests me greatly. But, if it's not possible to share it for reasons of translation or any other reason, I certainly understand.

Wishing you the very best on your research and writing.

My regards,

Christine

[Alıntılanan metin gizlendi]

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar4330533005044649455&simpl=msg-a%3Ar16104...> 2/2

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

(konu yok)

3 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: jerih@umich.edu

6 Mart 2020 04:44

Dear Jeri

I am doing my PhD education at Hacettepe University in Art in Ceramic.

My thesis titled is "Horse Working Artists".

I follow your works with great interest.

If you have permission, I would like to include you in my thesis.

I am sending you a photo of your work that will include my thesis.

I would be pleased if you could inform me of the name, year and dimensions of your works.

Sincerelly yours

Mehmet Celik

2 eklenti

holister-2.jpg
55K

holister-1.jpg
90K

Jeri Hollister <jerih@umich.edu>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

6 Mart 2020 15:15

Dear Mehmet Çelik,

Thank you for your interest. Title, Year, Dimensions (in Inches) follow. I also include the type of clay.

Good luck, Jeri Hollister

hollister1.jpg:
Running Stoneware, Tribute Series, 05-33

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar-7756324093866795018&simpl=msg-a%3Ar1776...> 1/2

07.03.2020

Gmail - (konu yok)

2005
17 in. x 20 in. x 7 in.
Stoneware

hollister2.jpg:
Turquoise Ocean, Tribute Series, 13-12
2013
20 in. x 14 in. x 8 in.
Earthenware
[Alıntılanan metin gizlendi]

---

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: Jeri Hollister <jerih@umich.edu>

7 Mart 2020 15:41

Thank you very much.

Jeri Hollister <jerih@umich.edu>, 6 Mar 2020 Cum, 15:16 tarihinde şunu yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

10.03.2020

Gmail - (konu yok)

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

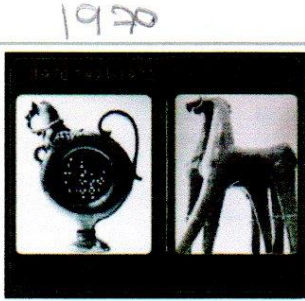
(konu yok)

3 ileti

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>
Alıcı: ebakla@erdincbakla.com

9 Mart 2020 03:26

Değerli hocam
Sizinle telefonla dün görüşmüştük. Ekte sunduğum iki eserinizin yapım yılı, eser adlarını ve Eserlerinizin çözünürlüğü yüksek fotoğrafları varsa gönderebilir misiniz?
Saygılar sevgiler
Mehmet Çelik

1970_71_72.jpg
56K

Erdinc BAKLA <ebakla@erdincbakla.com>
Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

9 Mart 2020 11:55

Sevgili Mehmet,

Benim önerdiklerimi teker teker yap.

- Önce Pinterest'e gir ve kendi adına bir sayfa oluştur.
- Bu sayfa oluşunca en üst tarafta bulunan + işaretine basarak kendine "Atlar " adıyla bir pano oluştur.
- Ara adlı yazı bandına erdinç Bakla yaz. Benim panom açılsın.
- Pano açılınca sırayla şu panoları bul ve bulduğun at resimlerini kendi adının yazılı olduğu panoya gönder. Bunun için maus'u resim üzerine getirince sol köşede çıkan kalem işaretini tıkla orada pano yazılı yerde kendi adını bul ve resmi oraya yolla . Böylece resimler orada birikecek. Bu bir pratik istiyor. Bunu başaramazsan tek tek resimleri maus ile bilgisayar üzerine sürükleyerek resimleri alabilirsin.
- Şimdi benim panomda ilk olarak ERDİNÇ BAKLA 1939 adlı panoya git.

Bu panoda senin istediğin at figürlerim var.

- Sırayla şu panoları bul.
- Osmanlı-Anadolu / pano içinde, Ottoman Trinkets panosunda 7 at biblosu var.
- Porselen-seramik Fabrikaları panosu/ Hutschenreuther fabrikası. Bunda çok sayıda porselen biblosu var.
- At heykelleri panosu. Bulduğun seramik at heykellerine şaşıracaksın.

Sana kolay gelsin.

Selam ve sevgiler.

[Alıntılanan metin gizlendi]

Erdinc BAKLA <ebakla@erdincbakla.com>

9 Mart 2020 13:35

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-a%3Ar5523437508526479987&simpl=msg-a%3Ar55184...> 1/2

10.03.2020

Gmail - (konu yok)

Alıcı: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

Sevgili Mehmet

Pinterest'te rahat çalışmak için mutlaka bilgisayarda çalışman lazım. Telefonda konuları ararsan başka sitelerde karışır. Onun için bilgisayarda benim sitemi aç ve mevcut olan 90 pano içinde sana önerdiğim panoları ara.

Kolay gelsin.

From: mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

Sent: Monday, March 9, 2020 3:26 AM

To: ebakla@erdincbakla.com

Subject:

Değerli hocam

[Alıntılanan metin gizlendi]

19.06.2020

Gmail - Ergün Arda

mehmet çelik <mehmetcelik024@gmail.com>

Ergün Arda

1 mesaj

ERGÜN ARDA <ergunarda@comu.edu.tr>
Alıcı: mehmetcelik024@gmail.com

19 Haziran 2020 17:56

Merhmet Çelik'in doktora tezinde şahsıma ait at formlarımın kullanım izni kendisine tarafımdan olur verilmiştir. Kullanmasında, yayınlanmasında veya basılmasın sakınca yoktur. Bilgilerinize sunar gereğini arz ederim.

<https://mail.google.com/mail/u/0?ik=21da2a045e&view=pt&search=all&permthid=thread-f%3A1669939673642591551&simpl=msg-f%3A1669939...> 1/1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mehmet ÇELİK
Doğum Yeri ve Tarihi : Erzincan, 1969

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Dokuz Eylül Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Dokuz Eylül Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Stajlar : 1. Serel Seramik-Manisa, 1991
2. Bayraklı Adatepe Smyrna Kazıları, Ord.Prof.Dr.Ekrem AKURGAL ve Prof.Dr.Meral AKURGAL Denetiminde-İzmir 1993

Projeler : Afrodisias Eserlerinin Hediyeelik Eşyalara Dönüştürülmesi, ADÜ BAP Projesi, 2004

Çalıştığı Kurumlar : Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

İletişim

E-Posta Adresi : mehmetcelik024@gmail.com

Tarih : 08/10/2020

Düzenlediği alıştay:

Tralleis'den Karacasu'ya Terra-Sigillata alıştayı, 18-29 Ağustos 2008. ADÜ Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksekokulu, Karacasu Geliştirme ve Eğitim Vakfı ve Karacasu Seramikiler Derneği işbirliği ile yapılan çalıştayın düzenleyicisi, Karacasu-AYDIN

Ödülleri:

- 1993 Sinter Seramik Gençlik Ödülü Bozöyük
- 1994 Rotary Altın Testi Ödüllü Seramik Yarışmasında Mansiyon Ödülü
- 1996 İzmir Büyükşehir Belediyesi Anıt Heykel Yarışması Jüri Ödülü
- 2004 yılında Rotary Altın Testi Seramik Yarışması Tibet Kızılcam Özel Kurum Ödülü
- 2008 yılında Rotary Altın Testi Seramik Yarışması Özel Ödülü

Sergileri

Kişisel Sergileri:

- 2004 Aydın Devlet Güzel Sanatlar Galerisi-Aydın
- 2006 Vali Yazıcıoğlu Kültür Merkezi-Aydın
- 2006 Jazz Now Art Sanat Galerisi-Bodrum/Muğla
- 2007 Sualtı Haluk Elbe Sanat Galerisi-Bodrum/Muğla
- 2007 Dokuz Eylül Üniversitesi'nin düzenlediği Uluslararası Terracotta Figürler Sempozyumunda Kişisel Seramik Sergisi-İzmir
- 2012 Afrodisias Sanat Merkezi-İzmir
- 2015 Afrodisias Sanat Merkezi-İzmir
- 2016 Seramik Sergisi, Aydın Arkeoloji Müzesi Sergi Salonu-Aydın
- 2017 Resim Sergisi, Aydın Arkeoloji Müzesi Sergi Salonu-Aydın

Karma Sergileri:

- 2007-2009-2011 2., 3. ve 4. Ege Art Sanat Fuarı İZMİR
- 2009 Türk Kültür Evi Mehmet elik -Tuna Doğan Seramik Sergisi- Boston/ABD

2010 Afrodisias Antik Kenti Sergi Salonu Mehmet Çelik-Tuna Doğan Seramik Sergisi-Karacasu/Aydın,

2009 IV.Uluslararası Türk Kültürü ve Sanatları Kongresi/Sanat Etkinlikleri Karma Sergisi-Kahire/Mısır

2010 Uluslararası 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Sergisi, Konak Belediyesi Güzelyalı Kültür Merkezi-İzmir

2010 Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Şanlıurfa Sempozyumu kapsamında açılan “Şanlıurfa’da Sanattan İzler” adlı Karma Sergi-Şanlıurfa

2012 Ata’ya Saygı Karma Sergi, Konak Belediyesi Prof.Dr.Türkan Saylan Kültür Merkezi Sanat Galerisi- İzmir

2013 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Sergisi, Konak Belediyesi Güzelyalı Kültür Merkezi-İzmir

2014 VIII. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı ve Kültürel Mirası Koruma Sempozyumu/ Sanat Etkinlikleri “Hasan Özönder Armağanı”-Konya

2015 IV. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Ahmet Rasih İzzet Koyunoğlu Şehir Müzesi-Konya

2015 7-11 Eylül 2015 IX. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı Ve Kültürel Mirası Koruma Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri-Verona/İtalya

2015 20-27 Mart 2015 TSEG KASTAMONU “BULUŞMA IX” Ulusal Katılımlı ve Jüri- li Karma Sergisi, Kastamonu Üniversitesi Kültür Sanat ve Uygulama Merkezi Sergi Salonu, Kastamonu (Kastamonu Üniversitesi Kültür Sanat Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü ve Türkiye Sanatı Etkinlik Grubu)-Kastamonu

2015 Antikten Günümüze Seramik Sergisi, Afrodisias Sanat Galerisi-İzmir

2016 Büyük Efes Sanat Günleri, Swissotel Büyük Efes İzmir

2016 V. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Komrat/Moldova

2016 VI. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Koyunoğlu Müzesi-Konya Komrat/Moldova

2016 3.İstanbul Seramik Sanat Günleri, Cemal Reşit Rey Konser Salonu Fuayeleri, MAKSEM- İstanbul

2016 Üretken Yaşlılık Seramik ve Cam Yarışmalı Sergi, Hacettepe Üniversitesi ve GEBAM-Ankara

2016 “Toprağa Ses Ver”, D’Art Sanat Galerisi, Beyoğlu-İstanbul

2017 Seramik ve Çini Sergisi, Adnan Menderes Üniversitesi 22.Bahar Şenlikleri Kapsamında, ADÜ Atatürk Kongre Merkezi-Aydın

2017 Ege Art Sanat Etkinlikleri, 9.Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinleri, Uluslararası Karma Türk Sanatları Sergisi, Bayındır-İzmir

2017 Sanat Eğitimcileri Derneği (SEDER) Sergisi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Atatürk Kongre Merkezi-Kıbrıs

2017 Hacettepe Üniversitesi ve Türkiye Barolar Birliği Ödül Heykelciği ve Plaketi Yarışma Sergisi, Türkiye Barolar Birliği Av. Özdemir Özok Kongre ve Kültür Merkezi' - Ankara

2018 Seramik Sergisi, Adnan Menderes Üniversitesi 23.Bahar Şenlikleri Kapsamında, ADÜ Atatürk Kongre Merkezi-Aydın

2018 İzmir Rotary 15.Altın Testi Seramik Yarışması, Adnan Saygun Sanat Merkezi-İzmir

2018 Latmos'un Işığında Uluslararası Sanat ve Tasarım Sergisi, Aydın Arkeoloji Müzesi Sergi Salonu-Aydın

Bilimsel Faaliyetleri:

ÇELİK,M., DOĞAN,T.,2007, Karacasu Çömlekçiliğinin Dünü Bugünü (Sunulu Bildiri), IV Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri, SERES07, Bildiri Kitabı II, s:920-931,Anadolu Üniversitesi, Eskişehir,Türkiye

DOĞAN,T., **ÇELİK,M., 2009, Günümüz Türk Çömlekçiliğinde Karacasu'nun Yeri ve Önemi** (Sunulu Bildiri), IV.Uluslararası Türk Kültürü ile Sanatları Kongresi/ Sanat Etkinlikleri, Bildiri Kitabı, s:387-397, Kahire-Mısır

ÇELİK,M., DOĞAN,T., 2009, **Türk Çömlekçiliğinde Aydın Yöresine Yön VerenUsta: Hamdi Kirişçi** (Sunulu Bildiri), IV.Uluslararası Türk Kültürü ile Sanatları Kongresi/ Sanat Etkinlikleri, Bildiri Kitabı, s:403-410, Kahire-Mısır

DOĞAN,T., **ÇELİK,M.,EROL,D., 2010. Göbekli Tepenin Günümüz Seramiğine Yansımaları** (Sunulu Bildiri), Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Şanlıurfa Sempozyumu, Bildiri Kitabı, s:109-118, Şanlıurfa

ÇELİK,M., ÇELİK,N., DOĞAN,T., 2011. Son Hititli: Necip SAVCI (Sunulu Bildiri), Uluslararası Geleneksel El Sanatları Ustaları Sempozyumu, Bildiri Kitabı, s:335-350, Ankara

DOĞAN,T., ÇELİK,N., ÇELİK,M., 2011. Karacasu Çömlekçiliğinin Önemli Ustalarından Ali BARDAK (Sunulu Bildiri), Uluslararası Geleneksel El Sanatları Ustaları Sempozyumu, Bildiri Kitabı, s:417-432, Ankara

ÇELİK,M., ÇELİK,N. 2012. Türk Seramik Sanatında Lirik Yansımalar: Tüzüm Kızılcın (Sunulu Bildiri), VI. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı ve Kültürel Mirası Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri, Bildiri Kitabı, Milano-İTALYA, s:235-244,

DOĞAN,T., ÇELİK,M., AKBULUT,N. 2014. *16. Yüzyıl Ve Günümüz Çini Sanatında Renk* (Sunulu Bildiri), VIII.Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı Ve Kültürel Mirası Koruma Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri “*Hasan Özönder Armağani*”, Bildiri Kitabı, s:355-362, Konya

DOĞAN,T., ÇELİK,M. 2015. *Günümüz Karacasu Terra-Sigillata Üretimlerinde Pişirim Sıcaklığı, Renk Ve Sertlik İlişkisi* (Sunulu Bildiri), IX. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı Ve Kültürel Mirası Koruma Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri, Düzenleyen: Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Verona Üniversitesi (İtalya), Miras Kültürel Mirasın Araştırılmasına Destek Derneği (Azerbaycan), Bildiri Kitabı, s:, Verona-İTALYA

DOĞAN,T., ÇELİK,M., AKBULUT,N., CEVİZCİ,A.C. 2015. *Gülbahar’dan Karacasu Toprağına Lülecilik* (Sunulu Bildiri), IV.Uluslararası Türk Sanatları, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Düzenleyen: Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Miras Kültürel Mirasın Araştırılmasına Destek Derneği (Azerbaycan), Konya Büyükşehir Belediyesi, Bildiri Kitabı, s:,Konya

DOĞAN,T., ÇELİK,M., KÜRÜM,M., AKBULUT,N. 2016. *Aydın’da Erken Cumhuriyet Dönemi Binalarında Kullanılan Çini Kaplamalarda Renk Okumaları* (Sunulu Bildiri), V.Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi Ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri “*Prof.Dr.Yusuf Küçükdağ Armağani*”, s:49-58, Komrat-MOLDOVA

DOĞAN,T., AKBULUT,N., ÇELİK,M. 2016. *Cihanoğlu Ailesi Tarafından İnşa Ettirilen Camilerin Duvar Resimlerinde Renk Okumaları* (Sunulu Bildiri), VI.Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi Ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri “*Tahir Akyürek Armağani*”, Cilt:1,s:323-330, Konya